NHLRP National Home Language Reading Programme

IsiCwangciso sokuFundisa

ISIXHOSA

ULWIMI LWASEKHAYA

IBANGA 2

IKOTA 1 & 2

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL EDUCATION COLLABORATION TRUST

ETDP SETA

2030 NDP

Read to Lead
A Reading Nation is a Leading Nation

SACE

IsiCwangciso sokuFundisa

IBANGA 2 | IKOTA 1 & 2

ISIXHOSA

NHLRP | National Home Language Reading Programme

Copyright © 2026 National Educational Collaboration Trust (NECT)

This work is licensed under a Creative Commons Attribution–NonCommercial–NoDerivatives 4.0 International License (CC BY-NC-ND 4.0).

Additional permissions beyond the scope of this license may be available. For further information, please contact the publisher at **materials@nect.org.za**.

First edition, 2026

NHLRP | National Home Language Reading Programme

IKOTA 1 ISICWANGCISO SOKUFUNDISA

Ukuphulaphula nokuthetha: Yazisa umxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imifanekiso nezixhobo zokwenyani zomboniso womxholo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungisa umboniso womxholo:** *Sibeka iinjongo*
2. **Buza umbuzo ovulekileyo ukuqalisa ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   - *Wakhe wazibekela injongo yokwenza okuthile ngokwakho? Ukuba kunjalo, yayiyintoni?*
   - *Yeyiphi injongo onqwenela ukuzibekela yona kulo nyaka?*
   - *Ucinga ukuba uya kuziva njani xa ufikelele kwinjongo yakho?*
3. **Yenza imephu yengqondo usebenzisa imibuzo neempendulo zabafundi.**
4. **Yongeza ezakho iimpendulo kwimephu yengqondo ukwandisa ulwazi lwabafundi.**
5. **Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 2.**
6. **Xelela abafundi bakhombe kwindawo yokutyebisa ulwimi lomxholo.**
   a. Funda ngokutyetyiswa kolwimi ngokuvakalayo.
   b. Yalela abafundi bafunde kunye nawe, okanye bayiphinde emva kwakho: Amasango avulwa zizandla ezininzi
7. **Xoxa nabafundi ngokutyetyiswa kolwimi.**
   a. Buza: Ungandixelela ukuba kuthetha ukuthini oku? / Uyakwazi ukufumana impendulo?
   b. Khuthaza abafundi babelane ngezimvo.
   c. Cacisa intsingiselo okanye unike impendulo njengoku kulandelayo: Oku akuthethi ukuba izandla ezininzi kufuneka zibambe amasango. Kuthetha ukuba xa abantu abaninzi besebenza kunye, kwenza ukufikelela kwiinjongo kube lula.

Izandi: Hlola ngokungekho sesikweni ulwazi lwezandi

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Yiba neNcwadi yoHlolo elungele ukuthatha amanqaku ngabafundi ngabanye.**
2. **Sebenzisa ikhowudi elula ukugcina inkqubela phambili yabafundi, umz.:**

1 = akanakho okwangoku / akakafikeleli kwinqanaba lobuchule
2 = unobuchule
3 = ugqwesile

3. **Zinzisa abafundi ukuze bakunike ingqalelo.**
   a. Bonisa abafundi indlela ‘yokuqhwabela amagama’ (ngokwamalungu).
   b. Sebenzisa ukutya okwahlukileyo njengomzekelo, umz.: a-ma-ndo-ngo-ma-ne, i-swe-ki-le, i-nya-ma.
4. **Hambahamba eklasini ucele umfundi ngamnye ukuba:**
   a. Aqhwabele igama lakhe, umz.: Ka-ra-bo
   b. Biza isandi sokuqala segama lakhe, umz.: UKarabo uqala ngo/k/
   c. Yenzela abafundi umzekelo uze uqale ngabona bafundi banobuchule.
5. **Izichazi manqanaba:**

1 = Umfundi udinga uncedo ukugqiba yomibini imisebenzi.
2 = Umfundi ugqiba umsebenzi omnye ngokuzimeleyo.
3 = Umfundi ugqiba yomibini imisebenzi ngokuzimeleyo.

Ukubhala ngesandla: Hlola ngokungekho sesikweni ukwakhiwa koonobumba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokushwabanisa iphepha sibuye silolule.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Cela abafundi babhale oonobumba bealfabethi ngoonobumba abancinci.**
   a. Njengoko abafundi bebhala, hambahamba uqaphele ukwakhiwa koonobumba ngumfundi ngamnye, isantya sokubhala, ubungakanani boonobumba, wadywabadeka wadywabadeka.
   b. Qaphela abafundi abatsala nzima ukwakha oonobumba, kunye nonobangela wokutsala nzima kwabo.
   c. Kwakhona qaphela abafundi abangayaziyo ialfabethi.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 1

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *UMarie ugcina imali*.
   b. Yithi: Kweli bali sihlangana nentombazana enguMarie, enenjongo yokugcina imali eyanele ukuthenga ibhayisekile. Sifunda konke malunga nezinto ezahlukileyo ezenziwa nguMarie nomhlobo wakhe uBusi bezama ukuqokelela imali yokuthenga ibhayisekile kaMarie.
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Yiba nomfanekiso-ngqondweni.
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Ukwaziswa kweKlasi Ngokupheleleyo

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zabafundi zokubhala

Iipensile zabafundi

- Eli xesha lisebenzisele ukuqeqesha abafundi kwizikhokelo nenkqubo yesiqhelo yoFQNT.
- Ngokwenziwa koku ngendlela enika iziphumo, kuya kuba lula ukulalwula uFQNT.

Ukulungiselela

1. Ekuqaleni kwexesha loFQNT, chonga uze uqeqeshe abagcinicwangco bahambise kwabanye:
   - liNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo
   - Iincwadi zabafundi zokubhala
2. Qeqesha abafundi ukuvula kwiphepha elichanekileyo iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kunye neencwadi zokubhala.
3. Cacisa ukuba ukusukela kwiVeki 2, ngexesha loFQNT, abafundi baya kusebenza ngababini bagqibezele imisebenzi kwiiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.

Ukufunda ngababini

1. Xelela abafundi ukuba ukusukela kwiVeki 2, baza kusebenza neqabane labo ukugqibezela imisebenzi.
2. Funda nabafundi imisebenzi yokuziqhelanisa yosuku.
3. Bancede bachonge umsebenzi ngamnye, baze baqonde ekufuneka kwenziwe.

Misela izikhokelo zoFQNT

1. Qeqesha abafundi ngokweseti yezikhokelo ekusebenzelayo nomxholo wakho.
2. Ezi zinto kufuneka ziquke izikhokelo ezifana:
   a. Nikanani amathuba okufunda niphulaphule xa umntu esebenza neqabane.
   b. Sebenzisa ilizwi lakho langaphakathi / elikumgangatho 1 / ilizwi elisebezayo.
   c. Yiba nomonde ulincede iqabane lakho.
   d. Musa ukusiphakamisa isandla sakho okanye uhluphe utitshala xa ephulaphule kufundwa.
   e. Ukuba ufuna ukusebenzisa indlu yangasese, sebenzisa iKhadi lokuPhuma.
   f. Ukuba uxingile, gqithela kumsebenzi olandelayo. Cela utitshala akuncede xa kungekho nto ayenzayo.

Ukuqukumbela isifundo

1. Qeqesha abafundi bavale iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kunye neencwadi zokubhala.
2. Qeqesha abagcinicwangco bakhawuleze bethe cwaka baqokelele iincwadi baze bazibuyisele kwiishelufu zazo.
3. Bulela abafundi ngemizamo yabo. Khomba izinto ezimbalwa ezithe zenziwa kakuhle.

Yenza inkqubo yesiqhelo nezikhokelo zinisebenzele ngaphakathi

1. Ukuze uFQNT kube yimpumelelo, abafundi kufuneka bazi okulindeleke kubo nendlela yokuziphatha.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 2.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
   - *Injongo: Into ofuna ukuyenza okanye ukuba yiyo, nonokusebenzela ukuyifezekisa.*
   - *Gcina: Ukugcina into oza kube uyisebenzise ngelinye ixesha okanye ukungasebenzisi mali kwangoku.*
   - *Imali: Into esiyisebenzisayo ukubhatalela izinto.*
   - *Sebenza nzima: Ukufumana imali okanye umvuzo ngokusebenza okanye ngokwenza umsebenzi.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Hlaziya izandi ezifundiswe kwiBanga 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

Iseti epheleleyo yamaKhadi ezandi (IBanga 1)

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Zinzisa abafundi emethini okanye phantsi, phambi kwakho.**
   a. Xelela abafundi baphulaphule amagama abo.
   b. Njengoko ubiza igama lomfundi, mabafunde isandi sekhadi lezandi oliphakamisileyo.
   c. Yenza oku ngokukhawuleza okukhulu. Yenze ivakale njengomdlalo owonwabisayo kodwa qaphela abafundi abatsala nzima.
   d. Ukuba umfundi wenza impazamo, yithi, 'mamelisisa', uze ubize isandi eso.

Ukubhala ngesandla: Hlola ngokungekho sesikweni ukwakhiwa koonobumba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokwenza ngathi sidlala ipiyano.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Cela abafundi babhale oonobumba bealfabhethi ngoonobumba abakhulu.**
   a. Njengoko abafundi bebhala, hambahamba uqaphele ukwakhiwa koonobumba ngumfundi ngamnye, isantya sokubhala, ubungakanani boonobumba, wadywabadeka wadywabadeka.
   b. Qaphela abafundi abatsala nzima ukwakha oonobumba, kunye nonobangela wokutsala nzima kwabo.
   c. Kwakhona qaphela abafundi abangayaziyo ialfabethi.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 3

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *UMarie ugcina imali*.
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Ukwaziswa kweKlasi Ngokupheleleyo

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zabafundi zokubhala

Iipensile zabafundi

- Eli xesha lisebenzisele ukuqeqesha abafundi kwizikhokelo nenkqubo yesiqhelo yoFQNT.
- Ngokwenziwa koku ngendlela enika iziphumo, kuya kuba lula ukulalwula uFQNT.

Ukulungiselela

1. Ekuqaleni kwexesha loFQNT, chonga uze uqeqeshe abagcinicwangco bahambise kwabanye:
   - liNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo
   - Iincwadi zabafundi zokubhala
2. Qeqesha abafundi ukuvula kwiphepha elichanekileyo iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kunye neencwadi zokubhala.
3. Cacisa ukuba ukusukela kwiVeki 2, ngexesha loFQNT, abafundi baya kusebenza ngababini bagqibezele imisebenzi kwiiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.

Ukufunda ngababini

1. Xelela abafundi ukuba ukusukela kwiVeki 2, baza kusebenza neqabane labo ukugqibezela imisebenzi.
2. Funda nabafundi imisebenzi yokuziqhelanisa yosuku.
3. Bancede bachonge umsebenzi ngamnye, baze baqonde ekufuneka kwenziwe.

Misela izikhokelo zoFQNT

1. Qeqesha abafundi ngokweseti yezikhokelo ekusebenzelayo nomxholo wakho.
2. Ezi zinto kufuneka ziquke izikhokelo ezifana:
   a. Nikanani amathuba okufunda niphulaphule xa umntu esebenza neqabane.
   b. Sebenzisa ilizwi lakho langaphakathi / elikumgangatho 1 / ilizwi elisebezayo.
   c. Yiba nomonde ulincede iqabane lakho.
   d. Musa ukusiphakamisa isandla sakho okanye uhluphe utitshala xa ephulaphule kufundwa.
   e. Ukuba ufuna ukusebenzisa indlu yangasese, sebenzisa iKhadi lokuPhuma.
   f. Ukuba uxingile, gqithela kumsebenzi olandelayo. Cela utitshala akuncede xa kungekho nto ayenzayo.

Ukuqukumbela isifundo

1. Qeqesha abafundi bavale iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kunye neencwadi zokubhala.
2. Qeqesha abagcinicwangco bakhawuleze bethe cwaka baqokelele iincwadi baze bazibuyisele kwiishelufu zazo.
3. Bulela abafundi ngemizamo yabo. Khomba izinto ezimbalwa ezithe zenziwa kakuhle.

Yenza inkqubo yesiqhelo nezikhokelo zinisebenzele ngaphakathi

1. Ukuze uFQNT kube yimpumelelo, abafundi kufuneka bazi okulindeleke kubo nendlela yokuziphatha.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama uze uxoxe ngomfanekiso womxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *Zama: Ukwenza imigudu yokwenza into ethile nokuba kunzima.*
      - *Impumelelo: Ukufikelela kwinjongo yakho okanye wenze into kakuhle.*
      - *Inkqubela: Ukwenza ngcono kwinto nganye oyenzayo, kancinci kancinci.*
      - *Imbasa: Ibhaso okanye into enikelwe ngomsebenzi owenziwe kakuhle.*
   b. Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 4.
   b. Xelela abafundi ezi nkcukacha zilandelayo malunga nomfanekiso:
   - *Abantu babeka iinjongo zokusebenzela into abafuna ukuyiphumeza.*
   - *Ukufezekisa uninzi lweenjongo kuthatha umsebenzi onzima - azenzeki nje kwangoko.*
   - *Iinjongo zinokusinceda sibone inkqubela yethu kwaye zisincede singatyhafi!*
3. **Xoxa ngomfanekiso.**
   a. Sebenzisa umbuzo olandelayo ukuxoxa ngomfanekiso njengoku kulandelayo:
   - Buza umbuzo wokuqala.
   - Yalela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane labo.
   - Biza abafundi ngabanye babelane ngeempendulo zabo.
   - Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi ngokulungisa ukungaqondi kwabo kunye nokwabelana ngolwazi olunxulumene nomxholo.
   - Phinda le nkqubo ngemibuzo yonke.
4. **Imibuzo:**
   a. *Zeziphi iinjongo ezinokumiselwa ngabantwana abakwiBanga 2?*
   b. *Kutheni sizibekela iinjongo?*
   c. *Yintoni ofuna ukuziphucula kuyo kule nyanga? Ungazama njani ukwenza loo nto?*

Izandi: Ubizelo - Amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neencwadi zabo zokubhala, iipensile neerula.**
   a. Xelela abafundi babhale isihloko, 'Ubizelo' baze babhale amanani u1–10 kumda wephepha.
   b. Biza amagama ukuze abafundi babhale ecaleni kwamanani u1–10: ileli, ilala, ikona, yanela, usela, ihlathi, ngapha, xhathisa, vuka, shukumisa
2. **Xelela abafundi basebenzise iipensile eziyimibala ukukorekisha umsebenzi wabo.**
   a. Bhala la magama alishumi ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, biza igama ngalinye.
   c. Xelela abafundi barhangqe iimpazamo zabo ngepensile enombala.
   d. Xelela abafundi babhale kwakhona iimpazamo zabo ngokuchanekileyo.
   e. Qaphela imingeni yabafundi.

Ukubhala ngesandla: Hlola ngokungekho sesikweni isantya sokubhala ngesandla, ukugxila kunye nomxhino

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bhala ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:** Igama lam ngu____. Ndine____ iminyaka ubudala.
   a. Yalela abafundi bakhuphele baze bagqibezele izivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   b. Emva koko, xelela abafundi ukuba ufuna ukubona izihlandlo abanokuzibhala ngokuchanekileyo ezi zivakalisi kwisithuba semizuzu emihlanu.
   c. Xelela abafundi baqalise ukubhala kwaye bangemi ude utsho.
3. **Jonga isantya sokubhala ngesandla sabafundi, ugxile kumxhino.**
   a. Njengoko abafundi bebhala, hambahamba uze uqaphele abafundi abatsala nzima ukubhala okanye abangenamxhino – abo banamaxa okuphumla.
   b. Emva kwemizuzu emihlanu yithi, 'Yeka'.
   c. Cela abafundi babale izihlandlo abathe bakwazi ngazo ukubhala izivakalisi ezibini.
   d. Khuthaza abafundi – baxelele ukuba kulo nyaka bonke baza kuba ngababhali ababhala ngokukhawuleza nangokona kuchanekileyo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 3

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UMarie ugcina imali*.
   d. Yithi: Kweli bali sihlangana nentombazana enguMarie, enenjongo yokugcina imali eyanele ukuthenga ibhayisekile. Sifunda konke malunga nezinto ezahlukileyo ezenziwa nguMarie nomhlobo wakhe uBusi bezama ukuqokelela imali yokuthenga ibhayisekile kaMarie.

2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Yiba nomfanekiso-ngqondweni.
      - Buza abafundi: Ungakwazi ukucimela uzame ukwenza umfanekiso-ngqondweni wento esebalini njengomfanekiso-bhanyabhanya engqondweni yakho? Ubona ntoni?

Ukubhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:
Ndingakwazi ukuzibekela injongo!

Injongo yam yi/ kuku...

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukusebenzisa uphawu lokhuzo ekupheleni kwesivakalisi, ukubonisa uvuyo okanye umothuko.
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Ndisebenzile! Ndiyifezekisile injongo yam!
   c. Yalatha iGML: Isivakalisi siphela ngophawu lokhuzo, ukubonisa imincili okanye umothuko.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ubhale izivakalisi ezimbini.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Injongo esifuna ukuyifezekisa kwiBanga 2.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Injongo enye endinayo kulo nyaka ku...
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: Usebenzela ukufezekisa injongo yakho.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Isivakalisi siphela ngophawu lokhuzo, ukubonisa imincili okanye umothuko.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Ukusebenza namaqela

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zabafundi zokubhala

Ipensile zabafundi

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

- Eli xesha lisebenzisele ukuqeqesha abafundi kwizikhokelo nenkqubo yesiqhelo yoFQNT.
- Ngokwenziwa koku ngendlela enika iziphumo, kuya kuba lula ukulalwula uFQNT.

Ukulungiselela

1. Yenza ngokwenkqubo yesiqhelo yokuzinzisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
2. Xelela iklasi ukuba uza kubabonisa ekufanele bakwenze xa ubiza iqela lize kufunda.

Amaqela okufunda

1. Qinisekisa ukuba ubeke abafundi ngokwamaqela emigangatho elinganayo oFQNT.
2. Xelela abafundi igama laqela labo. Qaphela: Abafundi akunyanzelekanga ukuba bahlale kula maqela.
3. Qinisekisa ukuba abafundi bayalazi igama leqela labo – dlala imidlalo womeleze oku. Umzekelo, xelela bonke abafundi abakwiqela leQwarhashe beme ngeenyawo, xelela abafundi abakwiqela leNgonyama babeke izandla zabo entloko, njl.njl.

Ukubiza iQela lize kuFunda

1. Khumbuza abafundi apho indawo yoFQNT ikhoyo.
2. Khumbuza abafundi beze neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo xa besiza kufunda.
3. Khumbuza abafundi ngezikhokelo: xa ubabiza, mabashukume ngokukhawuleza nangokuthe cwaka beze kule ndawo yokufundela, akufuneki baphazamise abanye abafundi.
4. Biza iqela lize kuhlala kule ndawo yokufundela.
5. Qinisekisa ukuba banazo iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
6. Cacisa ukuba wakugqiba imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku, uza kuphulaphula abafundi befunda kwezinye iincwadi (iiNcwadi zokuFunda ngokwaManqanaba ezikhoyo).
7. Ziqhelanise nokuhambisa iseti efanelekileyo yeencwadi zokufunda, nokucela abafundi batyhile incwadi kwiphepha elithile.
8. Okulandelayo, ziqhelanise ukuqokelela iincwadi zokufunda, okanye ukunikezela ngazo kubafundi bagoduke nazo. (Oku kuxhomekeke kutitshala / ipolisi yesikolo).
9. Yenza iklasi iphelele ibanike ingxelo ngendlela abenze ngayo.
10. Phinda oku neqela elilandelayo.

11. Kwenze oku namaqela amaninzi kangangoko unako ngexesha.

Ukuqukumbela isifundo

1. Qeqesha abafundi bavale iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kunye neencwadi zokubhala.
2. Qeqesha abagcinicwangco bakhawuleze bethe cwaka baqokelele iincwadi baze bazibuyisele kwiishelufu zazo.
3. Bulela abafundi ngemizamo yabo. Khomba izinto ezimbalwa ezithe zenziwa kakuhle.

Yenza inkqubo yesiqhelo nezikhokelo zinisebenzele ngaphakathi

1. Ukuze uFQNT kube yimpumelelo, abafundi kufuneka bazi okulindeleke kubo nendlela yokuziphatha.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Ubizelo - Izivakalisi

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neencwadi zabo zokubhala, iipensile neerula.**
   a. Xelela abafundi babhale isihloko, 'Ubizelo'.
   b. Biza ezi zivakalisi zilandelayo ukuze abafundi bazibhale:
      - Igusha yasekhaya ilahlekile.
      - Utata unexhala yigusha yakhe.
2. **Xelela abafundi basebenzise iipensile eziyimibala ukukorekisha umsebenzi wabo.**
   a. Bhala ezi zivakalisi zibini ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, biza igama ngalinye.
   c. Yalatha iimpawu zobhalo ozisebenzisayo.
   d. Xelela abafundi barhangqe iimpazamo zabo ngepensile enombala.
   e. Xelela abafundi babhale kwakhona iimpazamo zabo ngokuchanekileyo.
   f. Qaphela imingeni yabafundi.

Ukubhala ngesandla: Hlola ngokungekho sesikweni umgangatho wokubhala ngesandla

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bhala ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:**
   - Izinto endizithandayo
   - Ndithanda ukudlala ____.
   - Ndithanda ukutya ____.
   a. Yalela abafundi bakhuphele baze bagqibezele izivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   b. Xelela abafundi basebenzise okona kubhala kwabo ngesandla kucocekileyo.
3. **Jonga umgangatho wabafundi wokubhala ngesandla.**
   a. Njengoko abafundi bebhala, hambahamba uqaphele abafundi abatsala nzima ukubhala ngokucocekileyo.
   b. Nika inkxaso malunga nendlela yokuhlala, ukubamba ipensile kunye nocinezelo lokubhala.
   c. Khuthaza abafundi – baxelele ukuba kulo nyaka, baza kuba ngababhali abangcono ekubhaleni ngokucocekileyo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 3

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UMarie ugcina imali*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
   - Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
   - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Yiba nomfanekiso-ngqondweni.
   - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Ungakwazi ukucimela uzame ukwenza umfanekiso-ngqondweni wento esebalini njengomfanekiso-bhanyabhanya engqondweni yakho? Ubona ntoni?

2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
   - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
   - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
   - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

Ukubhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:
Ndingakwazi ukuzibekela injongo!

Injongo yam yi/ kuku...

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Ndisebenzile! Ndiyifezekisile injongo yam!
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. funda, bhala, imathematika, yenza ngcono, yiba ngcono ekwenzeni, zenzele umhlobo njl.njl.
3. **Yalela abafundi baqalise ukubhala kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Isivakalisi siphela ngophawu lokhuzo, ukubonisa imincili okanye umothuko.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Ukusebenza namaqela

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zabafundi zokubhala

Ipensile zabafundi

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

- Eli xesha lisebenzisele ukuqeqesha abafundi kwizikhokelo nenkqubo yesiqhelo yoFQNT.
- Ngokwenziwa koku ngendlela enika iziphumo, kuya kuba lula ukulalwula uFQNT.

Ukulungiselela

1. Yenza ngokwenkqubo yesiqhelo yokuzinzisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
2. Xelela iklasi ukuba uza kubabonisa ekufanele bakwenze xa ubiza iqela lize kufunda.

Amaqela okufunda

1. Qinisekisa ukuba ubeke abafundi ngokwamaqela emigangatho elinganayo oFQNT.
2. Xelela abafundi igama laqela labo. Qaphela: Abafundi akunyanzelekanga ukuba bahlale kula maqela.
3. Qinisekisa ukuba abafundi bayalazi igama leqela labo – dlala imidlalo womeleze oku. Umzekelo, xelela bonke abafundi abakwiqela leQwarhashe beme ngeenyawo, xelela abafundi abakwiqela leNgonyama babeke izandla zabo entloko, njl.njl.

Ukubiza iQela lize kuFunda

1. Khumbuza abafundi apho indawo yoFQNT ikhoyo.
2. Khumbuza abafundi beze neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo xa besiza kufunda.
3. Khumbuza abafundi ngezikhokelo: xa ubabiza, mabashukume ngokukhawuleza nangokuthe cwaka beze kule ndawo yokufundela, akufuneki baphazamise abanye abafundi.
4. Biza iqela lize kuhlala kule ndawo yokufundela.
5. Qinisekisa ukuba banazo iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
6. Cacisa ukuba wakugqiba imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku, uza kuphulaphula abafundi befunda kwezinye iincwadi (iiNcwadi zokuFunda ngokwaManqanaba ezikhoyo).
7. Ziqhelanise nokuhambisa iseti efanelekileyo yeencwadi zokufunda, nokucela abafundi batyhile incwadi kwiphepha elithile.
8. Okulandelayo, ziqhelanise ukuqokelela iincwadi zokufunda, okanye ukunikezela ngazo kubafundi bagoduke nazo. (Oku kuxhomekeke kutitshala / ipolisi yesikolo).
9. Yenza iklasi iphelele ibanike ingxelo ngendlela abenze ngayo.

10. Phinda oku neqela elilandelayo.
11. Kwenze oku namaqela amaninzi kangangoko unako ngexesha.

Ukuqukumbela isifundo

1. Qeqesha abafundi bavale iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kunye neencwadi zokubhala.
2. Qeqesha abagcinicwangco bakhawuleze bethe cwaka baqokelele iincwadi baze bazibuyisele kwiishelufu zazo.
3. Bulela abafundi ngemizamo yabo. Khomba izinto ezimbalwa ezithe zenziwa kakuhle.

Yenza inkqubo yesiqhelo nezikhokelo zinisebenzele ngaphakathi

1. Ukuze uFQNT kube yimpumelelo, abafundi kufuneka bazi okulindeleke kubo nendlela yokuziphatha.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndilithandile xa...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   - Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   - Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Hlola ngokungekho sesikweni ukuenkhowuda

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neencwadi zabo zokubhala, iipensile neerula.**
   a. Xelela abafundi babhale isihloko, 'Konke ngam'.
   b. Bhala ezi ziqali zivakalisi zilandelayo ebhodini:
      Konke ngam
      Igama lam ngu...
      Ndihlala no...
      Abahlobo bam ngoo...
      Ndithanda uku...
      Andikuthandi uku...
      Eyona nkqubo kamabonakude ndiyithandayo yi...
      Ndiyayithanda kuba...
2. **Xelela abafundi bakhuphele baze bagqibezele ezi zivakalisi.**
   a. Xelela abafundi basebenze bodwa.
   b. Baxelele babhale amagama njengoko evakala – akukhathaliseki nokuba benza iimpazamo.
3. **Qaphela ulwazi lwezandi lwabafundi kunye nokuzithemba.**
   a. Ngabaphi ababhali abagqibezela izivakalisi ngokuzithemba?
   b. Ngabaphi abafundi abasebenzsai ulwazi lwezandi ukuenkhowuda amagama amaninzi ngokuchanekileyo?
   c. Ngabaphi ababhali abatsala nzima ukuenkhowuda amagama?

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 3

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UMarie ugcina imali*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kuzoba ze sibhale ngeyona ndawo siyithandayo ebalini.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Cimela wenze ngathi uyacinga.
   b. Vula amehlo akho uthi: Eyona ndawo ndiyithandayo kweli bali kuxa…
   c. Zama ungakhethi indawo ecace kumntu wonke njengomzekelo wakho.
   d. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso ebhodini. Njengokuba uzoba cacisa le nto uyizobayo.
   e. Yongeza isivakalisi esi1–2 malunga nomzobo wakho: Ndiyithandile…
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Xelela abafundi bacimele baze bacinge ngeyona ndawo bayithandayo ebalini.
   b. Yithi: Cinga ngolwakho uluvs, u, musa ukukopa umzekelo wam.
   c. Okulandelayo, xelela abafundi bavule amehlo baze baxoxe ngeempendulo zabo neqabane.
   d. Emva koko, yalela abafundi ukuba bazobe le ndawo yebali kwiincwadi zabo zokubhala.
   e. Nceda abafundi bongeze isivakalisi esi1–2 kwimizobo yabo.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa yokubonisa umsebenzi wabo kwiqabane.
   b. Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

Ukubhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala: Ndingakwazi ukuzibekela injongo!

Injongo yam yi/ kuku...

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula umsebenzi.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Yongeza esinye isivakalisi kumbhalo wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Isivakalisi siphela ngophawu lokhuzo, ukubonisa imincili okanye umothuko.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Ukusebenza namaqela

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zabafundi zokubhala

Iipensile zabafundi

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

- Eli xesha lisebenzisele ukuqeqesha abafundi kwizikhokelo nenkqubo yesiqhelo yoFQNT.
- Ngokwenziwa koku ngendlela enika iziphumo, kuya kuba lula ukulalwula uFQNT.

Ukulungiselela

1. Yenza ngokwenkqubo yesiqhelo yokuzinzisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
2. Xelela iklasi ukuba uza kubabonisa ekufanele bakwenze xa ubiza iqela lize kufunda.

Amaqela okufunda

1. Qinisekisa ukuba ubeke abafundi ngokwamaqela emigangatho elinganayo oFQNT.
2. Xelela abafundi igama laqela labo. Qaphela: Abafundi akunyanzelekanga ukuba bahlale kula maqela.
3. Qinisekisa ukuba abafundi bayalazi igama leqela labo – dlala imidlalo womeleze oku. Umzekelo, xelela bonke abafundi abakwiqela leQwarhashe beme ngeenyawo, xelela abafundi abakwiqela leNgonyama babeke izandla zabo entloko, njl.njl.

Ukubiza iQela lize kuFunda

1. Khumbuza abafundi apho indawo yoFQNT ikhoyo.
2. Khumbuza abafundi beze neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo xa besiza kufunda.
3. Khumbuza abafundi ngezikhokelo: xa ubabiza, mabashukume ngokukhawuleza nangokuthe cwaka beze kule ndawo yokufundela, akufuneki baphazamise abanye abafundi.
4. Biza iqela lize kuhlala kule ndawo yokufundela.
5. Qinisekisa ukuba banazo iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
6. Cacisa ukuba wakugqiba imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku, uza kuphulaphula abafundi befunda kwezinye iincwadi (iiNcwadi zokuFunda ngokwaManqanaba ezikhoyo).
7. Ziqhelanise nokuhambisa iseti efanelekileyo yeencwadi zokufunda, nokucela abafundi batyhile incwadi kwiphepha elithile.
8. Okulandelayo, ziqhelanise ukuqokelela iincwadi zokufunda, okanye ukunikezela ngazo kubafundi bagoduke nazo. (Oku kuxhomekeke kutitshala / ipolisi yesikolo).
9. Yenza iklasi iphelele ibanike ingxelo ngendlela abenze ngayo.
10. Phinda oku neqela elilandelayo.
11. Kwenze oku namaqela amaninzi kangangoko unako ngexesha.

Ukuqukumbela isifundo

1. Qeqesha abafundi bavale iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kunye neencwadi zokubhala.
2. Qeqesha abagcinicwangco bakhawuleze bethe cwaka baqokelele iincwadi baze bazibuyisele kwiishelufu zazo.
3. Bulela abafundi ngemizamo yabo. Khomba izinto ezimbalwa ezithe zenziwa kakuhle.

Yenza inkqubo yesiqhelo nezikhokelo zinisebenzele ngaphakathi

1. Ukuze uFQNT kube yimpumelelo, abafundi kufuneka bazi okulindeleke kubo nendlela yokuziphatha.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: INtetho yeOrali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. **Hlalisa abafundi bajonge abo afunda nabo besenza intetho yabo yeorali.**
2. **Khumbuza abafundi ngalo msebenzi ulandelayo: Wabelana ngeendaba zakho**
   a. Sichazele ukuba zingantoni iindaba zakho. Yithi:
   b. Namhlanje ndiza kunichazela nge...
   c. Emva koko, yabelana nabanye ngeendaba zakho.
   d. Sichazele okwenzekileyo ngendlela echanekileyo yokulandelelana kweziganeko.
   e. Sichazele amanqaku aphambili kwiindaba zakho.
   f. Gqibezela ngokusichazela ukuba zikwenze waziva njani iindaba zakho.
3. **Khumbuza abafundi ngezi zakhono zokwenza intetho:**
   a. Xa usabelana ngeendaba zakho, khumbula oku:
      - Sichazele ukuba zingantoni iindaba zakho
      - Sichazele ukuba kwenzeke nini
      - Sichazele ukuba kwehlele bani oku
      - Biza izivakalisi zakho ngokuchanekileyo ngokulandelelana kwazo
      - Biza kube kanye – ungayiphindi into oyithethileyo
      - Thetha ngelizwi elivakalayo nelicacileyo
4. **Biza abafundi abakhethiweyo ngabanye ngexesha ukwenza intetho yabo.**
   a. Yakha ukuzithemba komfundi ngokumbulela ngentetho yakhe nangokumnika ingxelo eyakhayo.
   b. Ekupheleni kwesifundo, nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula intetho yabo. Umzekelo: Ndibe nobunzima ukuva abanye benu. Ncedani nizame ukugcina ilizwi lenu livakala – sifuna ukuva into oyithethayo.

Izandi: Hlaziya izandi ezifundiswe kwiBanga 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Amakhadi ezandi: a, b

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya ezi zandi zilandelayo:** *a, b*
   a. Biza isandi sokuqala x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Xelela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa isandi eso.
2. **Phinda ngazo zonke izandi.**
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoMvulo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 5.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Yakha ukubhala ngesandla ngotyibiliko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokwenza ngathi sidlala ipiyano.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala esi sivakalisi / ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:**
   - Aba balele nabo.
   - Nani lalani nabo.

   a. Njengoko ubhala, cacisa indawo apho uqala khona, icala oya ngakulo kunye nezikhewu phakathi kwamagama.
   b. Yalela abafundi babhale esi sivakalisi / ezi zivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   c. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye: ukubunjwa konobumba, ubungakanani bonobumba kunye nezikhewu.
   d. Xhasa abafundi abadinga uncedo.
3. **Yenza abafundi baqonde ngesantya sokubhala kunye nokuchaneka.**
   a. Xa uninzi lwabafundi lugqibile, yithi, 'yima'.
   b. Xelela abafundi baqaphele umgama abaselebewuhambile.
   c. Ukuba abagqibanga, baxelele bazame ukubhala ngokukhawuleza ngengomso.
   d. Kananjalo yenza abafundi bathelekise imibhalo yabo kowakho ebhodini.
   e. Bacele baqaphele ukuba ziingaphi na iimpazamo abazenzileyo.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 13

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *Amantshontsho kaThuli*.
   b. Yithi: Kweli bali, sihlangana nentombazana enguThuli nomakhulu wakhe. Banesikhukukazi esihle esinguNomdakazana, esibeka iqanda yonke imihla. UThuli nomakhulu wakhe bayakuthanda ukutya amaqanda kangangokuba bathatha isigqibo sokufuya iinkukhu ezithe chatha ukuze baqale ishishini elincinane.
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 1 no2

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 5.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 1 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 1 edesikeni yalo uze ubize iQela 2.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 2.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *Isikhukukazi: Imazi yenkuku ebekela amaqanda esoloko izolile kwaye incinane kunomqhagi.*
      - *Umqhagi: Inkunzi yenkukhu eneentsiba eziqaqambileyo nesoloko ikhonya kakhulu ekuseni.*
      - *Ishishini: Indawo apho abantu bathengisa izinto okanye banikeza iinkonzo, njengevenkile okanye indawo yokwenza iinwele.*
      - *Icebo: Iqela lamanyathelo ogqiba ukuba uwathathe ukufezekisa injongo okanye ukugqiba umsebenziset.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Hlaziya izandi ezifundiswe kwiBanga 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Amakhadi ezandi: c, e

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya ezi zandi zilandelayo:** *c, e*
   a. Biza isandi sokuqala x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Xelela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa isandi eso.
2. **Phinda ngazo zonke izandi.**
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesibini.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 6.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Yakha ukubhala ngesandla ngotyibiliko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala esi sivakalisi / ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:**
   - UCebo ucela ukuya ecaweni kumama wakhe.
   - Wenza isiselo semeloni.
   a. Njengoko ubhala, cacisa indawo apho uqala khona, icala oya ngakulo kunye nezikhewu phakathi kwamagama.
   b. Yalela abafundi babhale esi sivakalisi / ezi zivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   c. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye: ukubunjwa konobumba, ubungakanani bonobumba kunye nezikhewu.
   d. Xhasa abafundi abadinga uncedo.
3. **Yenza abafundi baqonde ngesantya sokubhala kunye nokuchaneka.**
   a. Xa uninzi lwabafundi lugqibile, yithi, ‘yima’.
   b. Xelela abafundi baqaphele umgama abaselebewuhambile. Ingaba bagqibezele ngaphezu kokuba bebenzile ngosuku oludlulileyo?
   c. Ukuba abagqibanga, baxelele bazame ukubhala ngokukhawuleza ngengomso.
   d. Kananjalo yenza abafundi bathelekise imibhalo yabo kowakho ebhodini.
   e. Bacele baqaphele ukuba ziingaphi na iimpazamo abazenzileyo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 15

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *Amantshontsho kaThuli*
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 3 no4

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 6.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 3 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 3 edesikeni yalo uze ubize iQela 4.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Ukubalisa amabali ngobuchule

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukubalisa amabali ngobuchule.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 8.
2. **Khokela abafundi bajonge umfanekiso.**
   a. Buza: Ubona ntoni emfanekisweni?
3. **Xelela abafundi ukuba mabaqwebe ibali elifutshane malunga nomfanekiso.**
4. **Xelela abafundi indlela yokwakha ibali labo. Yithi:**
   a. Nika umlinganiswa ngamnye ebalini lakho igama.
   b. Xela apho ibali liqhubeka khona.
   c. Ibali lakho malibe nesiqalo, isiqu kunye nesiphelo.
   d. Lo mfanekiso ubonisa kuphela inxalenye yebali.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqalo sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqu sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiphelo sebali lakho.
   e. Ungaqala ibali lakho ngokuthi:
      a. ____ wayezilolonge kwaye wazilolonga...
      b. ____ iinjongo yakhe ya...
5. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa bacinge ngebali labo bethe cwaka.
   b. Emva koko, yalela abafundi batshintshiselane ukubalisa ibali labo kwiqela labo. Ungasebenzisa uswazi / ilitye lokuthetha ukwenza oku.
   c. Njengoko abafundi bethetha, hambahamba uze uphulaphule.
6. **Gqiba isifundo ngolu hlobo:**
   a. Biza umfundi abe mnye abelane ngebali lakhe neklasi okanye buza 1–2 yabafundi imibuzo ngamabali eqela labo.
   - Buza: Belingantoni ibali likaX?
   - Buza: Yintoni oyithandileyo ngebali likaX?

   b. Nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula amabali abo.
   Umzekelo: Ngamanye amaxesha, ekuqaleni kwebali sixela apho ibali liqhubeka khona kwaye ngoobani na abalinganiswa. Kwixesha elizayo, zamani ukufaka olu lwazi emabalini enu.

Izandi: Hlaziya izandi ezifundiswe kwiBanga 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Amakhadi ezandi: i, l, o

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya ezi zandi zilandelayo:** *i, l, o*
   a. Biza isandi sokuqala x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Xelela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa isandi eso.
2. **Phinda ngazo zonke izandi.**
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesithathu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 7.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Yakha ukubhala ngesandla ngotyibiliko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala esi sivakalisi / ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:**
   - Ifikile imini kaSiso.
   - Lilo eli ilolo, Lele.
   a. Njengoko ubhala, cacisa indawo apho uqala khona, icala oya ngakulo kunye nezikhewu phakathi kwamagama.
   b. Yalela abafundi babhale esi sivakalisi / ezi zivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   c. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye: ukubunjwa konobumba, ubungakanani bonobumba kunye nezikhewu.
   d. Xhasa abafundi abadinga uncedo.
3. **Yenza abafundi baqonde ngesantya sokubhala kunye nokuchaneka.**
   a. Xa uninzi lwabafundi lugqibile, yithi, 'yima'.
   b. Xelela abafundi baqaphele umgama abaselebewuhambile. Ingaba bagqibezele ngaphezu kokuba bebenzile ngosuku oludlulileyo?
   c. Ukuba abagqibanga, baxelele bazame ukubhala ngokukhawuleza ngengomso.
   d. Kananjalo yenza abafundi bathelekise imibhalo yabo kowakho ebhodini.
   e. Bacele baqaphele ukuba ziingaphi na iimpazamo abazenzileyo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 15

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Amantshontsho kaThuli*
   d. Yithi: Kweli bali, sihlangana nentombazana enguThuli nomakhulu wakhe. Banesikhukukazi esihle esinguNomdakazana, esibeka iqanda yonke imihla. UThuli nomakhulu wakhe bayakuthanda ukutya amaqanda kangangokuba bathatha isigqibo sokufuya iinkukhu ezithe chatha ukuze baqale ishishini elincinane.
   e. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo
      - Buza abafundi: Singaqikelela sithini ngokufanekileyo ngoku esingakuchazelwanga ngumbhali? Ungaqikelela ntoni ngeengcinga / iimvakalelo zomlinganiswa?

Ukubhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yeDBE yemiSebenzi, kwiphepha 4

Isakhelo sokubhala:

Ngeeholide zesikolo ndi ____, ____, kunye ____.

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukusebenzisa iziphumlisi ukwahlula izinto kuludwe. Akukho siphumlisi phambi kwento yokugqibela. Endaweni yoko sifakela igama u'kunye'. Umzekelo: Ndithanda iilekese, iitshipsi, ikeyiki kunye neziselo ezibandayo.
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Ndiyakuthanda ukutya ama-apile, iibhanana, kunye namaorenji.
   c. Yalatha iGML: Iziphumlisi zisetyenziselwa ukwahlula izinto kuludwe.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ubhale isivakalisi esinye.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Esikwenzileyo ngeeholide zesikolo.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Ngexesha leeholide zesikolo, nda...
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: Into oyenzileyo ngexesha leeholide zesikolo.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Iziphumlisi zisetyenziselwa ukwahlula izinto kuludwe.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 5 no6

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 7.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 5 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 5 edesikeni yalo uze ubize iQela 6.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Hlaziya izandi ezifundiswe kwiBanga 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Amakhadi ezandi: s, u, m

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya ezi zandi zilandelayo:** *s, u, m*
   a. Biza isandi sokuqala x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Xelela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa isandi eso.
2. **Phinda ngazo zonke izandi.**
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesine.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 9.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Yakha ukubhala ngesandla ngotyibiliko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala esi sivakalisi / ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:**
   - UMimi uvela emasimini notata wakhe.
   - Usisi usela ubisi.

   a. Njengoko ubhala, cacisa indawo apho uqala khona, icala oya ngakulo kunye nezikhewu phakathi kwamagama.
   b. Yalela abafundi babhale esi sivakalisi / ezi zivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   c. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye: ukubunjwa konobumba, ubungakanani bonobumba kunye nezikhewu.
   d. Xhasa abafundi abadinga uncedo.
3. **Yenza abafundi baqonde ngesantya sokubhala kunye nokuchaneka.**
   a. Xa uninzi lwabafundi lugqibile, yithi, 'yima'.
   b. Xelela abafundi baqaphele umgama abaselebewuhambile. Ingaba bagqibezele ngaphezu kokuba bebenzile ngosuku oludlulileyo?
   c. Ukuba abagqibanga, baxelele bazame ukubhala ngokukhawuleza ngengomso.
   d. Kananjalo yenza abafundi bathelekise imibhalo yabo kowakho ebhodini.
   e. Bacele baqaphele ukuba ziingaphi na iimpazamo abazenzileyo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 15

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Amantshontsho kaThuli*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Singaqikelela sithini ngokufanekileyo ngoku esingakuchazelwanga ngumbhali? Ungaqikelela ntoni ngeengcinga / iimvakalelo zomlinganiswa?

2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

Ukubhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yeDBE yemiSebenzi, kwiphepha 4

Isakhelo sokubhala:

Ngeeholide zesikolo ndi ____, ____, kunye ____.

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Esikwenzileyo ngeeholide zesikolo.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. wadlala, walala, wanceda, wafunda
3. **Yalela abafundi bavule iphepha elichanekileyo kwiincwadi zabo zeDBE zemisebenzi.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Iziphumlisi zisetyenziselwa ukwahlula izinto kuludwe.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 7 no8

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 9.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 7 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 7 edesikeni yalo uze ubize iQela 8.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndilithandile xa...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Ubizelo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Core Reader

1. **Zinzisa abafundi neencwadi zabo zokubhala, iipensile neerula.**
   a. Xelela abafundi babhale isihloko, 'Ubizelo' baze babhale amanani u1–5 kumda wephepha.
   b. Biza la magama mahlanu alandelayo ukuze abafundi bawabhale ecaleni kwamanani u1–5: iwele, molo, ikama, naso, libalele
   c. Emva koko, xelela abafundi babhale phantsi isivakalisi osibizayo, besebenzisa iimpawu zobhalo ezichanelekileyo.
   d. Biza esi sivakalisi silandelayo. Siphinde ngokucothayo, kabini ukuba kuyimfuneko:
   Mama nawe wola imali.
2. **Xelela abafundi basebenzise iipensile eziyimibala ukukorekisha umsebenzi wabo.**
   a. Bhala la magama mahlanu nesivakalisi ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, biza igama ngalinye.
   c. Kwisivakalisi, yalatha iimpawu zobhalo ezisetyenzisiweyo.
   d. Xelela abafundi barhangqe iimpazamo zabo ngepensile enombala.
   e. Xelela abafundi babhale kwakhona iimpazamo zabo ngokuchanekileyo.
3. **Qaphela imingeni kunye nenkqubela phambili yabafundi.**
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesihlanu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 10.
   b. Funda itekisi ngokuvakalayo. Xelela abafundi balandele kwiincwadi zabo njengoko ufunda.
   c. Funda itekisi kwakhona, ngeli lixa, abafundi mabangenelele bafunde nawe.
   d. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi wengqiqo nokuqonda ebhodini.
   e. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi weMofoloji ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 15

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Amantshontsho kaThuli*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kulishwankathela ibali.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Yithi: Xa sishwankathela ibali, kufuneka sichaze:
      - Into elingayo ibali
      - Into endiyithandileyo ebalini
      - Into endiyifundileyo ebalini
   b. Yabelana ngokufutshane ngeempendulo zakho zale mibuzo.
   c. Zama ungakhethi ezona mpendulo zicace kumntu wonke njengomzekelo wakho.
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Xelela abafundi ukuba bacinge ngezishwankathelo zabs, u, mabangakopi umzekelo wakho.
   b. Xelela abafundi baqale izivakalisi zabo ngolu hlobo:
      - Ibali beling…
      - Ndithande…
      - Ndifunde…
   c. Okulandelayo, yalela abafundi babelane namaqabane abo ngezishwankathelo zabo.
   d. Njengokuba abafundi besabelana ngezishwankathelo, jikeleza phakathi kwabo unike inkxaso apho ifuneka khona.
   e. Ekupheleni kwesifundo, biza umfundi abe1–2 babelane neklasi ngezishwankathelo zabo.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa yokubonisa umsebenzi wabo kwiqabane.
   b. Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

Ukubhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yeDBE yemiSebenzi, kwiphepha 4

Isakhelo sokubhala:

Ngeeholide zesikolo ndi ____, ____, kunye ____.

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula umsebenzi.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Yongeza iinkcukacha kumfanekiso wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Iziphumlisi zisetyenziselwa ukwahlula izinto kuludwe.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 9 no10

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 10.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 9 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 9 edesikeni yalo uze ubize iQela 10.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Yazisa umxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imifanekiso nezixhobo zokwenyani zomboniso womxholo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungisa umboniso womxholo:** *Siyanceda*
2. **Buza umbuzo ovulekileyo ukuqalisa ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   - *Wakhe wanceda umntu? Wenza ntoni ukumnceda?*
   - *Ungalucela kubani uncedo xa unengxaki?*
   - *Kutheni ungacela uncedo kulo mntu / kwaba bantu?*
3. **Yenza imephu yengqondo usebenzisa imibuzo neempendulo zabafundi.**
4. **Yongeza ezakho iimpendulo kwimephu yengqondo ukwandisa ulwazi lwabafundi.**
5. **Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 12.**
6. **Xelela abafundi bakhombe kwindawo yokutyebisa ulwimi lomxholo.**
   a. Funda ngokutyetyiswa kolwimi ngokuvakalayo.
   b. Yalela abafundi bafunde kunye nawe, okanye bayiphinde emva kwakho: Isandla sisinceda Isandla sisinceda, Xa sisebenzisana, Ndinceda wena, nawe uncede mna, Sonke siyaphumelela
7. **Xoxa nabafundi ngokutyetyiswa kolwimi.**
   a. Buza: Ungandixelela ukuba kuthetha ukuthini oku? / Uyakwazi ukufumana impendulo?
   b. Khuthaza abafundi babelane ngezimvo.
   c. Cacisa intsingiselo okanye unike impendulo njengoku kulandelayo: Le ngoma ithetha ukuba ubomi bulula xa sincedana kwaye sisebenza kunye. Ngokusebenza njengeqela kunye nokuncedana, sinokwenza imisebenzi ngcono kwaye ngokukhawuleza.

Izandi: Hlaziya izandi ezifundiswe kwiBanga 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Amakhadi ezandi: d, t

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya ezi zandi zilandelayo:** *d, t*
   a. Biza isandi sokuqala x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Xelela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa isandi eso.
2. **Phinda ngazo zonke izandi.**
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoMvulo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 14.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Yakha ukubhala ngesandla ngotyibiliko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokwenza ngathi sidlala ipiyano.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala esi sivakalisi / ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:**
   - Nali eli dada.
   - Utata ulibambe latatazela labaleka.
   a. Njengoko ubhala, cacisa indawo apho uqala khona, icala oya ngakulo kunye nezikhewu phakathi kwamagama.
   b. Yalela abafundi babhale esi sivakalisi / ezi zivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   c. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye: ukubunjwa konobumba, ubungakanani bonobumba kunye nezikhewu.
   d. Xhasa abafundi abadinga uncedo.
3. **Yenza abafundi baqonde ngesantya sokubhala kunye nokuchaneka.**
   a. Xa uninzi lwabafundi lugqibile, yithi, ‘yima’.
   b. Xelela abafundi baqaphele umgama abaselebewuhambile.
   c. Ukuba abagqibanga, baxelele bazame ukubhala ngokukhawuleza ngengomso.
   d. Kananjalo yenza abafundi bathelekise imibhalo yabo kowakho ebhodini.
   e. Bacele baqaphele ukuba ziingaphi na iimpazamo abazenzileyo.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 27

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *Ilinge elikhulu likaCandice noCarla*.
   b. Yithi: UCandice noCarla ngumntu nodadewabo. UCandice uyakuthanda ukuqhuba ibhayisekile yakhe kwaye ungxamele ukuba uCarla naye abe kunye naye kumalinge akhe. Ngosuku lwakhe lokuzalwa, uCarla unikwa ibhayisekile entle emthubi. Kweli bali, sifunda ngelinge labo kunye. Kodwa kubonakala ukuba ilinge labo lahlukile koko bebekucinga.
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 1 no2

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 14.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 1 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 1 edesikeni yalo uze ubize iQela 2.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 12.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
   - *Ilinge: Uhambo olunikisa umdla okanye umsebenzi apho uzama izinto ezintsha ufumane ukonwaba.*
   - *Ngcangcazela: Ukushukuma okubhekisa macala ngokunga into iza kuwa.*
   - *Zinzisa: Ukuhlalisa into kakuhle ingashukumi ukuze ingawi.*
   - *Edinwe eyimfe: Ukudinwa kakhulu kwaye ungabi namandla aseleyo.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Hlaziya izandi ezifundiswe kwiBanga 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Amakhadi ezandi: f, n

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya ezi zandi zilandelayo:** *f, n*
   a. Biza isandi sokuqala x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Xelela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa isandi eso.
2. **Phinda ngazo zonke izandi.**
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesibini.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 15.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Yakha ukubhala ngesandla ngotyibiliko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala esi sivakalisi / ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:**
   - Utata ufaka ucango.
   - Utata ufuna ucango oluhle.

   a. Njengoko ubhala, cacisa indawo apho uqala khona, icala oya ngakulo kunye nezikhewu phakathi kwamagama.
   b. Yalela abafundi babhale esi sivakalisi / ezi zivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   c. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye: ukubunjwa konobumba, ubungakanani bonobumba kunye nezikhewu.
   d. Xhasa abafundi abadinga uncedo.
3. **Yenza abafundi baqonde ngesantya sokubhala kunye nokuchaneka.**
   a. Xa uninzi lwabafundi lugqibile, yithi, 'yima'.
   b. Xelela abafundi baqaphele umgama abaselebewuhambile. Ingaba bagqibezele ngaphezu kokuba bebenzile ngosuku oludlulileyo?
   c. Ukuba abagqibanga, baxelele bazame ukubhala ngokukhawuleza ngengomso.
   d. Kananjalo yenza abafundi bathelekise imibhalo yabo kowakho ebhodini.
   e. Bacele baqaphele ukuba ziingaphi na iimpazamo abazenzileyo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 29

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *Ilinge elikhulu likaCandice noCarla*.
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 3 no4

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 15.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 3 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 3 edesikeni yalo uze ubize iQela 4.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama uze uxoxe ngomfanekiso womxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *Ububele: Ukuba nobubele kwabanye ngokusebenzisa amagama athambileyo kunye nezenzo.*
      - *Oluncedo: Ukwenza into eyenza umsebenzi womntu okanye ingxaki ibe lula.*
      - *Inkathalo: Ukujonga umntu kwaye uqinisekise ukuba ukhuselekile kwaye uphilile.*
      - *Intuthuzelo: Ukwenza umntu azive bhetele xa elusizi okanye ebuhlungu ngokuba kufutshane nabo, umamele okanye uthethe izinto ezinobubele.*
   b. Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 17.
   b. Xelela abafundi ezi nkcukacha zilandelayo malunga nomfanekiso:
      - *Sonke siyalufuna uncedo ngamanye amaxesha - abadala kunye nabantwana.*
      - *Xa unceda umntu, inokubenza bazive bonwabile kwaye bethandwa.*
      - *Xa unceda umnti, I, ounokukwenza uzive wonwabile, uluncedo kwaye unebhongo ngawe.*
3. **Xoxa ngomfanekiso.**
   a. Sebenzisa umbuzo olandelayo ukuxoxa ngomfanekiso njengoku kulandelayo:
      - Buza umbuzo wokuqala.
      - Yalela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane labo.
      - Biza abafundi ngabanye babelane ngeempendulo zabo.
      - Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi ngokulungisa ukungaqondi kwabo kunye nokwabelana ngolwazi olunxulumene nomxholo.
      - Phinda le nkqubo ngemibuzo yonke.
4. **Imibuzo:**
   a. *Ngubani okuncedayo ekhaya okanye esikolweni? Benza ntoni ukukunceda?*
   b. *Ukuba umhlobo ulusizi, yintoni onokuyenza ukubanceda bazive bebhetele?*
   c. *Kutheni kunokuba kuhle ukusebenza nabanye xa umsebenzi unzima?*

Izandi: Hlaziya izandi ezifundiswe kwiBanga 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Amakhadi ezandi: y, g, h

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya ezi zandi zilandelayo:** *y, g, h*
   a. Biza isandi sokuqala x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Xelela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa isandi eso.
2. **Phinda ngazo zonke izandi.**
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesithathu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 16.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Yakha ukubhala ngesandla ngotyibiliko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala esi sivakalisi / ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:**
   - Ubhuti ugile ihagu.
   - Le yiyoyo yam.
   a. Njengoko ubhala, cacisa indawo apho uqala khona, icala oya ngakulo kunye nezikhewu phakathi kwamagama.
   b. Yalela abafundi babhale esi sivakalisi / ezi zivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   c. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye: ukubunjwa konobumba, ubungakanani bonobumba kunye nezikhewu.
   d. Xhasa abafundi abadinga uncedo.
3. **Yenza abafundi baqonde ngesantya sokubhala kunye nokuchaneka.**
   a. Xa uninzi lwabafundi lugqibile, yithi, 'yima'.
   b. Xelela abafundi baqaphele umgama abaselebewuhambile. Ingaba bagqibezele ngaphezu kokuba bebenzile ngosuku oludlulileyo?
   c. Ukuba abagqibanga, baxelele bazame ukubhala ngokukhawuleza ngengomso.
   d. Kananjalo yenza abafundi bathelekise imibhalo yabo kowakho ebhodini.
   e. Bacele baqaphele ukuba ziingaphi na iimpazamo abazenzileyo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 29

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Ilinge elikhulu likaCandice noCarla*.
   d. Yithi: *UCandice noCarla ngumntu nodadewabo. UCandice uyakuthanda ukuqhuba ibhayisekile yakhe kwaye ungxamele ukuba uCarla naye abe kunye naye kumalinge akhe. Ngosuku lwakhe lokuzalwa, uCarla unikwa ibhayisekile entle emthubi. Kweli bali, sifunda ngelinge labo kunye. Kodwa kubonakala ukuba ilinge labo lahlukile koko bebekucinga.*
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo
      - Buza abafundi: Singaqikelela sithini ngokufanekileyo ngoku esingakuchazelwanga ngumbhali? Ungaqikelela ntoni ngeengcinga / iimvakalelo zomlinganiswa?

Ukubhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ngamanye amaxesha ndidinga uncedo.

___
kundinceda ndi...

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukusebenzisa unobumba omkhulu ekuqaleni kwegama lomntu.
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Igama lomhlobo wam nguThabo.
   c. Yalatha iGML: Unobumba wokuqala wegama ngunobumba omkhulu.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ubhale izivakalisi ezimbini.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Umntu osincedayo.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Ngamanye amaxesha ndidinga uncedo.
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: Umntu okuncedayo.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Unobumba wokuqala wegama ngunobumba omkhulu.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 5 no6

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 16.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 5 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 5 edesikeni yalo uze ubize iQela 6.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Hlaziya izandi ezifundiswe kwiBanga 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Amakhadi ezandi: q, w, j

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya ezi zandi zilandelayo:** *q, w, j*
   a. Biza isandi sokuqala x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Xelela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa isandi eso.
2. **Phinda ngazo zonke izandi.**
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesine.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 18.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Yakha ukubhala ngesandla ngotyibiliko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala esi sivakalisi / ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:**
   - Iqalile iveki.
   - Mama liwile iwele.

   a. Njengoko ubhala, cacisa indawo apho uqala khona, icala oya ngakulo kunye nezikhewu phakathi kwamagama.
   b. Yalela abafundi babhale esi sivakalisi / ezi zivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   c. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye: ukubunjwa konobumba, ubungakanani bonobumba kunye nezikhewu.
   d. Xhasa abafundi abadinga uncedo.
3. **Yenza abafundi baqonde ngesantya sokubhala kunye nokuchaneka.**
   a. Xa uninzi lwabafundi lugqibile, yithi, 'yima'.
   b. Xelela abafundi baqaphele umgama abaselebewuhambile. Ingaba bagqibezele ngaphezu kokuba bebenzile ngosuku oludlulileyo?
   c. Ukuba abagqibanga, baxelele bazame ukubhala ngokukhawuleza ngengomso.
   d. Kananjalo yenza abafundi bathelekise imibhalo yabo kowakho ebhodini.
   e. Bacele baqaphele ukuba ziingaphi na iimpazamo abazenzileyo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 29

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Ilinge elikhulu likaCandice noCarla.*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Singaqikelela sithini ngokufanekileyo ngoku esingakuchazelwanga ngumbhali? Ungaqikelela ntoni ngeengcinga / iimvakalelo zomlinganiswa?

2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

Ukubhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ngamanye amaxesha ndidinga uncedo.

___
kundinceda ndi...

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Umntu osincedayo.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. ndibophe izihlangu zam, ndihlambe iimpahla zam, ndiwele indlela
3. **Yalela abafundi baqalise ukubhala kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Unobumba wokuqala wegama ngunobumba omkhulu.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 7 no8

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 18.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 7 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 7 edesikeni yalo uze ubize iQela 8.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndithande umlinganiswa u... kuba...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Ubizelo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. **Zinzisa abafundi neencwadi zabo zokubhala, iipensile neerula.**
   a. Xelela abafundi babhale isihloko, 'Ubizelo' baze babhale amanani u1–5 kumda wephepha.
   b. Biza la magama mahlanu alandelayo ukuze abafundi bawabhale ecaleni kwamanani u1–5: yanelisa, itonela, ng'ong'oza, ingalo, ihamile
   c. Emva koko, xelela abafundi babhale phantsi isivakalisi osibizayo, besebenzisa iimpawu zobhalo ezichanelekileyo.
   d. Biza esi sivakalisi silandelayo. Siphinde ngokucothayo, kabini ukuba kuyimfuneko:
   Ngoku nesam siza kuya kulo.
2. **Xelela abafundi basebenzise iipensile eziyimibala ukukorekisha umsebenzi wabo.**
   a. Bhala la magama mahlanu nesivakalisi ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, biza igama ngalinye.
   c. Kwisivakalisi, yalatha iimpawu zobhalo ezisetyenzisiweyo.
   d. Xelela abafundi barhangqe iimpazamo zabo ngepensile enombala.
   e. Xelela abafundi babhale kwakhona iimpazamo zabo ngokuchanekileyo.
3. **Qaphela imingeni kunye nenkqubela phambili yabafundi.**
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesihlanu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 19.
   b. Funda itekisi ngokuvakalayo. Xelela abafundi balandele kwiincwadi zabo njengoko ufunda.
   c. Funda itekisi kwakhona, ngeli lixa, abafundi mabangenelele bafunde nawe.
   d. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi wengqiqo nokuqonda ebhodini.
   e. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi weMofoloji ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 29

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Ilinge elikhulu likaCandice noCarla*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kuchaza kwakhona indawo esiyithandayo kwibali lethu.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Cimela wenze ngathi uyacinga.
   b. Yithi: Mandicinge – mandikuchazele eyona ndawo ndiyithandayo kweli bali ngamazwi am.
   c. Vula amehlo akho uchazele abafundi eyona ndawo uyithandayo ebalini.
   d. Zama ungakhethi indawo ecace kumntu wonke njengomzekelo wakho.
   e. Phinda uyichaze le ndawo yebali ngokulandelelana kweziganeko.
   f. Bandakanya imiba ebalulekileyo, njengamagama abalinganiswa.
   g. Cacisa ukuba kutheni uyithanda nje le ndawo ebalini.
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Xelela abafundi bacimele baze bacinge ngeyona ndawo bayithandayo ebalini.
   b. Yithi: Cinga ngolwakho uluvs, u, musa ukukopa umzekelo wam.
   c. Okulandelayo, xelela abafundi bavule amehlo baguquke banikane amathuba bexelela amaqabane abo indawo umntu ayithandayo ebalini.
   d. Njengoko abafundi bethetha ngebali, jikeleza phakathi kwabo unike inkxaso apho ifuneka khona.
   e. Ekupheleni kwesifundo, biza umfundi abe1–2 baphinde bathethe bexelela iklasi ngeyona ndawo umntu ayithandayo ebalini.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa yokubonisa umsebenzi wabo kwiqabane.
   b. Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

Ukubhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ngamanye amaxesha ndidinga uncedo.

_____ helps me...

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula umsebenzi.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Bhala ileyibhile emfanekisweni wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Unobumba wokuqala wegama ngunobumba omkhulu.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 9 no10

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 19.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 9 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 9 edesikeni yalo uze ubize iQela 10.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: INtetho yeOrali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abafundi aba-khethiweyo mabeze nesixhobo okanye umfanekiso woku 'Bonisa uze uchaze'

1. **Hlalisa abafundi bajonge abo afunda nabo besenza intetho yabo yeorali.**
2. **Khumbuza abafundi ngalo msebenzi ulandelayo: Bonisa uze uchaze**
   a. Bamba uze uphakamise isixhobo okanye umfanekiso oza kusibonisa wona / sona.
   b. Sichazele ngesixhobo / ngomfanekiso. Yithi:
      - Namhlanje ndiza kunichazela nge...
      - I... (ubungakanani, umbala, ubunzima, ivakala njani xa uyiphatha, njl. njl.)
      - Isetyenziselwa...
      - Ndiyithanda kuba...
   c. Emva koko, buza iklasi: Ingaba ninemibuzo?
   d. Xa kukho umntu onombuzo, zama ukunika eyona mpendulo ingcono.
3. **Khumbuza abafundi ngezi zakhono zokwenza intetho:**
   a. Xa unikezela, khumbula oku:
      - Bamba isixhobo okanye umfanekiso wakho ngendlela ebonisa wonke umntu
      - Biza izivakalisi zakho ngokuchanekileyo ngokulandelelana kwazo
      - Biza kube kanye – ungayiphindi into oyithethileyo
      - Thetha ngelizwi elivakalayo nelicacileyo
4. **Biza abafundi abakhethiweyo ngabanye ngexesha ukwenza intetho yabo.**
   a. Yakha ukuzithemba komfundi ngokumbulela ngentetho yakhe nangokumnika ingxelo eyakhayo.
   b. Ekupheleni kwesifundo, nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula intetho yabo. Umzekelo: Ndibe nobunzima ukuva abanye benu. Ncedani nizame ukugcina ilizwi lenu livakala – sifuna ukuva into oyithethayo.

Izandi: Hlaziya izandi ezifundiswe kwiBanga 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Amakhadi ezandi: k, r

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya ezi zandi zilandelayo:** *k, r*
   a. Biza isandi sokuqala x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Xelela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa isandi eso.
2. **Phinda ngazo zonke izandi.**
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoMvulo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 21.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Yakha ukubhala ngesandla ngotyibiliko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokwenza ngathi sidlala ipiyano.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala esi sivakalisi / ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:**
   - UKeke uhlala kufuphi nekona yesikolo.
   - Ingaba niyasazi na isiririzi?
   a. Njengoko ubhala, cacisa indawo apho uqala khona, icala oya ngakulo kunye nezikhewu phakathi kwamagama.
   b. Yalela abafundi babhale esi sivakalisi / ezi zivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   c. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye: ukubunjwa konobumba, ubungakanani bonobumba kunye nezikhewu.
   d. Xhasa abafundi abadinga uncedo.
3. **Yenza abafundi baqonde ngesantya sokubhala kunye nokuchaneka.**
   a. Xa uninzi lwabafundi lugqibile, yithi, ‘yima’.
   b. Xelela abafundi baqaphele umgama abaselebewuhambile.
   c. Ukuba abagqibanga, baxelele bazame ukubhala ngokukhawuleza ngengomso.
   d. Kananjalo yenza abafundi bathelekise imibhalo yabo kowakho ebhodini.
   e. Bacele baqaphele ukuba ziingaphi na iimpazamo abazenzileyo.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 41

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *UTimeo unceda usapho lwakhe*.
   b. Yithi: *UTimeo nenkosikazi yakhe uGloria nabantwana babo ababini bangabaphambukeli eMzantsi Afrika. Oku kuthetha ukuba basuke kwelinye ilizwe beza kuhlala eMzantsi Afrika. Sifunda ngeveki kubomi babo apho wonke umntu esehlelwa kokubi. Sikwafunda ngendlela uTimeo anceda ngayo usapho lwakhe, ngokuluphulaphula aze aluxhase…*
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Yenza unxulumaniso
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 1 no2

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 21.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 1 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 1 edesikeni yalo uze ubize iQela 2.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 12.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *Umxhaphazi: Umntu olimaza, ogrogrisa okanye othetha izinto ezikhohlakeleyo ngeenjongo kwabanye abantu.*
      - *Ungahoyi: Ukungakhathaleli umntu okanye into ngeenjongo.*
      - *Thuka: Ukuthetha into ekhohlakeleyo elimaza iimvakalelo zomnye umntu.*
      - *Xhasa: Ukunceda umntu ngokuba nobubele, ukunceda ngemisebenzi okanye ukubakhuthaza.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Hlaziya izandi ezifundiswe kwiBanga 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Amakhadi ezandi: x, v

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya ezi zandi zilandelayo:** *x, v*
   a. Biza isandi sokuqala x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Xelela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa isandi eso.
2. **Phinda ngazo zonke izandi.**
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesibini.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 22.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Yakha ukubhala ngesandla ngotyibiliko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala esi sivakalisi / ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:**
   - Uxam unamaxolo.
   - UVuyo noVusi baya kuvelela umhlobo wabo evenkileni.

   a. Njengoko ubhala, cacisa indawo apho uqala khona, icala oya ngakulo kunye nezikhewu phakathi kwamagama.
   b. Yalela abafundi babhale esi sivakalisi / ezi zivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   c. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye: ukubunjwa konobumba, ubungakanani bonobumba kunye nezikhewu.
   d. Xhasa abafundi abadinga uncedo.
3. **Yenza abafundi baqonde ngesantya sokubhala kunye nokuchaneka.**
   a. Xa uninzi lwabafundi lugqibile, yithi, 'yima'.
   b. Xelela abafundi baqaphele umgama abaselebewuhambile. Ingaba bagqibezele ngaphezu kokuba bebenzile ngosuku oludlulileyo?
   c. Ukuba abagqibanga, baxelele bazame ukubhala ngokukhawuleza ngengomso.
   d. Kananjalo yenza abafundi bathelekise imibhalo yabo kowakho ebhodini.
   e. Bacele baqaphele ukuba ziingaphi na iimpazamo abazenzileyo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 43

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *UTimeo unceda usapho lwakhe*
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 3 no4

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 22.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 3 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 3 edesikeni yalo uze ubize iQela 4.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Ukubalisa amabali ngobuchule

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukubalisa amabali ngobuchule.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 24.
2. **Khokela abafundi bajonge umfanekiso.**
   a. Buza: Ubona ntoni emfanekisweni?
3. **Xelela abafundi ukuba mabaqwebe ibali elifutshane malunga nomfanekiso.**
4. **Xelela abafundi indlela yokwakha ibali labo. Yithi:**
   a. Nika umlinganiswa ngamnye ebalini lakho igama.
   b. Xela apho ibali liqhubeka khona.
   c. Ibali lakho malibe nesiqalo, isiqu kunye nesiphelo.
   d. Lo mfanekiso ubonisa kuphela inxalenye yebali.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqalo sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqu sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiphelo sebali lakho.
   e. Ungaqala ibali lakho ngokuthi:
      a. ____ wabona...
      b. Ndicela uxolo, ____ watsho...
5. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa bacinge ngebali labo bethe cwaka.
   b. Emva koko, yalela abafundi batshintshiselane ukubalisa ibali labo kwiqela labo. Ungasebenzisa uswazi / ilitye lokuthetha ukwenza oku.
   c. Njengoko abafundi bethetha, hambahamba uze uphulaphule.
6. **Gqiba isifundo ngolu hlobo:**
   a. Biza umfundi abe mnye abelane ngebali lakhe neklasi okanye buza 1–2 yabafundi imibuzo ngamabali eqela labo.
      - Buza: Belingantoni ibali likaX?
      - Buza: Yintoni oyithandileyo ngebali likaX?
   b. Nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula amabali abo.
      Umzekelo: Ngamanye amaxesha, ekuqaleni kwebali sixela apho ibali liqhubeka khona kwaye ngoobani na abalinganiswa. Kwixesha elizayo, zamani ukufaka olu lwazi emabalini enu.

Izandi: Hlaziya izandi ezifundiswe kwiBanga 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Amakhadi ezandi: z, p, bh

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya ezi zandi zilandelayo:** *z, p, bh*
   a. Biza isandi sokuqala x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Xelela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa isandi eso.
2. **Phinda ngazo zonke izandi.**
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesithathu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 23.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Yakha ukubhala ngesandla ngotyibiliko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala esi sivakalisi / ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:**
   - Umama uphe uLizo ibhanana.
   - UPhumeza naye upasile izifundo zakhe.

   a. Njengoko ubhala, cacisa indawo apho uqala khona, icala oya ngakulo kunye nezikhewu phakathi kwamagama.
   b. Yalela abafundi babhale esi sivakalisi / ezi zivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   c. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye: ukubunjwa konobumba, ubungakanani bonobumba kunye nezikhewu.
   d. Xhasa abafundi abadinga uncedo.
3. **Yenza abafundi baqonde ngesantya sokubhala kunye nokuchaneka.**
   a. Xa uninzi lwabafundi lugqibile, yithi, 'yima'.
   b. Xelela abafundi baqaphele umgama abaselebewuhambile. Ingaba bagqibezele ngaphezu kokuba bebenzile ngosuku oludlulileyo?
   c. Ukuba abagqibanga, baxelele bazame ukubhala ngokukhawuleza ngengomso.
   d. Kananjalo yenza abafundi bathelekise imibhalo yabo kowakho ebhodini.
   e. Bacele baqaphele ukuba ziingaphi na iimpazamo abazenzileyo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 43

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UTimeo unceda usapho lwakhe*
   d. Yithi: *UTimeo nenkosikazi yakhe uGloria nabantwana babo ababini bangabaphambukeli eMzantsi Afrika. Oku kuthetha ukuba basuke kwelinye ilizwe beza kuhlala eMzantsi Afrika. Sifunda ngeveki kubomi babo apho wonke umntu esehlelwa kokubi. Sikwafunda ngendlela uTimeo anceda ngayo usapho lwakhe, ngokuluphulaphula aze aluxhase…*
   e. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Yenza unxulumaniso
      - Buza abafundi: Uyakwazi ukwenza unxulumaniso neli bali? Ingaba wakhe wehlelwa yinto enje okanye yehlela umntu omaziyo?

Ukubhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yeDBE yemiSebenzi, kwiphepha 44

Isakhelo sokubhala:

Ndinceda uku... ekhaya.

Ndinceda uku... esikolweni.

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukusebenzisa izenzi (amagama abonisa isenzeko) kwixesha langoku ukubhala ngento eyenzeka namhlanje.
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Ndinceda abafundi bam esikolweni.
   c. Yalatha iGML: Isenzi (igama elibonisa isenzeko), sibonisa ukuba isenzo senzeka namhlanje.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ubhale izivakalisi ezimbini.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Esikwenzayo ukunceda ekhaya nasesikolweni.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Ndinceda ekhaya nasesikolweni. Ndinceda uku... esikolweni ze ndincede uku... ekhaya.
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: Wena xa unceda umntu esikolweni.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Isenzi (igama elibonisa isenzeko), sibonisa ukuba isenzo senzeka namhlanje.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 5 no6

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 23.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 5 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 5 edesikeni yalo uze ubize iQela 6.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Hlaziya izandi ezifundiswe kwiBanga 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Amakhadi ezandi: ch, kh, th

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya ezi zandi zilandelayo:** *ch, kh, th*
   a. Biza isandi sokuqala x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Xelela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa isandi eso.
2. **Phinda ngazo zonke izandi.**
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesine.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 25.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Yakha ukubhala ngesandla ngotyibiliko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala esi sivakalisi / ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:**
   - Ukhuphe iilekese wamnika ngelithi ufuna angakhali.
   - UChuma uchola isacholo echibini elincinci.

   a. Njengoko ubhala, cacisa indawo apho uqala khona, icala oya ngakulo kunye nezikhewu phakathi kwamagama.
   b. Yalela abafundi babhale esi sivakalisi / ezi zivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   c. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye: ukubunjwa konobumba, ubungakanani bonobumba kunye nezikhewu.
   d. Xhasa abafundi abadinga uncedo.
3. **Yenza abafundi baqonde ngesantya sokubhala kunye nokuchaneka.**
   a. Xa uninzi lwabafundi lugqibile, yithi, 'yima'.
   b. Xelela abafundi baqaphele umgama abaselebewuhambile. Ingaba bagqibezele ngaphezu kokuba bebenzile ngosuku oludlulileyo?
   c. Ukuba abagqibanga, baxelele bazame ukubhala ngokukhawuleza ngengomso.
   d. Kananjalo yenza abafundi bathelekise imibhalo yabo kowakho ebhodini.
   e. Bacele baqaphele ukuba ziingaphi na iimpazamo abazenzileyo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 43

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UTimeo unceda usapho lwakhe*.
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Yenza unxulumaniso
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Uyakwazi ukwenza unxulumaniso neli bali? Ingaba wakhe wehlelwa yinto enje okanye yehlela umntu omaziyo?
2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

Ukubhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yeDBE yemiSebenzi, kwiphepha 44

Isakhelo sokubhala:

Ndinceda uku... ekhaya.

Ndinceda uku... esikolweni.

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Esikwenzayo ukunceda ekhaya nasesikolweni.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. pheka, coca, hlamba, tshayela, qoqosha, hambisa iincwadi njl.njl.
3. **Yalela abafundi bavule iphepha elichanekileyo kwiincwadi zabo zeDBE zemisebenzi.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Isenzi (igama elibonisa isenzeko), sibonisa ukuba isenzo senzeka namhlanje.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 7 no8

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 25.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 7 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 7 edesikeni yalo uze ubize iQela 8.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndilithandile xa...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Ubizelo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Zinzisa abafundi neencwadi zabo zokubhala, iipensile neerula.**
   a. Xelela abafundi babhale isihloko, 'Ubizelo' baze babhale amanani u1–5 kumda wephepha.
   b. Biza la magama mahlanu alandelayo ukuze abafundi bawabhale ecaleni kwamanani u1–5: ufudo, upasile, iveni, khulula, ibhula
   c. Emva koko, xelela abafundi babhale phantsi isivakalisi osibizayo, besebenzisa iimpawu zobhalo ezichanelekileyo.
   d. Biza esi sivakalisi silandelayo. Siphinde ngokucothayo, kabini ukuba kuyimfuneko:
   Ubhuti unqunqa ibhanti.
2. **Xelela abafundi basebenzise iipensile eziyimibala ukukorekisha umsebenzi wabo.**
   a. Bhala la magama mahlanu nesivakalisi ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, biza igama ngalinye.
   c. Kwisivakalisi, yalatha iimpawu zobhalo ezisetyenzisiweyo.
   d. Xelela abafundi barhangqe iimpazamo zabo ngepensile enombala.
   e. Xelela abafundi babhale kwakhona iimpazamo zabo ngokuchanekileyo.
3. **Qaphela imingeni kunye nenkqubela phambili yabafundi.**
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesihlanu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 26.
   b. Funda itekisi ngokuvakalayo. Xelela abafundi balandele kwiincwadi zabo njengoko ufunda.
   c. Funda itekisi kwakhona, ngeli lixa, abafundi mabangenelele bafunde nawe.
   d. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi wengqiqo nokuqonda ebhodini.
   e. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi weMofoloji ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 43

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UTimeo unceda usapho lwakhe*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kulinganisa ibali lethu singamaqela.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Yithi: Xa silinganisa ibali, kufuneka sizame ukuba:
      - Sikhumbule okwenziwa nokuthethwa ngumlinganiswa wethu
      - Sithethe kwaye silinganise njengomlinganiswa wethu
      - Sisebenzise amanye amagama afana nathethwe ngumlinganiswa wethu
   b. Ngokufutshane bonisa abafundi indlela onokulinganisa ngayo omnye wabalinganiswa.
   c. Zama ukungakhethi umlinganiswa oyintloko kumzekelo wakho.
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Bala ukuba bangaphi abalinganiswa ebalini.
   b. Yahlula abafundi babe ngamaqela alingana nelo nani. Umzekelo, ukuba abalinganiswa ba5 ebalini, yohlula iklasi ibe ngamaqela ama5.
   c. Nika umfundi ngamnye umlinganiswa.
   d. Hamba neklasi niye phandle okanye kwindawo ethe gabalala.
   e. Xelela amaqela ukuba alinganise ibali. Kufuneka:
      - Bakhumbule okuthethwa nokwenziwa ngumlinganiswa wabo
      - Bathethe baze benze ngokomlinganiswa wabo
      - Basebenzise amanye kumagama asetyenziswe ngumlinganiswa wabo
   f. Njengokuba abafundi belinganisa ibali, jikeleza phakathi kwabo unike inkxaso apho ifuneka khona.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa yokubonisa umsebenzi wabo kwiqabane.
   b. Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

Ukubhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yeDBE yemiSebenzi, kwiphepha 44

Isakhelo sokubhala:

Ndinceda uku... ekhaya.

Ndinceda uku... esikolweni.

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula umsebenzi.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Yongeza esinye isivakalisi kumbhalo wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Isenzi (igama elibonisa isenzeko), sibonisa ukuba isenzo senzeka namhlanje.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 9 no10

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 26.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 9 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 9 edesikeni yalo uze ubize iQela 10.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Yazisa umxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imifanekiso nezixhobo zokwenyani zomboniso womxholo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungisa umboniso womxholo:** *Imizimba yethu*
2. **Buza umbuzo ovulekileyo ukuqalisa ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   - *Zeziphi izinto ezinokwenziwa ngumzimba wakho zizonke?*
   - *Ungenza ntoni ukunakekela umzimba wakho?*
   - *Ungenza ntoni xa kukho umntu ozama ukukulimaza nangayiphi indlela?*
3. **Yenza imephu yengqondo usebenzisa imibuzo neempendulo zabafundi.**
4. **Yongeza ezakho iimpendulo kwimephu yengqondo ukwandisa ulwazi lwabafundi.**
5. **Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 28.**
6. **Xelela abafundi bakhombe kwindawo yokutyebisa ulwimi lomxholo.**
   a. Funda ngokutyetyiswa kolwimi ngokuvakalayo.
   b. Yalela abafundi bafunde kunye nawe, okanye bayiphinde emva kwakho: Umzimba wam ngumthombo wobomi.
7. **Xoxa nabafundi ngokutyetyiswa kolwimi.**
   a. Buza: Ungandixelela ukuba kuthetha ukuthini oku? / Uyakwazi ukufumana impendulo?
   b. Khuthaza abafundi babelane ngezimvo.
   c. Cacisa intsingiselo okanye unike impendulo njengoku kulandelayo: Eli qhalo lithetha ukuba umzimba ubalulekile, kuba ngaphandle kwawo asinakuphila. Umzimba uyasikhusela, uyasisusa ekuguleni, kwaye unceda ukuba sikwazi ukwenza izinto zobomi bemihla ngemihla. Ukuba siyawukhathalela umzimba ngokutya kakuhle, ukuzilolonga, ukuphumla ngokwaneleyo sizakuba nempilo entle kwaye sikwazi ukwenza izinto ezininzi.

Izandi: Hlaziya izandi ezifundiswe kwiBanga 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Amakhadi ezandi: sh, ph

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya ezi zandi zilandelayo:** *sh, ph*
   a. Biza isandi sokuqala x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Xelela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa isandi eso.
2. **Phinda ngazo zonke izandi.**
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoMvulo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 30.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Yakha ukubhala ngesandla ngotyibiliko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokwenza ngathi sidlala ipiyano.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala esi sivakalisi / ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:**
   - UShumi uneshishini elingaphesheya kwesitalato.
   - UPhumla uphumile walithatha.

   a. Njengoko ubhala, cacisa indawo apho uqala khona, icala oya ngakulo kunye nezikhewu phakathi kwamagama.
   b. Yalela abafundi babhale esi sivakalisi / ezi zivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   c. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye: ukubunjwa konobumba, ubungakanani bonobumba kunye nezikhewu.
   d. Xhasa abafundi abadinga uncedo.
3. **Yenza abafundi baqonde ngesantya sokubhala kunye nokuchaneka.**
   a. Xa uninzi lwabafundi lugqibile, yithi, 'yima'.
   b. Xelela abafundi baqaphele umgama abaselebewuhambile.
   c. Ukuba abagqibanga, baxelele bazame ukubhala ngokukhawuleza ngengomso.
   d. Kananjalo yenza abafundi bathelekise imibhalo yabo kowakho ebhodini.
   e. Bacele baqaphele ukuba ziingaphi na iimpazamo abazenzileyo.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 55

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *UBongiwe uziva engakhululekanga*.
   b. Yithi: *Kweli bali sihlangana nomntu nodadewabo, uBongiwe noAlulutho. UBongiwe uchazela udadewabo ukuba umalume wabo wenza izinto ezimenza azive engakhululekanga. Kweli bali sifunda ngendlela uAlulutho anceda ngayo udadewabo omncinci ukuba agcine umzimba wakhe ukhuselekile.*
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Buza imibuzo / zibuze.
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 1 no2

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 30.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 1 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 1 edesikeni yalo uze ubize iQela 2.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 28.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *Ekhululekile: Ukuziva kamnandi kwaye uzolile, upholile, njengaxa uhleli kwisitulo esithambileyo.*
      - *Engakhululekanga: Ukungaziva kamnandi kwaye uzolile, upholile, njengaxa uhleli kwisitulo esiqinileyo.*
      - *Ngokukhalipha: Ukwenza into nangona uziva usoyika; ukomelela nokulumka.*
      - *Ngaphantsi: Phantsi kwento okanye ngezantsi kwayo.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Hlaziya izandi ezifundiswe kwiBanga 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Amakhadi ezandi: rh, xh

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya ezi zandi zilandelayo:** *rh, xh*
   a. Biza isandi sokuqala x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Xelela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa isandi eso.
2. **Phinda ngazo zonke izandi.**
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesibini.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 31.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Yakha ukubhala ngesandla ngotyibiliko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala esi sivakalisi / ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:**
   - Umama ugalela irhewu.
   - Ubhuti ugodole waxhaxha.

   a. Njengoko ubhala, cacisa indawo apho uqala khona, icala oya ngakulo kunye nezikhewu phakathi kwamagama.
   b. Yalela abafundi babhale esi sivakalisi / ezi zivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   c. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye: ukubunjwa konobumba, ubungakanani bonobumba kunye nezikhewu.
   d. Xhasa abafundi abadinga uncedo.
3. **Yenza abafundi baqonde ngesantya sokubhala kunye nokuchaneka.**
   a. Xa uninzi lwabafundi lugqibile, yithi, 'yima'.
   b. Xelela abafundi baqaphele umgama abaselebewuhambile. Ingaba bagqibezele ngaphezu kokuba bebenzile ngosuku oludlulileyo?
   c. Ukuba abagqibanga, baxelele bazame ukubhala ngokukhawuleza ngengomso.
   d. Kananjalo yenza abafundi bathelekise imibhalo yabo kowakho ebhodini.
   e. Bacele baqaphele ukuba ziingaphi na iimpazamo abazenzileyo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 57

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *UBongiwe uziva engakhululekanga*.
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 3 no4

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 31.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 3 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 3 edesikeni yalo uze ubize iQela 4.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama uze uxoxe ngomfanekiso womxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *Ubuthathaka: Ayinamandla kakhulu. Umzimba wakho uziva udiniwe okanye awukwazi ukwenza izinto ezinzima ngokulula.*
      - *Ukomelela: Ukuba namandla emzimbeni wakho ukuphakamisa izinto, ukubaleka okanye ukudlala ngaphandle kokudinwa ngokukhawuleza.*
      - *Isempilweni: Xa umzimba wakho uziva ulungile kuba utya kakuhle, ulala ngokwaneleyo, kwaye ushukume okanye uzilolonge kakhulu.*
      - *Engenampilo / ukungabi sempilweni: Xa umzimba wakho uziva ungalunganga kangako ngenxa yokutya okungancedi kwimpilo, ukungalali ngokwaneleyo, okanye ukungashukumisi umzimba ngokwaneleyo.*
   b. Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 33.
   b. Xelela abafundi ezi nkcukacha zilandelayo malunga nomfanekiso:
      - *Imizimba yethu isinceda senze yonke into - ukubaleka, ukutsiba, ukudlala, nokufunda!*
      - *Izenzo zethu zinefuthe kwindlela esempilweni ngayo imizimba yethu. Umzekelo, into esiyityayo nendlela esilala ngayo ichaphazela indlela eyomelele ngayo imizimba yethu.*
      - *Soloko umamela indlela oziva ngayo kwaye uthi "hayi"ukuba umntu ukwenza uzive ungakhululekanga. Cela uncedo ukuba uziva ngathi usengozini.*
3. **Xoxa ngomfanekiso.**
   a. Sebenzisa umbuzo olandelayo ukuxoxa ngomfanekiso njengoku kulandelayo:
      - Buza umbuzo wokuqala.
      - Yalela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane labo.
      - Biza abafundi ngabanye babelane ngeempendulo zabo.
      - Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi ngokulungisa ukungaqondi kwabo kunye nokwabelana ngolwazi olunxulumene nomxholo.
      - Phinda le nkqubo ngemibuzo yonke.
4. **Imibuzo:**
   a. *Yintoni esinokuyenza ukunceda imizimba yethu ukuba ihlale isempilweni?*
   b. *Yintoni eyenza imizimba yethu izive ingekho mpilweni?*
   c. *Yintoni esinokuyenza ukukhusela imizimba yethu kwaye sizive sikhuselekile?*

Izandi: Hlaziya izandi ezifundiswe kwiBanga 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Amakhadi ezandi: qh, ng', dl

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya ezi zandi zilandelayo:** *qh, ng', dl*
   a. Biza isandi sokuqala x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Xelela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa isandi eso.
2. **Phinda ngazo zonke izandi.**
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesithathu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 32.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Yakha ukubhala ngesandla ngotyibiliko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala esi sivakalisi / ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:**
   - Aling'ong'ozi lona ngomlomo walo.
   - Umama uthwele iqhiya.

   a. Njengoko ubhala, cacisa indawo apho uqala khona, icala oya ngakulo kunye nezikhewu phakathi kwamagama.
   b. Yalela abafundi babhale esi sivakalisi / ezi zivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   c. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye: ukubunjwa konobumba, ubungakanani bonobumba kunye nezikhewu.
   d. Xhasa abafundi abadinga uncedo.
3. **Yenza abafundi baqonde ngesantya sokubhala kunye nokuchaneka.**
   a. Xa uninzi lwabafundi lugqibile, yithi, 'yima'.
   b. Xelela abafundi baqaphele umgama abaselebewuhambile. Ingaba bagqibezele ngaphezu kokuba bebenzile ngosuku oludlulileyo?
   c. Ukuba abagqibanga, baxelele bazame ukubhala ngokukhawuleza ngengomso.
   d. Kananjalo yenza abafundi bathelekise imibhalo yabo kowakho ebhodini.
   e. Bacele baqaphele ukuba ziingaphi na iimpazamo abazenzileyo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 57

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UBongiwe uziva engakhululekanga*
   d. Yithi: *Kweli bali sihlangana nomntu nodadewabo, uBongiwe noAlulutho. UBongiwe uchazela udadewabo ukuba umalume wabo wenza izinto ezimenza azive engakhululekanga. Kweli bali sifunda ngendlela uAlulutho anceda ngayo udadewabo omncinci ukuba agcine umzimba wakhe ukhuselekile.*
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Buza imibuzo / zibuze
      - Buza abafundi: Kumnandi ukuzibuza ngebali size sibuze imibuzo. Ithini imibuzo onayo ngeli bali?

Ukubhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Imizimba iyakhula itshintshe.

Ndiselusana, umzimba wam wawu...

Ngoku umzimba wam u...

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukusebenzisa izenzi (amagama abonisa isenzeko) kwixesha elidlulileyo ukubhala ngento eyenzeke izolo okanye ngaphambili.
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Kunyaka ophelileyo ndandikwiBanga 1.
   c. Yalatha iGML: Isenzi (igama elibonisa isenzeko), sibonisa ukuba isenzo senzeka namhlanje.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ubhale izivakalisi ezithathu.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Ndiselusana, umzimba wam wawumncinane kakhulu kunangoku.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Indlela imizimba yethu ekhule netshintshe ngayo.
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: Umfanekiso wakho ulusana.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Isenzi (igama elibonisa isenzeko), sibonisa ukuba isenzo senzeka namhlanje.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 5 no6

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 32.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 5 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 5 edesikeni yalo uze ubize iQela 6.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Hlaziya izandi ezifundiswe kwiBanga 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Amakhadi ezandi: hl, gc, gq

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Hlaziya ezi zandi zilandelayo:** *hl, gc, gq*
   a. Biza isandi sokuqala x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Xelela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa isandi eso.
2. **Phinda ngazo zonke izandi.**
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesine.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 34.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Yakha ukubhala ngesandla ngotyibiliko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala esi sivakalisi / ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:**
   - Umama ugcine imali katata.
   - Gqitha ugqogqe kakuhle.
   a. Njengoko ubhala, cacisa indawo apho uqala khona, icala oya ngakulo kunye nezikhewu phakathi kwamagama.
   b. Yalela abafundi babhale esi sivakalisi / ezi zivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   c. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye: ukubunjwa konobumba, ubungakanani bonobumba kunye nezikhewu.
   d. Xhasa abafundi abadinga uncedo.
3. **Yenza abafundi baqonde ngesantya sokubhala kunye nokuchaneka.**
   a. Xa uninzi lwabafundi lugqibile, yithi, ‘yima’.
   b. Xelela abafundi baqaphele umgama abaselebewuhambile. Ingaba bagqibezele ngaphezu kokuba bebenzile ngosuku oludlulileyo?
   c. Ukuba abagqibanga, baxelele bazame ukubhala ngokukhawuleza ngengomso.
   d. Kananjalo yenza abafundi bathelekise imibhalo yabo kowakho ebhodini.
   e. Bacele baqaphele ukuba ziingaphi na iimpazamo abazenzileyo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 57

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UBongiwe uziva engakhululekanga*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Buza imibuzo / zibuze
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Kumnandi ukuzibuza ngebali size sibuze imibuzo. Ithini imibuzo onayo ngeli bali?

2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

Ukubhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Imizimba iyakhula itshintshe.

Ndiselusana, umzimba wam wawu...

Ngoku umzimba wam u...

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Indlela imizimba yethu ekhule netshintshe ngayo.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. ncinane, khulu, buthathaka, womelele, de, ncinci, thambile, qinile, njl.njl.
3. **Yalela abafundi baqalise ukubhala kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Isenzi (igama elibonisa isenzeko), sibonisa ukuba isenzo senzeka namhlanje.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 7 no8

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 34.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 7 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 7 edesikeni yalo uze ubize iQela 8.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndithande umlinganiswa u... kuba...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Ubizelo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Zinzisa abafundi neencwadi zabo zokubhala, iipensile neerula.**
   a. Xelela abafundi babhale isihloko, 'Ubizelo' baze babhale amanani u1–5 kumda wephepha.
   b. Biza la magama mahlanu alandelayo ukuze abafundi bawabhale ecaleni kwamanani u1–5: dlalisa, irhanisi, irula, ishumi, ichule
   c. Emva koko, xelela abafundi babhale phantsi isivakalisi osibizayo, besebenzisa iimpawu zobhalo ezichanelekileyo.
   d. Biza esi sivakalisi silandelayo. Siphinde ngokucothayo, kabini ukuba kuyimfuneko:
   Bamile bobathathu bayaxoxa.
2. **Xelela abafundi basebenzise iipensile eziyimibala ukukorekisha umsebenzi wabo.**
   a. Bhala la magama mahlanu nesivakalisi ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, biza igama ngalinye.
   c. Kwisivakalisi, yalatha iimpawu zobhalo ezisetyenzisiweyo.
   d. Xelela abafundi barhangqe iimpazamo zabo ngepensile enombala.
   e. Xelela abafundi babhale kwakhona iimpazamo zabo ngokuchanekileyo.
3. **Qaphela imingeni kunye nenkqubela phambili yabafundi.**
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesihlanu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 35.
   b. Funda itekisi ngokuvakalayo. Xelela abafundi balandele kwiincwadi zabo njengoko ufunda.
   c. Funda itekisi kwakhona, ngeli lixa, abafundi mabangenelele bafunde nawe.
   d. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi wengqiqo nokuqonda ebhodini.
   e. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi weMofoloji ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 57

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UBongiwe uziva engakhululekanga*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kuzoba ze sibhale ngeyona ndawo siyithandayo ebalini.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Cimela wenze ngathi uyacinga.
   b. Vula amehlo akho uthi: Eyona ndawo ndiyithandayo kweli bali kuxa…
   c. Zama ungakhethi indawo ecace kumntu wonke njengomzekelo wakho.
   d. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso ebhodini. Njengokuba uzoba cacisa le nto uyizobayo.
   e. Yongeza isivakalisi esi1–2 malunga nomzobo wakho: Ndiyithandile…
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Xelela abafundi bacimele baze bacinge ngeyona ndawo bayithandayo ebalini.
   b. Yithi: Cinga ngolwakho uluvs, u, musa ukukopa umzekelo wam.
   c. Okulandelayo, xelela abafundi bavule amehlo baze baxoxe ngeempendulo zabo neqabane.
   d. Emva koko, yalela abafundi ukuba bazobe le ndawo yebali kwiincwadi zabo zokubhala.
   e. Nceda abafundi bongeze isivakalisi esi1–2 kwimizobo yabo.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa yokubonisa umsebenzi wabo kwiqabane.
   b. Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

Ukubhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Imizimba iyakhula itshintshe.

Ndiselusana, umzimba wam wawu...

Ngoku umzimba wam u...

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula umsebenzi.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Bhala ileyibhile emfanekisweni wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Isenzi (igama elibonisa isenzeko), sibonisa ukuba isenzo senzeka namhlanje.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 9 no10

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 35.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 9 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 9 edesikeni yalo uze ubize iQela 10.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: INtetho yeOrali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abafundi aba-khethiweyo mabeze nesixhobo okanye umfanekiso woku 'Bonisa uze uchaze'

1. **Hlalisa abafundi bajonge abo afunda nabo besenza intetho yabo yeorali.**
2. **Khumbuza abafundi ngalo msebenzi ulandelayo: Bonisa uze uchaze**
   a. Bamba uze uphakamise isixhobo okanye umfanekiso oza kusibonisa wona / sona.
   b. Sichazele ngesixhobo / ngomfanekiso. Yithi:
      - Namhlanje ndiza kunichazela nge...
      - I... (ubungakanani, umbala, ubunzima, ivakala njani xa uyiphatha, njl. njl.)
      - Isetyenziselwa...
      - Ndiyithanda kuba...
   c. Emva koko, buza iklasi: Ingaba ninemibuzo?
   d. Xa kukho umntu onombuzo, zama ukunika eyona mpendulo ingcono.
3. **Khumbuza abafundi ngezi zakhono zokwenza intetho:**
   a. Xa unikezela, khumbula oku:
      - Bamba isixhobo okanye umfanekiso wakho ngendlela ebonisa wonke umntu
      - Biza izivakalisi zakho ngokuchanekileyo ngokulandelelana kwazo
      - Biza kube kanye – ungayiphindi into oyithethileyo
      - Thetha ngelizwi elivakalayo nelicacileyo
4. **Biza abafundi abakhethiweyo ngabanye ngexesha ukwenza intetho yabo.**
   a. Yakha ukuzithemba komfundi ngokumbulela ngentetho yakhe nangokumnika ingxelo eyakhayo.
   b. Ekupheleni kwesifundo, nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula intetho yabo. Umzekelo: Ndibe nobunzima ukuva abanye benu. Ncedani nizame ukugcina ilizwi lenu livakala – sifuna ukuva into oyithethayo.

Izandi: Fundisa isandi esitsha, emva koko ucazulule uze uhlanganise

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: gx

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha:** *gx*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa eso sandi.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa isandi.**
   a. Biza igama: ugxelesha
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zlzandi: u-gx-e-l-e-sh-a
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: uyamgxotha
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoMvulo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 37.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokushwabanisa iphepha sibuye silolule.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *gx*
   a. Bonisa abafundi ukubhala lo nobumba ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
   c. Okulandelayo, bhala umqolwana woonobumba, ubonisa indlela yokushiya isithuba esingangomnwe phakathi koonobumba.
   d. Phinda le nkqubo ubonisa indlela yokubhala: Gx
3. **Yalela abafundi babhale kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omncinci gx
   b. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omkhulu Gx
   c. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 67

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *Imini embi kaZama*.
   b. Yithi: *UZama uyintombazana eyonwabileyo, esempilweni, de ngenye imini utitshala wakhe athethe into emenza uZama azive kakubi ngomzimba wakhe. UZama uchazela umama wakhe othi amfundise ukuba akukho mntu unelungelo lokuthetha izinto ngomzimba wakho.*
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 1 no2

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 37.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 1 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 1 edesikeni yalo uze ubize iQela 2.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 28.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *Ubunzima: Indlela into okanye umntu anzima ngayo.*
      - *Ukuziqaphela: Ukuziva uneentloni okanye ungakhululekanga kuba abantu bakujongile.*
      - *Hlomla: Ukuthetha into ngomntu, umfanekiso okanye imbono ukwabelana ngezimvo zakho.*
      - *Ukuhlonipha: Ukuba nembeko kwabanye; ukubonisa ukuba uyakhathala ngeemvakalelo neembono zabo.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Yazisa amaqabane amatsha ahlanganisiweyo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha esihlanganisiweyo:** *gxw*
   a. Bhala iifonimi ngazinye ebhodini uze uzifunde nganye.
   b. Okulandelayo, cela umfundi ahlanganise izandi ezo kunye.
   c. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye esisebenzisa esi sandi sihlanganisiweyo.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa baze bahlanganise amagama abandakanya isandi.**
   a. Biza igama: eyingxwelerha
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zIzandi: e-y-i-ngxw-e-l-e-rh-a
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: ingxwabangxwaba
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesibini.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 38.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Khuphela amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala: ubugxwayiba, gxwaba**
   a. Bonisa abafundi indlela yokubhalwa kwamagama ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
3. **Yalela abafundi bakhuphele amagama kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 69

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *Imini embi kaZama*.
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 3 no4

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 38.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 3 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 3 edesikeni yalo uze ubize iQela 4.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Ukubalisa amabali ngobuchule

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukubalisa amabali ngobuchule.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 40.
2. **Khokela abafundi bajonge umfanekiso.**
   a. Buza: Ubona ntoni emfanekisweni?
3. **Xelela abafundi ukuba mabaqwebe ibali elifutshane malunga nomfanekiso.**
4. **Xelela abafundi indlela yokwakha ibali labo. Yithi:**
   a. Nika umlinganiswa ngamnye ebalini lakho igama.
   b. Xela apho ibali liqhubeka khona.
   c. Ibali lakho malibe nesiqalo, isiqu kunye nesiphelo.
   d. Lo mfanekiso ubonisa kuphela inxalenye yebali.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqalo sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqu sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiphelo sebali lakho.
   e. Ungaqala ibali lakho ngokuthi:
      a. Yayikokokuqala...
      b. Namhlanje ibilusuku olukhulu...
5. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa bacinge ngebali labo bethe cwaka.
   b. Emva koko, yalela abafundi batshintshiselane ukubalisa ibali labo kwiqela labo. Ungasebenzisa uswazi / ilitye lokuthetha ukwenza oku.
   c. Njengoko abafundi bethetha, hambahamba uze uphulaphule.
6. **Gqiba isifundo ngolu hlobo:**
   a. Biza umfundi abe mnye abelane ngebali lakhe neklasi okanye buza 1–2 yabafundi imibuzo ngamabali eqela labo.
      - Buza: Belingantoni ibali likaX?
      - Buza: Yintoni oyithandileyo ngebali likaX?
   b. Nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula amabali abo. Umzekelo: Ngamanye amaxesha, ekuqaleni kwebali sixela apho ibali liqhubeka khona kwaye ngoobani na abalinganiswa. Kwixesha elizayo, zamani ukufaka olu lwazi emabalini enu.

Izandi: Fundisa isandi esitsha, emva koko ucazulule uze uhlanganise

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: gr

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha:** *gr*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa eso sandi.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa isandi.**
   a. Biza igama: ugrumba
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zlzandi: u-gr-u-m-b-a
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: ugraya
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesithathu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 39.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokushwabanisa iphepha sibuye silolule.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *gr*
   a. Bonisa abafundi ukubhala lo nobumba ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
   c. Okulandelayo, bhala umqolwana woonobumba, ubonisa indlela yokushiya isithuba esingangomnwe phakathi koonobumba.
   d. Phinda le nkqubo ubonisa indlela yokubhala: Gr
3. **Yalela abafundi babhale kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omncinci gr
   b. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omkhulu Gr
   c. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 69

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Imini embi kaZama*
   d. Yithi: *UZama uyintombazana eyonwabileyo, esempilweni, de ngenye imini utitshala wakhe athethe into emenza uZama azive kakubi ngomzimba wakhe. UZama uchazela umama wakhe othi amfundise ukuba akukho mntu unelungelo lokuthetha izinto ngomzimba wakho.*
   e. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?

2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo
      - Buza abafundi: Singaqikelela sithini ngokufanekileyo ngoku esingakuchazelwanga ngumbhali? Ungaqikelela ntoni ngeengcinga / iimvakalelo zomlinganiswa?

Ukubhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yeDBE yemiSebenzi, kwiphepha 8

Isakhelo sokubhala:

Esikolweni ndinxiba iyunifomu yam.

Ekhaya ndinxiba...

Ndithanda ukunxiba...

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukusebenzisa izenzi (amagama abonisa isenzeko) kwixesha langoku ukubhala ngento eyenzeka namhlanje.
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Ndinxiba izihlangu ekhaya nasesikolweni.
   c. Yalatha iGML: Isenzi (igama elibonisa isenzeko), sibonisa ukuba isenzo senzeka namhlanje.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ubhale izivakalisi ezithathu.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Iimpahla esizinxiba esikolweni nasekhaya.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Ndinxiba... xa ndisesikolweni ze ndinxibe... xa ndisekhaya.
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: Wena unxibe iimpahla zakho zomsebenzi kunye nawe unxibe iimpahla zakho zasekhaya.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Isenzi (igama elibonisa isenzeko), sibonisa ukuba isenzo senzeka namhlanje.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 5 no6

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 39.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 5 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 5 edesikeni yalo uze ubize iQela 6.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Yazisa amaqabane amatsha ahlanganisiweyo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha esihlanganisiweyo:** *grw*
   a. Bhala iifonimi ngazinye ebhodini uze uzifunde nganye.
   b. Okulandelayo, cela umfundi ahlanganise izandi ezo kunye.
   c. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye esisebenzisa esi sandi sihlanganisiweyo.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa baze bahlanganise amagama abandakanya isandi.**
   a. Biza igama: egrwamza
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zIzandi: e-grw-a-m-z-a
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: uyigrwamzela
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesine.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 41.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Khuphela amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala: egrwamza, uyigrwamzela**
   a. Bonisa abafundi indlela yokubhalwa kwamagama ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
3. **Yalela abafundi bakhuphele amagama kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 69

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Imini embi kaZama*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Singaqikelela sithini ngokufanekileyo ngoku esingakuchazelwanga ngumbhali? Ungaqikelela ntoni ngeengcinga / iimvakalelo zomlinganiswa?
2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

Ukubhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yeDBE yemiSebenzi, kwiphepha 8

Isakhelo sokubhala:

Esikolweni ndinxiba iyunifomu yam.

Ekhaya ndinxiba...

Ndithanda ukunxiba...

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Iimpahla esizinxiba esikolweni nasekhaya.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. ibhrukhwe, ijezi, ilokhwe, iimpahla zokulala, isikipa, ibhrukhwe emfutshane, njl.njl.
3. **Yalela abafundi bavule iphepha elichanekileyo kwiincwadi zabo zeDBE zemisebenzi.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Isenzi (igama elibonisa isenzeko), sibonisa ukuba isenzo senzeka namhlanje.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 7 no8

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 41.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 7 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 7 edesikeni yalo uze ubize iQela 8.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndilithandile xa...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Ubizelo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Zinzisa abafundi neencwadi zabo zokubhala, iipensile neerula.**
   a. Xelela abafundi babhale isihloko, 'Ubizelo' baze babhale amanani u1–5 kumda wephepha.
   b. Biza la magama mahlanu alandelayo ukuze abafundi bawabhale ecaleni kwamanani u1–5: egxanya, igrabile, egrwamza, ugrogrisa, ugraya
   c. Emva koko, xelela abafundi babhale phantsi isivakalisi osibizayo, besebenzisa iimpawu zobhalo ezichanelekileyo.
   d. Biza esi sivakalisi silandelayo. Siphinde ngokucothayo, kabini ukuba kuyimfuneko: Sibona umama egrwamza iapile eteksini.
2. **Xelela abafundi basebenzise iipensile eziyimibala ukukorekisha umsebenzi wabo.**
   a. Bhala la magama mahlanu nesivakalisi ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, biza igama ngalinye.
   c. Kwisivakalisi, yalatha iimpawu zobhalo ezisetyenzisiweyo.
   d. Xelela abafundi barhangqe iimpazamo zabo ngepensile enombala.
   e. Xelela abafundi babhale kwakhona iimpazamo zabo ngokuchanekileyo.
3. **Qaphela imingeni kunye nenkqubela phambili yabafundi.**
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesihlanu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 42.
   b. Funda itekisi ngokuvakalayo. Xelela abafundi balandele kwiincwadi zabo njengoko ufunda.
   c. Funda itekisi kwakhona, ngeli lixa, abafundi mabangenelele bafunde nawe.
   d. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi wengqiqo nokuqonda ebhodini.
   e. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi weMofoloji ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 69

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Imini embi kaZama.*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kuzenzela esethu isiphelo sebali esahlukileyo.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Cimela wenze ngathi uyacinga.
   b. Vula amehlo akho uthi: Mhhh, ndicinge isiphelo esahlukileyo sebali.
   c. Xelela abafundi uluvo lwakho ngesiphelo esahlukileyo.
   d. Zama ukucinga isiphelo esingaqhelekanga – abangenakusicinga abafundi.
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngesiphelo esahlukileyo sebali. Musa ukukopa uluvo lwam, nceda uzicingele olwakho.
   b. Yithi: Vula amehlo uze wabelane neqabane lakho ngesiphelo sakho.
   c. Njengoko abafundi bethetha ngezimvo zabo, jikeleza phakathi kwabo unike inkxaso apho ifuneka khona.
   d. Ekupheleni kwesifundo, biza abafundi abambalwa babelane neklasi ngeziphelo zabo.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa yokubonisa umsebenzi wabo kwiqabane.
   b. Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

Ukubhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yeDBE yemiSebenzi, kwiphepha 8

Isakhelo sokubhala:

Esikolweni ndinxiba iyunifomu yam.

Ekhaya ndinxiba...

Ndithanda ukunxiba...

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula umsebenzi.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Yongeza iinkcukacha kumfanekiso wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Isenzi (igama elibonisa isenzeko), sibonisa ukuba isenzo senzeka namhlanje.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 9 no10

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 42.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 9 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 9 edesikeni yalo uze ubize iQela 10.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Yazisa umxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imifanekiso nezixhobo zokwenyani zomboniso womxholo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungisa umboniso womxholo:** *Sisombulula iminqa*
2. **Buza umbuzo ovulekileyo ukuqalisa ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   - *Wakhe wanomnqa ekwafuneka uwusombulule? Ukuba kunjalo, yayiyintoni?*
   - *Ukuze sisombulule umnqa, sikhangela imikhondo. Ungacinga ngeendidi zemikhondo ezahlukileyo?*
   - *Abantu abasombulula iminqa babizwa ngikuba ngabecuphi. Zeziphi izinto ezenza umcuphi onguye?*
3. **Yenza imephu yengqondo usebenzisa imibuzo neempendulo zabafundi.**
4. **Yongeza ezakho iimpendulo kwimephu yengqondo ukwandisa ulwazi lwabafundi.**
5. **Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 44.**
6. **Xelela abafundi bakhombe kwindawo yokutyebisa ulwimi lomxholo.**
   a. Funda ngokutyetyiswa kolwimi ngokuvakalayo.
   b. Yalela abafundi bafunde kunye nawe, okanye bayiphinde emva kwakho: Ndiyakwazi ukuvala iminyango, kodwa andinazandla. Ndingubani?
7. **Xoxa nabafundi ngokutyetyiswa kolwimi.**
   a. Buza: Ungandixelela ukuba kuthetha ukuthini oku? / Uyakwazi ukufumana impendulo?
   b. Khuthaza abafundi babelane ngezimvo.
   c. Cacisa intsingiselo okanye unike impendulo njengoku kulandelayo: Impendulo: Umoya Umoya unokuvuthela ucango, kodwa umoya awunazandla, awunamiqheba kwaye awunamzimba wenyama, kodwa usenako ukuvala iingcango.

Izandi: Fundisa isandi esitsha, emva koko ucazulule uze uhlanganise

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: ng

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha:** *ng*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa eso sandi.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa isandi.**
   a. Biza igama: ingoma
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zlzandi: i-ng-o-m-a
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: ingubo
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoMvulo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 46.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokushwabanisa iphepha sibuye silolule.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *ng*
   a. Bonisa abafundi ukubhala lo nobumba ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
   c. Okulandelayo, bhala umqolwana woonobumba, ubonisa indlela yokushiya isithuba esingangomnwe phakathi koonobumba.
   d. Phinda le nkqubo ubonisa indlela yokubhala: Ng
3. **Yalela abafundi babhale kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omncinci ng
   b. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omkhulu Ng
   c. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 81

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *Idayari kaMandu eyimfihlo*.
   b. Yithi: *UMandu nomhlobo wakhe uAnna bayawuthanda umnqa. Uthi uMandu akucinga ukuba kukho umntu ofunde idayari yakhe, la mantombazana mabini azimisele ukufumanisa ukuba ngubani lo msolwa. Sifunda konke ngendlela abasombulula ngayo lo mnqa.*
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Yenza unxulumaniso
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 1 no2

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 46.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 1 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 1 edesikeni yalo uze ubize iQela 2.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 44.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *Sombulula: Ukufumana impendulo okanye ukulungisa ingxaki.*
      - *Umkhondo: Isuntswana lenkcukacha ekunceda ufumane impendulo kwinto ethile.*
      - *Idayari: Incwadi eyimfihlo apho ubhala ngosuku lwakho, iingcinga, kunye neemvakalelo.*
      - *Umnqa: Into engaziwayo okanye engachazwanga ekwenza ube nomdla wokwazi.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Yazisa amaqabane amatsha ahlanganisiweyo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha esihlanganisiweyo:** *ngw*
   a. Bhala iifonimi ngazinye ebhodini uze uzifunde nganye.
   b. Okulandelayo, cela umfundi ahlanganise izandi ezo kunye.
   c. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye esisebenzisa esi sandi sihlanganisiweyo.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa baze bahlanganise amagama abandakanya isandi.**
   a. Biza igama: ingwenya
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zIzandi: i-ngw-e-n-y-a
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: ingwe
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesibini.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 47.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Khuphela amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala: ingwenya, ingwe**
   a. Bonisa abafundi indlela yokubhalwa kwamagama ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
3. **Yalela abafundi bakhuphele amagama kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 83

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *Idayari kaMandu eyimfihlo*.
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 3 no4

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 47.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 3 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 3 edesikeni yalo uze ubize iQela 4.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama uze uxoxe ngomfanekiso womxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *Umcuphi: Umntu okhangela umkhondo wokufumanisa ukuba kwenzeke ntoni.*
      - *Ubungqina: Izinto okanye iinyaniso ezibonisa okanye ezikhokelela kwiimpawu zesisombululo, njengomkhondo wonyawo okanye inqaku.*
      - *Umrhanelwa: Umntu esicinga ukuba kunokuba wenze into ethile. Kufuneka siqinisekise ukuba yinyani na.*
      - *Khangela: Ukujonga ngononophelo into okanye umntu.*
   b. Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye.

2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 49.
   b. Xelela abafundi ezi nkcukacha zilandelayo malunga nomfanekiso:
      - *Umcuphi ngumsebenzi okhethekileyo okanye umsebenzi apho abantu bancedisa ukusombulula iimfihlakalo. Kodwa nabani na unokuba ngumcuphi - ngokuba nomdla kwaye abuze imibuzo ukuze afumane imikhondo!*
      - *Abacuphi basebenzisa ubuchopho, amehlo kunye neendlebe zabo ukufumana iimpendulo kwiimfihlakalo. Bamele banikele ingqalelo baze bacinge ngononophelo.*
      - *Abacuphi babuza imibuzo emininzi efana nale: "Ngubani?" "Yintoni?" "Phi?" "Nini?" "Kutheni?"*

3. **Xoxa ngomfanekiso.**
   a. Sebenzisa umbuzo olandelayo ukuxoxa ngomfanekiso njengoku kulandelayo:
      - Buza umbuzo wokuqala.
      - Yalela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane labo.
      - Biza abafundi ngabanye babelane ngeempendulo zabo.
      - Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi ngokulungisa ukungaqondi kwabo kunye nokwabelana ngolwazi olunxulumene nomxholo.
      - Phinda le nkqubo ngemibuzo yonke.

4. **Imibuzo:**
   a. *Ubungenza ntoni xa ulahlekelwe yinto ebalulekileyo?*
   b. *Kutheni abantu bethanda ukusombulula iimfihlakalo?*
   c. *Ingaba unokucinga ngemfihlakalo ongathanda ukuyisombulula?*

Izandi: Fundisa isandi esitsha, emva koko ucazulule uze uhlanganise

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: dy

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha:** *dy*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa eso sandi.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa isandi.**
   a. Biza igama: iyadyudyuza.
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zlzandi: i-y-a-dy-u-dy-z-a
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: unedyudyu
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesithathu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 48.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokushwabanisa iphepha sibuye silolule.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *dy*
   a. Bonisa abafundi ukubhala lo nobumba ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
   c. Okulandelayo, bhala umqolwana woonobumba, ubonisa indlela yokushiya isithuba esingangomnwe phakathi koonobumba.
   d. Phinda le nkqubo ubonisa indlela yokubhala: Dy
3. **Yalela abafundi babhale kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omncinci dy
   b. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omkhulu Dy
   c. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 83

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Idayari kaMandu eyimfihlo.*
   d. Yithi: *UMandu nomhlobo wakhe uAnna bayawuthanda umnqa. Uthi uMandu akucinga ukuba kukho umntu ofunde idayari yakhe, la mantombazana mabini azimisele ukufumanisa ukuba ngubani lo msolwa. Sifunda konke ngendlela abasombulula ngayo lo mnqa.*
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Yenza unxulumaniso
      - Buza abafundi: Uyakwazi ukwenza unxulumaniso neli bali? Ingaba wakhe wehlelwa yinto enje okanye yehlela umntu omaziyo?

Ukubhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

___
wayezimele...

___
wamfumana!

Imikhondo yayi ___, ___, ne ___.

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukusebenzisa iziphumlisi ukwahlula izinto kuludwe. Akukho siphumlisi phambi kwento yokugqibela. Endaweni yoko sifakela igama u'kunye'. Umzekelo: Ndithanda iilekese, iitshipsi, ikeyiki kunye neziselo ezibandayo.
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: USizwe wakhangela umhlobo wakhe phantsi kwetafile, ekhabhathini nasemva komthi.
   c. Yalatha iGML: Iziphumlisi zisetyenziselwa ukwahlula izinto kuludwe.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ubhale izivakalisi ezithathu.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Ibali elingabantwana ababini bedlala undize.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Omnye wabantwana ebalini lam uzimele...
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: Abantwana ababini bedlala undize.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Iziphumlisi zisetyenziselwa ukwahlula izinto kuludwe.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 5 no6

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 48.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.**
   a. Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 5 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 5 edesikeni yalo uze ubize iQela 6.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Yazisa amaqabane amatsha ahlanganisiweyo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha esihlanganisiweyo:** *dyw*
   a. Bhala iifonimi ngazinye ebhodini uze uzifunde nganye.
   b. Okulandelayo, cela umfundi ahlanganise izandi ezo kunye.
   c. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye esisebenzisa esi sandi sihlanganisiweyo.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa baze bahlanganise amagama abandakanya isandi.**
   a. Biza igama: wadywabadeka
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zIzandi: w-a-dyw-a-b-a-d-e-k-a
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: dywaba
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesine.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 50.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Khuphela amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala: wadywabadeka**
   a. Bonisa abafundi indlela yokubhalwa kwamagama ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
3. **Yalela abafundi bakhuphele amagama kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 83

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Idayari kaMandu eyimfihlo.*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Yenza unxulumaniso
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Uyakwazi ukwenza unxulumaniso neli bali? Ingaba wakhe wehlelwa yinto enje okanye yehlela umntu omaziyo?
2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

Ukubhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

____ wayezimele...

____ wamfumana!

Imikhondo yayi ____, ____, ne ____.

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Ibali elingabantwana ababini bedlala undize.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. phakathi, emva, ngaphantsi, phezu, ikhabhathi, ibhaskithi, umthi, ibhedi, ikhethini, njl.njl
3. **Yalela abafundi baqalise ukubhala kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Iziphumlisi zisetyenziselwa ukwahlula izinto kuludwe.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 7 no8

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 50.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 7 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 7 edesikeni yalo uze ubize iQela 8.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndithande umlinganiswa u... kuba...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Ubizelo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Zinzisa abafundi neencwadi zabo zokubhala, iipensile neerula.**
   a. Xelela abafundi babhale isihloko, 'Ubizelo' baze babhale amanani u1–5 kumda wephepha.
   b. Biza la magama mahlanu alandelayo ukuze abafundi bawabhale ecaleni kwamanani u1–5: iingoma, ngakumbi, ingwe, idyudyuza, ingwenya
   c. Emva koko, xelela abafundi babhale phantsi isivakalisi osibizayo, besebenzisa iimpawu zobhalo ezichanelekileyo.
   d. Biza esi sivakalisi silandelayo. Siphinde ngokucothayo, kabini ukuba kuyimfuneko: Yeyam le ingubo.
2. **Xelela abafundi basebenzise iipensile eziyimibala ukukorekisha umsebenzi wabo.**
   a. Bhala la magama mahlanu nesivakalisi ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, biza igama ngalinye.
   c. Kwisivakalisi, yalatha iimpawu zobhalo ezisetyenzisiweyo.
   d. Xelela abafundi barhangqe iimpazamo zabo ngepensile enombala.
   e. Xelela abafundi babhale kwakhona iimpazamo zabo ngokuchanekileyo.
3. **Qaphela imingeni kunye nenkqubela phambili yabafundi.**
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesihlanu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 51.
   b. Funda itekisi ngokuvakalayo. Xelela abafundi balandele kwiincwadi zabo njengoko ufunda.
   c. Funda itekisi kwakhona, ngeli lixa, abafundi mabangenelele bafunde nawe.
   d. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi wengqiqo nokuqonda ebhodini.
   e. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi weMofoloji ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 83

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Idayari kaMandu eyimfihlo*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kubhala uvavanyo lweNgqiqo nokuQonda ngebali.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Imibuzo yakho mayibhalwe ebhodini.
   b. Funda umbuzo ngamnye ngokuvakalayo.
   c. Cacisa uhlobo lwempendulo efunwa ngumbuzo ngamnye.
   d. Umzekelo: Wayenxibe ntoni uAnna? Impendulo kufuneka isichazele ngeempahla zika-Anna.
   e. Umzekelo: Ucinga ukuba wayefanele ukwenzantoni uAnna? Impendulo ayikho kwitekisi – abafundi kufuneka bazicingele izimvo zabo.
   f. Bonisa abafundi ukuba ngezantsi kombuzo ngamnye kukho isiqalisivakalisi. Bacacisele ukuba kufuneka basisebenzise sibancede ekubhaleni impendulo yabo.
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Xelela abafundi bavule iincwadi zabo zokubhala babhale umhla nesihloko: INgqiqo nokuQonda.
   b. Xelela abafundi basebenzise 'iziqalisivakalisi' ezingezantsi kombuzo ngamnye baze babhale impendulo ezincwadini zabo.
   c. Yalela abafundi basebenzise ulwazi lwabo lwezandi xa bebhala amagama abangawaziyo. Mabalibize igama ngokucotha baze babhale izandi abazivayo.

Ingqiqo nokuqonda ebhalwayo

1. **Wabhala nini uMandu kwidayari yakhe eyimfihlo?**
   UMandu wabhala kwidayari yakhe eyimfihlo...
2. **Yayiyintoni umkhondo wokuqala awawubhaqayo amantombazana?**
   Umkhondo wokuqala yaba...
3. **Yayiyintoni umkhondo wesibini awawubhaqayo amantombazana?**
   Umkhondo wesibini yaba...
4. **Kwakutheni uMandu ukuze asasaze umgubo phantsi?**
   UMandu wasasaza umgubo phantsi...

Ukubhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

____ wayezimele...

____ wamfumana!

Imikhondo yayi ____, ____, ne ____.

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula umsebenzi.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Bhala ileyibhile emfanekisweni wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Iziphumlisi zisetyenziselwa ukwahlula izinto kuludwe.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 9 no10

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 51.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.**
   a. Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 9 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 9 edesikeni yalo uze ubize iQela 10.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: INtetho yeOrali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. **Hlalisa abafundi bajonge abo afunda nabo besenza intetho yabo yeorali.**
2. **Khumbuza abafundi ngalo msebenzi ulandelayo: Wabelana ngeendaba zakho**
   a. Sichazele ukuba zingantoni iindaba zakho. Yithi:
      - Namhlanje ndiza kunichazela nge...
      - Emva koko, yabelana nabanye ngeendaba zakho.
      - Sichazele okwenzekileyo ngendlela echanekileyo yokulandelelana kweziganeko.
      - Sichazele amanqaku aphambili kwiindaba zakho.
      - Gqibezela ngokusichazela ukuba zikwenze waziva njani iindaba zakho.
3. **Khumbuza abafundi ngezi zakhono zokwenza intetho:**
   a. Xa usabelana ngeendaba zakho, khumbula oku:
      - Sichazele ukuba zingantoni iindaba zakho
      - Sichazele ukuba kwenzeke nini
      - Sichazele ukuba kwehlele bani oku
      - Biza izivakalisi zakho ngokuchanekileyo ngokulandelelana kwazo
      - Biza kube kanye – ungayiphindi into oyithethileyo
      - Thetha ngelizwi elivakalayo nelicacileyo
4. **Biza abafundi abakhethiweyo ngabanye ngexesha ukwenza intetho yabo.**
   a. Yakha ukuzithemba komfundi ngokumbulela ngentetho yakhe nangokumnika ingxelo eyakhayo.
   b. Ekupheleni kwesifundo, nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula intetho yabo. Umzekelo: Ndibe nobunzima ukuva abanye benu. Ncedani nizame ukugcina ilizwi lenu livakala – sifuna ukuva into oyithethayo.

Izandi: Hlaziya zonke izandi ezifundiswe kwiKota 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
IKota 1
Amakhadi ezandi

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Zinzisa abafundi emethini okanye phantsi, phambi kwakho.**
   a. Xelela abafundi baphulaphule amagama abo.
   b. Njengoko ubiza igama lomfundi, mabafunde isandi sekhadi lezandi oliphakamisileyo.
   c. Biza igama lomnye umfundi. Lo mfundi makabize igama eliqala okanye elisebenzisa isandi eso.
   d. Yenza oku ngokukhawuleza okukhulu. Yenze ivakale njengomdlalo owonwabisayo kodwa qaphela abafundi abatsala nzima.
   e. Ukuba umfundi wenza impazamo, yithi, ‘mamelisisa’, uze ubize isandi eso.
2. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoMvulo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 53.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Hlaziya bonke oonobumba abafundiswe kwiKota 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokwakhiwa kwabo bonke oonobumba abancinci abebefundiswe kwiKota 1.**
   a. Bhala unobumba ngamnye omncinci ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, chaza indawo apho uqala khona, icala oya kulo kunye nalapho aphela khona unombumba ngamnye.
   c. Xelela abafundi babhale umqolo wenani ngalinye, beshiya isikhewu esingangomnwe phakathi kwenani ngalinye.
   d. Xelela abafundi baqinisekise ukuba banokwakha inani ngalinye ngokuchanekileyo.
3. **Jonga ukwakheka koonobumba abancinci babafundi.**
   a. Njengoko abafundi bebhala, hambahamba ujonga ukwakha kwabo oonobumba.
   b. Nika inkxaso apho idingekayo.
   c. Qaphela abafundi abatsala nzima ukwakha oonobumba ngokuchanekileyo.

UkuFunda noTitshala:

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 93

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *Undize*.
   b. Yithi: *USiviwe nabahlobo bakhe badlala umdlalo obizwa ngokuba ngu'ndize'. Kulo mdlalo, umntwana omnye kufuneka afumane iindawo abazimele kuzo bonke abanye abantwana. USiviwe uzimela kakuhle ngendlela eba ngumnqa kubahlobo bakhe. Kweli bali sifunda indlela osunjululwe ngayo lo mnqa ekugqibeleni.*
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 1 no2

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 53.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 1 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 1 edesikeni yalo uze ubize iQela 2.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 44.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *Zimela: Ukuya endaweni okanye ubeke into apho abanye bangenakuyibona.*
      - *Funa: Ukukhangela into okanye umntu olahlekileyo okanye ofihliweyo.*
      - *Ayibonakali: Ayikho apho ibifanele ukubakhona, idukile okaye ikude (njengento yokudlala ongayifumaniyo).*
      - *Ziqothe: Ukugoba amadolo akho uzisonge aze onke amalungu omzimba wakho asondelelane, intloko ijonge kuwo.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Cwangcisa amagama ngokweentsapho zezandi

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Bhala izandi ezisekuqaleni okanye esiphelweni samagama kwiikholam ebhodini njengoku kulandelayo:**

-olo	intla-	-lele	igqa-

   a. Fundela abafundi igama ngalinye 'losapho lwesandi'.
   b. Cela abafundi ngabanye bacinge ngegama losapho.
   c. Njengoko umfundi ebiza igama elo, mcele axele ukuba igama elo lelolluphi na usapho, uze ubhale igama elo kwikholam njengoku kulandelayo:

-olo	intla-	-lele	igqa-
ixolo iholo ilolo	intlama intlaganiso intlalo	lilele ulele balele	igqala igqabhukile igqa

   d. Ukuba umfundi wenza impazamo, mlungise.

2. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesibini.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 54.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Hlaziya bonke oonobumba abafundiswe kwiKota 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokujikelezisa izihlahla zenze izangqa ziye ngasekhohlo zibuye ziye ekunene.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokwakhiwa kwabo bonke oonobumba abakhulu abebefundiswe kwiKota 1.**
   a. Bhala unobumba ngamnye omkhulu ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, chaza indawo apho uqala khona, icala oya kulo kunye nalapho aphela khona unombumba ngamnye.
   c. Xelela abafundi babhale umqolo wenani ngalinye, beshiya isikhewu esingangomnwe phakathi kwenani ngalinye.
   d. Xelela abafundi baqinisekise ukuba banokwakha inani ngalinye ngokuchanekileyo.
3. **Jonga ukwakheka koonobumba abakhulu babafundi.**
   a. Njengoko abafundi bebhala, hambahamba ujonga ukwakha kwabo oonobumba.
   b. Nika inkxaso apho idingekayo.
   c. Qaphela abafundi abatsala nzima ukwakha oonobumba ngokuchanekileyo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 95

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *Undize*
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 3 no4

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 54.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 3 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 3 edesikeni yalo uze ubize iQela 4.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Ukubalisa amabali ngobuchule

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukubalisa amabali ngobuchule.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 56.
2. **Khokela abafundi bajonge umfanekiso.**
   a. Buza: Ubona ntoni emfanekisweni?
3. **Xelela abafundi ukuba mabaqwebe ibali elifutshane malunga nomfanekiso.**
4. **Xelela abafundi indlela yokwakha ibali labo. Yithi:**
   a. Nika umlinganiswa ngamnye ebalini lakho igama.
   b. Xela apho ibali liqhubeka khona.
   c. Ibali lakho malibe nesiqalo, isiqu kunye nesiphelo.
   d. Lo mfanekiso ubonisa kuphela inxalenye yebali.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqalo sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqu sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiphelo sebali lakho.
   e. Ungaqala ibali lakho ngokuthi:
      a. Ekugqibeleni ide yafika...
      b. ____ zange ndiyikholelwe...
5. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa bacinge ngebali labo bethe cwaka.
   b. Emva koko, yalela abafundi batshintshiselane ukubalisa ibali labo kwiqela labo. Ungasebenzisa uswazi / ilitye lokuthetha ukwenza oku.
   c. Njengoko abafundi bethetha, hambahamba uze uphulaphule.
6. **Gqiba isifundo ngolu hlobo:**
   a. Biza umfundi abe mnye abelane ngebali lakhe neklasi okanye buza 1–2 yabafundi imibuzo ngamabali eqela labo.
      - Buza: Belingantoni ibali likaX?
      - Buza: Yintoni oyithandileyo ngebali likaX?
   b. Nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula amabali abo. Umzekelo: Ngamanye amaxesha, ekuqaleni kwebali sixela apho ibali liqhubeka khona kwaye ngoobani na abalinganiswa. Kwixesha elizayo, zamani ukufaka olu lwazi emabalini enu.

Izandi: Lawula izandi kumagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yenza umzekelo wokulawulwa kwezandi kweli gama lilandelayo: tsala**
   a. Bhala eli gama ebhodini.
   b. Bonisa abafundi okwenzekayo ukuba ususa isandi u /ts/. Usele no: -ala
   c. Bonisa abafundi okwenzekayo ukuba wongeza isandi u /v/. Wenza igama elitsha: vala
2. **Biza abafundi abahlukileyo balawule amagama: ngoku, bhola**.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesithathu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 55.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Khuphela izivakalisi

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokujikelezisa izihlahla zenze izangqa ziye ngasekhohlo zibuye ziye ekunene.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bhala ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:**
   - Utata urhabule wanika ubhuti.
   - Ubhuti urhabule wadlulisa kum.
   - Ndirhalela ukulisela ndiligqibe.

   a. Yalela abafundi bakhuphele izivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   b. Kufuneka bakhuphele ngokucocekileyo nangokuchanekileyo kangangoko banako.
3. **Jonga ubuchule babafundi bokukhuphela izivakalisi.**
   a. Njengoko abafundi bebhala, hambahamba uqaphela abafundi abatsala nzima:
      - Ukukhuphela izivakalisi ngokuchanekileyo
      - Ukwakha oonobumba namagama ngokuchanekileyo nangokucocekileyo
      - Ukugqiba izivakalisi ngexesha elimiselweyo

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 95

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Undize*
   d. Yithi: *USiviwe nabahlobo bakhe badlala umdlalo obizwa ngokuba ngu'ndize'. Kulo mdlalo, umntwana omnye kufuneka afumane iindawo abazimele kuzo bonke abanye abantwana. USiviwe uzimela kakuhle ngendlela eba ngumnqa kubahlobo bakhe. Kweli bali sifunda indlela osunjululwe ngayo lo mnqa ekugqibeleni.*
   e. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo
      - Buza abafundi: Singaqikelela sithini ngokufanekileyo ngoku esingakuchazelwanga ngumbhali? Ungaqikelela ntoni ngeengcinga / iimvakalelo zomlinganiswa?

Ukubhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yeDBE yemiSebenzi, kwiphepha 48

Isakhelo sokubhala:

Isilwanyana sam yi ____,____, ne ____.

Ithi...

Ungasi-qashela isilwanyana sam?

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukusebenzisa uphawu lombuzo ekupheleni kombuzo.
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Uyakuthanda na ukusombulula iminqa?
   c. Yalatha iGML: Umbuzo uphela ngophawu lombuzo.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ubhale izivakalisi ezithathu.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Imikhondo ngesilwanyana, ngaphandle kokusichaza ukuba sesiphi. Emva koko, singafundela iqabane izivakalisi zethu ukuze liqashele ukuba sesiphi esi silwanyana.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Ndicinga ngesilwanyana esi..., ..., nesi... Sithi...
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: Umfanekiso wesilwanyana sakho.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Umbuzo uphela ngophawu lombuzo.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 5 no6

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 55.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 5 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 5 edesikeni yalo uze ubize iQela 6.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Lawula izandi kumagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Xelela abafundi ukuba loo mini baza kusebenza neqabane ukulawula/ ukudlala ngamagama.**
   a. Bhala la mazwi alandelayo ebhodini: nyola, gqiba, idyasi
   b. Xelela abafundi bakhuphele amagama kwiincwadi zabo zokubhala, igama elinye kumqolo.
2. **Khumbuza abafundi ngendlela yokulawula izandi kumagama ngolu hlobo:**
   a. Funda igama lokuqala.
   b. Susa isandi sibe sinye.
   c. Yongeza esinye isandi.
   d. Bhala igama elitsha ecaleni kwegama elidala.
   e. Funda igama elitsha.
3. **Jonga ubuchule babafundi bokulawula amagama.**
   a. Hambahamba uqaphele njengoko abafundi bedlala ngamagama.
   b. Nika inkxaso apho idingekayo.
   c. Qaphela abafundi abatsala nzima ukwenza lo msebenzi.
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesine.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 57.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Khuphela izivakalisi

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokucudisa izandla zenze amanqindi sibale ka5, ze siyekelele.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bhala ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:**
   - Ushukume watsala icici lakhe.
   - Ulitsale lade laphuma.
   - Ushukumise ingalo wabuya wahlala.

   a. Yalela abafundi bakhuphele izivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   b. Kufuneka bakhuphele ngokucocekileyo nangokuchanekileyo kangangoko banako.
3. **Jonga ubuchule babafundi bokukhuphela izivakalisi.**
   a. Njengoko abafundi bebhala, hambahamba uqaphela abafundi abatsala nzima:
      - Ukukhuphela izivakalisi ngokuchanekileyo
      - Ukwakha oonobumba namagama ngokuchanekileyo nangokucocekileyo
      - Ukugqiba izivakalisi ngexesha elimiselweyo

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 95

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Undize*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Singaqikelela sithini ngokufanekileyo ngoku esingakuchazelwanga ngumbhali? Ungaqikelela ntoni ngeengcinga / iimvakalelo zomlinganiswa?
2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

Ukubhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yeDBE yemiSebenzi, kwiphepha 48

Isakhelo sokubhala:

Isilwanyana sam yi ____,____, ne ____.

Ithi...
Unga-siqashela isilwanyana sam?

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Imikhondo ngesilwanyana, ngaphandle kokusichaza ukuba sesiphi. Emva koko, singafundela iqabane izivakalisi zethu ukuze liqashele ukuba sesiphi esi silwanyana.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. sinoboya, sithambile, sinemigca, sinamachokoza, sikhulu, siyoyikeka, sinobungozi, sinobubele, sinombala omdaka, simhlophe, siyagquma, siyakhwina, sithi myawu, siyarhona, siyatswina njl.njl.
3. **Yalela abafundi bavule iphepha elichanekileyo kwiincwadi zabo zeDBE zemisebenzi.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Umbuzo uphela ngophawu lombuzo.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 7 no8

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 57.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 7 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 7 edesikeni yalo uze ubize iQela 8.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Uluvo oluphambili kweli bali ibi...

Ndithande umlinganiswa u... kuba...

Ndifunde ukuba...

Ndicinga ukuba ibiyinto elungileyo / enga-lunganga... kuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye 'uswazi okanye ilityе lokuthetha'.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe 'uswazi / ilitye lokuthetha'.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe 'uswazi / ilitye lokuthetha' ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Ubizelo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Zinzisa abafundi neencwadi zabo zokubhala, iipensile neerula.**
   a. Xelela abafundi babhale isihloko, 'Ubizelo' baze babhale amanani u1–5 kumda wephepha.
   b. Biza la magama mahlanu alandelayo ukuze abafundi bawabhale ecaleni kwamanani u1–5: inyoka, idyasi, gcobisa, gqitha, hlalisa
   c. Emva koko, xelela abafundi babhale phantsi isivakalisi osibizayo, besebenzisa iimpawu zobhalo ezichanelekileyo.
   d. Biza esi sivakalisi silandelayo. Siphinde ngokucothayo, kabini ukuba kuyimfuneko: Ubhuti unedyudyu yile mvula.
2. **Xelela abafundi basebenzise iipensile eziyimibala ukukorekisha umsebenzi wabo.**
   a. Bhala la magama mahlanu nesivakalisi ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, biza igama ngalinye.
   c. Kwisivakalisi, yalatha iimpawu zobhalo ezisetyenzisiweyo.
   d. Xelela abafundi barhangqe iimpazamo zabo ngepensile enombala.
   e. Xelela abafundi babhale kwakhona iimpazamo zabo ngokuchanekileyo.
3. **Qaphela imingeni kunye nenkqubela phambili yabafundi.**
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesihlanu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 58.
   b. Funda itekisi ngokuvakalayo. Xelela abafundi balandele kwiincwadi zabo njengoko ufunda.
   c. Funda itekisi kwakhona, ngeli lixa, abafundi mabangenelele bafunde nawe.
   d. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi wengqiqo nokuqonda ebhodini.
   e. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi weMofoloji ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 95

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Undize.*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kuzoba ze sibhale ngeyona ndawo siyithandayo ebalini.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Cimela wenze ngathi uyacinga.
   b. Vula amehlo akho uthi: Eyona ndawo ndiyithandayo kweli bali kuxa…
   c. Zama ungakhethi indawo ecace kumntu wonke njengomzekelo wakho.
   d. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso ebhodini. Njengokuba uzoba cacisa le nto uyizobayo.
   e. Yongeza isivakalisi esi1–2 malunga nomzobo wakho: Ndiyithandile…
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Xelela abafundi bacimele baze bacinge ngeyona ndawo bayithandayo ebalini.
   b. Yithi: Cinga ngolwakho uluvs, u, musa ukukopa umzekelo wam.
   c. Okulandelayo, xelela abafundi bavule amehlo baze baxoxe ngeempendulo zabo neqabane.
   d. Emva koko, yalela abafundi ukuba bazobe le ndawo yebali kwiincwadi zabo zokubhala.
   e. Nceda abafundi bongeze isivakalisi esi1–2 kwimizobo yabo.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa yokubonisa umsebenzi wabo kwiqabane.
   b. Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

Ukubhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yeDBE yemiSebenzi, kwiphepha 48

Isakhelo sokubhala:

Isilwanyana sam yi ____,____, ne ____.

Ithi...

Ungasi-qashela isilwanyana sam?

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula umsebenzi.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Yongeza iinkcukacha kumfanekiso wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Isivakalisi siphela ngesingxi.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 9 no10

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 58.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 9 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 9 edesikeni yalo uze ubize iQela 10.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Linganisa okanye Zoba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshokhwe nebhodi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi uza kuhlaziya amagama esigama abawafunde kule Kota.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'Linganisa okanye Zoba'.
   b. Ndiza kukhetha umfundi 'oza kwenza'.
   c. Lo mfundi uza ngaphambili eklasini ndize ndisebeze endlebeni yakhe igama.
   d. Lo mfundi kufuneka alinganise igama OKANYE azobe umfanekiso wegama ebhodini.
   e. Abanye eklasini mabaphakamise izandla zabo ze baqikelele igama.
   f. Lo mfundi 'uzokwenza' ubiza umfundi aphendule.
   g. Umntu ophendule ngokuchanekileyo nguye oza kwenza. Uza ngaphambili ndize kusebeza igama kuye endlebeni.
4. **Biza umfundi wokuqala azokwenza uqale umdlalo.**

Izandi: Bhala iitekisi ezinokudikhowudwa

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. Bhala ebhodini iifonimi ezi5 ezifundwe okanye ezihlaziywe ngabafundi.
2. Cacisela abafundi ukuba baza kudlala umdlalo wezandi bazonwabise.
3. Bacacisele ukuba baza kubhala amagama, izivakalisi kanti ingalillo nebali besebenzisa ezo zandi KUPHELA.
4. Yenza isivakalisi esinye esifutshane njengomzekelo usibhale ebhodini (Okanye ubhale amagama ukuba awunakho ukubhala isivakalisi.)
5. Cela abafundi bajonge ukuba amagama okanye isivakalisi sakho sichanekile na:
   a. Ingaba siqala ngonobumba omkhulu?
   b. Ingaba siphela ngesingxi, uphawu lombuzo okanye uphawu lokhuzo?
   c. Ingaba usebenzise kuphela iifonimi ezi5 ezisebhodini?
6. Okulandelayo, nika abafundi imizuzu embalwa babhale amagama okanye isi/izivakalisi sabo/zabo.
7. Xelela abafundi batshintshiselane ngeencwadi omnye ajonge umsebenzi womnye.
8. Biza abafundi abanawona magama maninzi okanye ezona zivakalisi zininzi zichanekileyo, bafunde umsebenzi wabo ngokuvakalayo.
9. Njengokuba befunda, bhala amagama okanye izivakalisi ebhodini.
10. Jongisisa uqiniseke ukuba basebenzise ezi fonimi zi5 kuphela.
11. Ncoma bonke abafundi ngemizamo yabo.

Ukubhala ngesandla: Yenza umzekelo wendlela yokupapasha umbhalo wakho

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Umzekelo kaTitshala: umsebenzi wokubhala

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Phambi kokuqala kwezifundo, lungisa ibhodi yakho ilungele esi sifundo.**
   a. Khetha umsebenzi wokubhala ube mnye kweyale kota. Zoba uze ubhale umzekelo wakho womsebenzi ebhodini.
   b. Quka impazamo kwiGML yekota, efana noku: Unobumba wokuqala wesivakalisi akangonobumba omkhulu.
2. **Yazisa ukupapasha kubafundi.**
   a. Yithi: Kule veki siza kupapasha inqaku lethu lokubhala ukusuka kule kota.
   b. Yithi: Xa sipapasha umbhalo wethu, siwulungiselela ukwabelana ngawo nabanye abantu. Sikhetha owona msebenzi wethu ungcono, siwenza ucoceke ubukeke kwaye ucace, size sabelane ngawo nabanye bawufunde bawonwabele.
   c. Khomba idrafti yakho esebhodini. Cacisa ukuba lo ngumsebenzi wobhalo owukhethele ukuwupapasha.
3. **Yenza umzekelo wokupapasha ebhodini.**
   a. Phinda uzobe uze ubhale umbhalo wakho ebhodini. Yenza oku ngokucocekileyo kwaye ubandakanye iinkcukacha ezithe chatha.
   b. Funda umbhalo wakho okwidrafti ngokuvakalayo.
   c. Khomba impazamo oyenzileyo kwiGML. Yithi: Ndenze impazamo. Unobumba wokuqala wesivakalisi akanguye unobumba omkhulu. Ndingakulungisa oku xa ndipapasha.
   d. Bhala isivakalisi kwakhona ngendlela ecocekileyo nebukekayo.
   e. Khomba iGML elungisiweyo: Unobumba wokuqala wesivakalisi ngunobumba omkhulu.

UkuFunda noTitshala: Yenza umzekelo wendlela yokupapasha umbhalo wakho

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Umzekelo kaTitshala: umsebenzi wokubhala

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

Kuyaqhutywa kususelwa kwisifundo esidlulileyo.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Linganisa okanye Zoba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshokhwe nebhodi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi uza kuhlaziya amagama esigama abawafunde kule Kota.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'Linganisa okanye Zoba'.
   b. Ndiza kukhetha umfundi 'oza kwenza'.
   c. Lo mfundi uza ngaphambili eklasini ndize ndisebeze endlebeni yakhe igama.
   d. Lo mfundi kufuneka alinganise igama OKANYE azobe umfanekiso wegama ebhodini.
   e. Abanye eklasini mabaphakamise izandla zabo ze baqikelele igama.
   f. Lo mfundi 'uzokwenza' ubiza umfundi aphendule.
   g. Umntu ophendule ngokuchanekileyo nguye oza kwenza. Uza ngaphambili ndize kusebeza igama kuye endlebeni.
4. **Biza umfundi wokuqala azokwenza uqale umdlalo.**

Izandi: Bhala iitekisi ezinokudikhowudwa

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. Bhala ebhodini iifonimi ezi6 ezifundwe okanye ezihlaziywe ngabafundi.
2. Cacisela abafundi ukuba baza kudlala umdlalo wezandi bazonwabise.
3. Bacacisele ukuba baza kubhala amagama, izivakalisi kanti ingalillo nebali besebenzisa ezo zandi KUPHELA.
4. Yenza isivakalisi esinye esifutshane njengomzekelo usibhale ebhodini (Okanye ubhale amagama ukuba awunakho ukubhala isivakalisi.)
5. Cela abafundi bajonge ukuba amagama okanye isivakalisi sakho sichanekile na:
   a. Ingaba siqala ngonobumba omkhulu?
   b. Ingaba siphela ngesingxi, uphawu lombuzo okanye uphawu lokhuzo?
   c. Ingaba usebenzise kuphela iifonimi ezi6 ezisebhodini?
6. Okulandelayo, nika abafundi imizuzu embalwa babhale amagama okanye isi/izivakalisi sabo/zabo.
7. Xelela abafundi batshintshiselane ngeencwadi omnye ajonge umsebenzi womnye.
8. Biza abafundi abanawona magama maninzi okanye ezona zivakalisi zininzi zichanekileyo, bafunde umsebenzi wabo ngokuvakalayo.
9. Njengokuba befunda, bhala amagama okanye izivakalisi ebhodini.
10. Jongisisa uqiniseke ukuba basebenzise ezi fonimi zi6 kuphela.
11. Ncoma bonke abafundi ngemizamo yabo.

Ukubhala ngesandla: Abafundi bacamngca baze bakhethe

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Iincwadi zabafundi zokubhala

Amaphepha anguA4 azihambelayo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Phambi kokuqala kwezifundo, lungisa idrafti epapashiweyo kwiphepha elizihambelayo.**
   a. Khuphela kwiphepha elizihambelayo umzobo nombhalo wakho opapashiweyo uzokubonisa abafundi.
   b. Qinisekisa ukuba uyayigcina idrafti yakho epapashiweyo uzokuyisebenzisa kwisifundo sokunikezela.
2. **Yalela abafundi bacingisise ngemibhalo yabo yekota.**
   a. Nika abafundi ixesha lokufunda umbhalo wabo wekota.
   b. Buza: Ngowuphi owona mbhalo wakho uwuthandileyo kule kota?
   c. Biza abafundi abambalwa babelane ngeyona mibhalo yabo bayithandileyo yekota.
3. **Yalela abafundi bakhethe umbhalo abaza kuwupapasha.**
   a. Buza: Ngowuphi umbhalo oza kuwupapasha uze wabelane ngawo kule kota?
   b. Nika abafundi ixesha lokukhetha umsebenzi wokubhala abaza kuwupapasha.
   c. Yalela abafundi baxelele iqabane ukuba ngowuphi umsebenzi wokubhala abaza kuwupapasha.
4. **Yalela abafundi bapapashe kwiphepha elizihambelayo, ukuze umsebenzi wabo uxhonywe.**
   a. Yithi: Xa sipapasha, asibhali ezincwadini zethu njengesiqhelo. Sibhala ephepheni elizihambelayo ukuze sabelane ngomsebenzi wethu ngokulula.
   b. Bonisa abafundi umzekelo wakho womsebenzi opapashiweyo ephepheni elizihambelayo.
   c. Nika abafundi amaphepha azihambelayo ulungiselele ukupapasha.
5. **Yalela abafundi ukuba baqalise ukupapasha.**
   a. Yithi: Qalisani ngoku ukupapasha umsebenzi wenu. Khumbulani ukuwenza ubukeke, ucoceke kwaye ucace, ukuze ulungele ukwabelana nabanye.

UkuFunda noTitshala: Abafundi bacamngca baze bakhethe

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
lincwadi zabafundi zokubhala

Amaphepha anguA4 azihambelayo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

Kuyaqhutywa kususelwa kwisifundo esidlulileyo.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Linganisa okanye Zoba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshokhwe nebhodi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi uza kuhlaziya amagama esigama abawafunde kule Kota.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'Linganisa okanye Zoba'.
   b. Ndiza kukhetha umfundi 'oza kwenza'.
   c. Lo mfundi uza ngaphambili eklasini ndize ndisebeze endlebeni yakhe igama.
   d. Lo mfundi kufuneka alinganise igama OKANYE azobe umfanekiso wegama ebhodini.
   e. Abanye eklasini mabaphakamise izandla zabo ze baqikelele igama.
   f. Lo mfundi 'uzokwenza' ubiza umfundi aphendule.
   g. Umntu ophendule ngokuchanekileyo nguye oza kwenza. Uza ngaphambili ndize kusebeza igama kuye endlebeni.
4. **Biza umfundi wokuqala azokwenza uqale umdlalo.**

Izandi: Bhala iitekisi ezinokudikhowudwa

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. Bhala ebhodini iifonimi ezi7 ezifundwe okanye ezihlaziywe ngabafundi.
2. Cacisela abafundi ukuba baza kudlala umdlalo wezandi bazonwabise.
3. Bacacisele ukuba baza kubhala amagama, izivakalisi kanti ingalillo nebali besebenzisa ezo zandi KUPHELA.
4. Yenza isivakalisi esinye esifutshane njengomzekelo usibhale ebhodini (Okanye ubhale amagama ukuba awunakho ukubhala isivakalisi.)
5. Cela abafundi bajonge ukuba amagama okanye isivakalisi sakho sichanekile na:
   a. Ingaba siqala ngonobumba omkhulu?
   b. Ingaba siphela ngesingxi, uphawu lombuzo okanye uphawu lokhuzo?
   c. Ingaba usebenzise kuphela iifonimi ezi7 ezisebhodini?
6. Okulandelayo, nika abafundi imizuzu embalwa babhale amagama okanye isi/izivakalisi sabo/zabo.
7. Xelela abafundi batshintshiselane ngeencwadi omnye ajonge umsebenzi womnye.
8. Biza abafundi abanawona magama maninzi okanye ezona zivakalisi zininzi zichanekileyo, bafunde umsebenzi wabo ngokuvakalayo.
9. Njengokuba befunda, bhala amagama okanye izivakalisi ebhodini.
10. Jongisisa uqiniseke ukuba basebenzise ezi fonimi zi7 kuphela.
11. Ncoma bonke abafundi ngemizamo yabo.

Ukubhala ngesandla: Abafundi bapapasha umsebenzi wabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Iincwadi zabafundi zokubhala

Amaphepha anguA4 azihambelayo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Yazisa kwakhona ukupapasha kubafundi.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela ukupapasha umbhalo wethu.
   b. Yithi: Xa sipapasha umbhalo wethu, siyilungiselela ukwabelana ngayo nabanye. Sikhetha owona msebenzi wethu ungcono, siwenza ubukeke ucoceke kwaye ucace, ze sabelane ngawo nabanye bawufunde bawonwabele.
2. **Yalela abafundi baqhube nokupapasha.**
   a. Yithi: Ngoku qhubeka upapashe umsebenzi wakho wayizolo. Khumbula ukuwenza ucoceke kwaye ucace, ukuze ulungele ukwabelana nabanye.
3. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Nceda abafundi abatsala nzima chonga uze upapashe imibhalo yabo.

UkuFunda noTitshala: Abafundi bapapasha umsebenzi wabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
lincwadi zabafundi zokubhala
Amaphepha anguA4 azihambelayo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

Kuyaqhutywa kususelwa kwisifundo esidlulileyo.

Ukubhala: Abafundi bapapasha umsebenzi wabo

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
lincwadi zabafundi zokubhala

Amaphepha anguA4 azihambelayo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

Kuyaqhutywa kususelwa kwisifundo esidlulileyo.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Bhala iitekisi ezinokudikhowudwa

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. Bhala ebhodini iifonimi ezi8 ezifundwe okanye ezihlaziywe ngabafundi.
2. Cacisela abafundi ukuba baza kudlala umdlalo wezandi bazonwabise.
3. Bacacisele ukuba baza kubhala amagama, izivakalisi kanti ingalillo nebali besebenzisa ezo zandi KUPHELA.
4. Yenza isivakalisi esinye esifutshane njengomzekelo usibhale ebhodini (Okanye ubhale amagama ukuba awunakho ukubhala isivakalisi.)
5. Cela abafundi bajonge ukuba amagama okanye isivakalisi sakho sichanekile na:
   a. Ingaba siqala ngonobumba omkhulu?
   b. Ingaba siphela ngesingxi, uphawu lombuzo okanye uphawu lokhuzo?
   c. Ingaba usebenzise kuphela iifonimi ezi8 ezisebhodini?
6. Okulandelayo, nika abafundi imizuzu embalwa babhale amagama okanye isi/izivakalisi sabo/zabo.
7. Xelela abafundi batshintshiselane ngeencwadi omnye ajonge umsebenzi womnye.
8. Biza abafundi abanawona magama maninzi okanye ezona zivakalisi zininzi zichanekileyo, bafunde umsebenzi wabo ngokuvakalayo.
9. Njengokuba befunda, bhala amagama okanye izivakalisi ebhodini.
10. Jongisisa uqiniseke ukuba basebenzise ezi fonimi zi8 kuphela.
11. Ncoma bonke abafundi ngemizamo yabo.

Ukubhala ngesandla: Yenza umzekelo wendlela yokwenza intetho ngomsebenzi wakho

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Yazisa ukunikezela kubafundi.**
   a. Yithi: Kule veki siza kunikezela umbhalo wethu opapashiweyo.
   b. Yithi: Xa sinikezela umbhalo wethu, sabelana nabanye ngawo. Sichaza umzobo wethu ze sifunde umbhalo wethu. Sithetha ngokuvakalayo nangokucacileyo ukuze siviwe ngabanye.
   c. Yithi: Sakugqiba ukuthetha, singahambahamba egumbini sibonise abanye umzobo wethu.
   d. Yithi: Xa abanye besenza unikezela, siphulaphula ngenyameko. Sisoloko sibonisa ububele siqhwabe bakugqiba.
2. **Linganisela iklasi ukunikezela.**
   a. Bamba idrafti yakho epapashiweyo ibonakale kumntu wonke.
   b. Chaza umzobo wakho ukhawulezisa uze ufunde umbhalo wakho. Linganisa ukuthetha ngokuvakalayo nangokucacileyo uviwe ngumntu wonke.
   c. Yalela abafundi bakuqhwabele wakuba ugqibile.
3. **Hambahamba egumbini ubonise umntu wonke lo mzobo wakho.**
4. **Yalela abafundi balungiselele ukunikezela.**
   a. Yithi: Cinga ngesivakalisi esichaza umzobo wakho uze uziqhelanise nokufunda umbhalo wakho.
5. **Nika abafundi imizuzu embalwa bacinge ze bafunde.**
6. **Yalela abafundi benzele iqabane unikezelo.**
   a. Yalela abafundi bachaze umzobo wabo baze bafundele iqabane umbhalo wabo.

UkuFunda noTitshala: Yenza umzekelo wendlela yokwenza intetho ngomsebenzi wakho

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

Kuqhubeka isifundo sangaphambili.

Ukubhala: Yenza umzekelo wendlela yokwenza intetho ngomsebenzi wakho

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

Kuqhubeka isifundo sangaphambili.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Linganisa okanye Zoba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshokhwe nebhodi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi uza kuhlaziya amagama esigama abawafunde kule Kota.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'Linganisa okanye Zoba'.
   b. Ndiza kukhetha umfundi 'oza kwenza'.
   c. Lo mfundi uza ngaphambili eklasini ndize ndisebeze endlebeni yakhe igama.
   d. Lo mfundi kufuneka alinganise igama OKANYE azobe umfanekiso wegama ebhodini.
   e. Abanye eklasini mabaphakamise izandla zabo ze baqikelele igama.
   f. Lo mfundi 'uzokwenza' ubiza umfundi aphendule.
   g. Umntu ophendule ngokuchanekileyo nguye oza kwenza. Uza ngaphambili ndize kusebeza igama kuye endlebeni.
4. **Biza umfundi wokuqala azokwenza uqale umdlalo.**

Izandi: Bhala iitekisi ezinokudikhowudwa

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. Bhala ebhodini iifonimi ezi9 ezifundwe okanye ezihlaziywe ngabafundi.
2. Cacisela abafundi ukuba baza kudlala umdlalo wezandi bazonwabise.
3. Bacacisele ukuba baza kubhala amagama, izivakalisi kanti ingalillo nebali besebenzisa ezo zandi KUPHELA.
4. Yenza isivakalisi esinye esifutshane njengomzekelo usibhale ebhodini (Okanye ubhale amagama ukuba awunakho ukubhala isivakalisi.)
5. Cela abafundi bajonge ukuba amagama okanye isivakalisi sakho sichanekile na:
   a. Ingaba siqala ngonobumba omkhulu?
   b. Ingaba siphela ngesingxi, uphawu lombuzo okanye uphawu lokhuzo?
   c. Ingaba ebhodini usebenzise ezi fonimi zi9 kuphela?
6. Okulandelayo, nika abafundi imizuzu embalwa babhale amagama okanye isi/izivakalisi sabo/zabo.
7. Xelela abafundi batshintshiselane ngeencwadi omnye ajonge umsebenzi womnye.
8. Biza abafundi abanawona magama maninzi okanye ezona zivakalisi zininzi zichanekileyo, bafunde umsebenzi wabo ngokuvakalayo.
9. Njengokuba befunda, bhala amagama okanye izivakalisi ebhodini.
10. Jongisisa uqiniseke ukuba basebenzise ezi fonimi zi9 kuphela.
11. Ncoma bonke abafundi ngemizamo yabo.

UkuFunda noTitshala: Abafundi benza intetho ngomsebenzi wabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Yazisa kwakhona ukunikezela kubafundi.**
   a. Yithi: Khumbulani ukuba namhlanje siza kunikezela imibhalo yethu epapashiweyo.
   b. Yithi: Xa sinikezela imibhalo yethu, sabelana ngayo nabanye. Sichaza umzobo wethu sifunde umbhalo wethu. Sithetha ngokuvakalayo nangokucacileyo ukuze kuve wonke umntu.
   c. Yithi: Sakugqiba ukuthetha, singahambamba egumbini sibonise wonke umntu umzobo wethu.
2. **Yithi: Xa abanye besenza unikezela, siphulaphula ngenyameko. Sisoloko sibonisa ububele siqhwabe bakugqiba.**
3. **Biza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
   d. Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.

Ukubhala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Isibizo okanye isenzi?

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi ukuba izibizo ngamagama athiyayo zize izenzi zibe ngamagama enzayo.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'isibizo okanye isenzi'.
   b. Ndiza kubiza igama.
   c. Ukuba sisibizo, kufuneka uphakamise umnwe omnye.
   d. Ukuba sisenzi phakamisa iminwe emibini.
   e. Niya kuthi, nisebenze ngababini nenze isivakalisi ngelo gama nibonise intsingiselo yalo.
   f. Ndiza kubiza izibini ezahlukileyo zinike izivakalisi zazo.
4. **Biza igama lokuqala uqale umdlalo.**

Izandi: Yakha uze uxhome amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Intlama yokudlala, udongwe lokudlala, iziciko zebhotile, iwulu, ipasta, njl.njl.

1. Yiya kwindawo evulekileyo.
2. Bonisa abafundi indawo yabo yokusebenzela.
3. Bonisa abafundi indawo yabo yokuxhoma.
4. Bahlule abafundi babe ngamaqela ama2–4.
5. Hambisa izixhobo ezikhoyo kwiqela ngalinye.
6. Xelela iqela ngalinye ukuba malicinge ngegama abanokulibhala.
7. Okulandelayo, xelela amaqela asebenzise izixhobo ukwakha elo gama.
8. Akugqiba ukwakha igama amaqela, mabalixhome kwindawo yokuxhoma.
9. Bavumele abafundi bahambahambe bafunde amagama omntu wonke.
10. Babulele abafundi ubacele baqoqoshe.

Ukubhala ngesandla: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda noTitshala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Isibizo okanye isenzi?

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi ukuba izibizo ngamagama athiyayo zize izenzi zibe ngamagama enzayo.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'isibizo okanye isenzi'.
   b. Ndiza kubiza igama.
   c. Ukuba sisibizo, kufuneka uphakamise umnwe omnye.
   d. Ukuba sisenzi phakamisa iminwe emibini.
   e. Niya kuthi, nisebenze ngababini nenze isivakalisi ngelo gama nibonise intsingiselo yalo.
   f. Ndiza kubiza izibini ezahlukileyo zinike izivakalisi zazo.
4. **Biza igama lokuqala uqale umdlalo.**

Izandi: Yakha uze uxhome amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Intlama yokudlala, udongwe lokudlala, iziciko zebhotile, iwulu, ipasta, njl.njl.

1. Yiya kwindawo evulekileyo.
2. Bonisa abafundi indawo yabo yokusebenzela.
3. Bonisa abafundi indawo yabo yokuxhoma.
4. Bahlule abafundi babe ngamaqela ama2–4.
5. Hambisa izixhobo ezikhoyo kwiqela ngalinye.
6. Xelela iqela ngalinye ukuba malicinge ngegama abanokulibhala.
7. Okulandelayo, xelela amaqela asebenzise izixhobo ukwakha elo gama.
8. Akugqiba ukwakha igama amaqela, mabalixhome kwindawo yokuxhoma.
9. Bavumele abafundi bahambahambe bafunde amagama omntu wonke.
10. Babulele abafundi ubacele baqoqoshe.

Ukubhala ngesandla: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda noTitshala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Isibizo okanye isenzi?

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi ukuba izibizo ngamagama athiyayo zize izenzi zibe ngamagama enzayo.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'isibizo okanye isenzi'.
   b. Ndiza kubiza igama.
   c. Ukuba sisibizo, kufuneka uphakamise umnwe omnye.
   d. Ukuba sisenzi phakamisa iminwe emibini.
   e. Niya kuthi, nisebenze ngababini nenze isivakalisi ngelo gama nibonise intsingiselo yalo.
   f. Ndiza kubiza izibini ezahlukileyo zinike izivakalisi zazo.
4. **Biza igama lokuqala uqale umdlalo.**

Izandi: Yakha uze uxhome amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Intlama yokudlala, udongwe lokudlala, iziciko zebhotile, iwulu, ipasta, njl.njl.

1. Yiya kwindawo evulekileyo.
2. Bonisa abafundi indawo yabo yokusebenzela.
3. Bonisa abafundi indawo yabo yokuxhoma.
4. Bahlule abafundi babe ngamaqela ama2–4.
5. Hambisa izixhobo ezikhoyo kwiqela ngalinye.
6. Xelela iqela ngalinye ukuba malicinge ngegama abanokulibhala.
7. Okulandelayo, xelela amaqela asebenzise izixhobo ukwakha elo gama.
8. Akugqiba ukwakha igama amaqela, mabalixhome kwindawo yokuxhoma.
9. Bavumele abafundi bahambahambe bafunde amagama omntu wonke.
10. Babulele abafundi ubacele baqoqoshe.

Ukubhala ngesandla: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda noTitshala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

Ukubhala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Yakha uze uxhome amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Intlama yokudlala, udongwe lokudlala, iziciko zebhotile, iwulu, ipasta, njl.njl.

1. Yiya kwindawo evulekileyo.
2. Bonisa abafundi indawo yabo yokusebenzela.
3. Bonisa abafundi indawo yabo yokuxhoma.
4. Bahlule abafundi babe ngamaqela ama2–4.
5. Hambisa izixhobo ezikhoyo kwiqela ngalinye.
6. Xelela iqela ngalinye ukuba malicinge ngegama abanokulibhala.
7. Okulandelayo, xelela amaqela asebenzise izixhobo ukwakha elo gama.
8. Akugqiba ukwakha igama amaqela, mabalixhome kwindawo yokuxhoma.
9. Bavumele abafundi bahambahambe bafunde amagama omntu wonke.
10. Babulele abafundi ubacele baqoqoshe.

Ukubhala ngesandla: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda noTitshala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

Ukubhala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Isibizo okanye isenzi?

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi ukuba izibizo ngamagama athiyayo zize izenzi zibe ngamagama enzayo.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'isibizo okanye isenzi'.
   b. Ndiza kubiza igama.
   c. Ukuba sisibizo, kufuneka uphakamise umnwe omnye.
   d. Ukuba sisenzi phakamisa iminwe emibini.
   e. Niya kuthi, nisebenze ngababini nenze isivakalisi ngelo gama nibonise intsingiselo yalo.
   f. Ndiza kubiza izibini ezahlukileyo zinike izivakalisi zazo.
4. **Biza igama lokuqala uqale umdlalo.**

Izandi: Yakha uze uxhome amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Intlama yokudlala, udongwe lokudlala, iziciko zebhotile, iwulu, ipasta, njl.njl.

1. Yiya kwindawo evulekileyo.
2. Bonisa abafundi indawo yabo yokusebenzela.
3. Bonisa abafundi indawo yabo yokuxhoma.
4. Bahlule abafundi babe ngamaqela ama2–4.
5. Hambisa izixhobo ezikhoyo kwiqela ngalinye.
6. Xelela iqela ngalinye ukuba malicinge ngegama abanokulibhala.
7. Okulandelayo, xelela amaqela asebenzise izixhobo ukwakha elo gama.
8. Akugqiba ukwakha igama amaqela, mabalixhome kwindawo yokuxhoma.
9. Bavumele abafundi bahambahambe bafunde amagama omntu wonke.
10. Babulele abafundi ubacele baqoqoshe.

UkuFunda noTitshala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

Ukubhala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezika-Titshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

IKOTA 2 ISICWANGCISO SOKUFUNDISA

Ukuphulaphula nokuthetha: Yazisa umxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imifanekiso nezixhobo zokwenyani zomboniso womxholo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungisa umboniso womxholo:** *Siyavakalelwa*
2. **Buza umbuzo ovulekileyo ukuqalisa ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   - *Yintoni iimvakalelo?*
   - *Kwenzeka ntoni emzimbeni wakho xa uziva unovalo okanye ukhathazekile?*
   - *Singamnceda njani umhlobo oziva enentliziyo esindekayo?*
3. **Yenza imephu yengqondo usebenzisa imibuzo neempendulo zabafundi.**
4. **Yongeza ezakho iimpendulo kwimephu yengqondo ukwandisa ulwazi lwabafundi.**
5. **Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 62.**
6. **Xelela abafundi bakhombe kwindawo yokutyebisa ulwimi lomxholo.**
   a. Funda ngokutyetyiswa kolwimi ngokuvakalayo.
   b. Yalela abafundi bafunde kunye nawe, okanye bayiphinde emva kwakho: Qashi qashi ndiyabonakala kodwa andibonwa, ndibangela ukuba uhleke okanye ulile, ndingena entliziyweni ndingankqonkqozanga, ndiyintoni?

      Impendulo: iimvakalelo
7. **Xoxa nabafundi ngokutyetyiswa kolwimi.**
   a. Buza: Ungandixelela ukuba kuthetha ukuthini oku? / Uyakwazi ukufumana impendulo?
   b. Khuthaza abafundi babelane ngezimvo.
   c. Cacisa intsingiselo okanye unike impendulo njengoku kulandelayo: Imvakalelo yomntu noxa ingabonwa ngeliso lenyama iimpawo zeemvakalelo ezahlukileyo ziyabonakala, umz. Ukuhleka, okudiza ulonwabo, ukulila okubonisa ukukhathazeka njl.njl.

Izandi: Hlaziya zonke izandi ezifundiswe kwiKota 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
IKota 1
Amakhadi ezandi

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Zinzisa abafundi emethini okanye phantsi, phambi kwakho.**
   a. Xelela abafundi baphulaphule amagama abo.
   b. Njengoko ubiza igama lomfundi, mabafunde isandi sekhadi lezandi oliphakamisileyo.
   c. Biza igama lomnye umfundi. Lo mfundi makabize igama eliqala okanye elisebenzisa isandi eso.
   d. Yenza oku ngokukhawuleza okukhulu. Yenze ivakale njengomdlalo owonwabisayo kodwa qaphela abafundi abatsala nzima.
   e. Ukuba umfundi wenza impazamo, yithi, 'mamelisisa', uze ubize isandi eso.
2. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoMvulo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 64.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Yakha ukubhala ngesandla ngotyibiliko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokwenza ngathi sidlala ipiyano.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala esi sivakalisi / ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:**
   - Usisi uthathe ithanga walipheka.
   - Uthengisa iisheti ezimhlophe ezishushu.
   a. Njengoko ubhala, cacisa indawo apho uqala khona, icala oya ngakulo kunye nezikhewu phakathi kwamagama.
   b. Yalela abafundi babhale esi sivakalisi / ezi zivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   c. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye: ukubunjwa konobumba, ubungakanani bonobumba kunye nezikhewu.
   d. Xhasa abafundi abadinga uncedo.
3. **Yenza abafundi baqonde ngesantya sokubhala kunye nokuchaneka.**
   a. Xa uninzi lwabafundi lugqibile, yithi, 'yima'.
   b. Xelela abafundi baqaphele umgama abaselebewuhambile.
   c. Ukuba abagqibanga, baxelele bazame ukubhala ngokukhawuleza ngengomso.
   d. Kananjalo yenza abafundi bathelekise imibhalo yabo kowakho ebhodini.
   e. Bacele baqaphele ukuba ziingaphi na iimpazamo abazenzileyo.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 115

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *ULitha eqongeni*.
   b. Yithi: *Eli bali lingenkwenkwe egama linguLitha ophupha ngokuba ngumdlali weqonga. Uya kuphononongo lomdlalo wesikolo aze azive enemincili novalo ngaxesha linye. Emva kokusebenza ngokuzimisela ekwaziqhelanisa, ulinganisa phambi kwesikolo sonke. Nangona eziva esoyika kuqala, uba nokuzithemba kwaye ezingca ngesiqu sakhe akugqiba. Eli bali lisibonisa ukuba ukukhalipha nokuziqhelanisa kunganceda amaphupha ethu abe yimpumelelo.*
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo.
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 1 no2

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 64.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 1 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 1 edesikeni yalo uze ubize iQela 2.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 62.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
   - *iqonga: Yindawo ephakamileyo apho abantu bathi balinganise khona imidlalo.*
   - *ukulinganisa: Ukubonisa ngokwenza, ukucula okanye ukudanisa usenzela abanye.*
   - *uphicotho: Ilinge lokuzama ukubona ukuba ungalifumana ithuba lokuba yinxalenye yomdlalo okanye umboniso.*
   - *ababukeli: Iqela labantu ababukele umboniso.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Hlaziya zonke izandi ezifundiswe kwiKota 1

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
IKota 1
Amakhadi ezandi

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Zinzisa abafundi emethini okanye phantsi, phambi kwakho.**
   a. Xelela abafundi baphulaphule amagama abo.
   b. Njengoko ubiza igama lomfundi, mabafunde isandi sekhadi lezandi oliphakamisileyo.
   c. Biza igama lomnye umfundi. Lo mfundi makabize igama eliqala okanye elisebenzisa isandi eso.
   d. Yenza oku ngokukhawuleza okukhulu. Yenze ivakale njengomdlalo owonwabisayo kodwa qaphela abafundi abatsala nzima.
   e. Ukuba umfundi wenza impazamo, yithi, ‘mamelisisa’, uze ubize isandi eso.
2. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesibini.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 65.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Handwriting fluency

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala esi sivakalisi / ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:**
   - Indlovu inendlebe ende.
   - Utata uyalithanda irhewu.

   a. Njengoko ubhala, cacisa indawo apho uqala khona, icala oya ngakulo kunye nezikhewu phakathi kwamagama.
   b. Yalela abafundi babhale esi sivakalisi / ezi zivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   c. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye: ukubunjwa konobumba, ubungakanani bonobumba kunye nezikhewu.
   d. Xhasa abafundi abadinga uncedo.
3. **Yenza abafundi baqonde ngesantya sokubhala kunye nokuchaneka.**
   a. Xa uninzi lwabafundi lugqibile, yithi, 'yima'.
   b. Xelela abafundi baqaphele umgama abaselebewuhambile. Ingaba bagqibezele ngaphezu kokuba bebenzile ngosuku oludlulileyo?
   c. Ukuba abagqibanga, baxelele bazame ukubhala ngokukhawuleza ngengomso.
   d. Kananjalo yenza abafundi bathelekise imibhalo yabo kowakho ebhodini.
   e. Bacele baqaphele ukuba ziingaphi na iimpazamo abazenzileyo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 117

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.

2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *ULitha eqongeni*.
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 3 no4

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 65.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 3 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 3 edesikeni yalo uze ubize iQela 4.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama uze uxoxe ngomfanekiso womxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *inkangeleko yobuso: Indlela ubuso bakho bubonakala ngayo xa unemvakalelo ngokuthile.*
      - *imvakalelo ezixutyiweyo: Xa uneemvakalelo ezimbini ezahlukileyo ngexesha elinye.*
      - *didekile: Xa ungaqinisekanga ngento eyenzekayo okanye omele ukuyenza. Ingqondo yakho iziva ididekile.*
      - *sabela: Indlela owenza ngayo okanye oziva ngayo xa kusenzeka okuthile. Umzekelo, xa uwile usenokusabela ngokulila.*
   b. Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 66.
   b. Xelela abafundi ezi nkcukacha zilandelayo malunga nomfanekiso:
   - *Bonke abantu baneemvakalelo. Ngamanye amaxesha siziva sonwabile okanye sichwayitile. Ngamanye amaxesha siziva sinexhala. Ngamanye amaxesha siziva sikhathazekile. Iimvakalelo ziyinxalenye yokuba ngumntu.*
   - *Njengokuba sikhula, sifunda ukuziqonda ze sizithiye iimvakelelo zethu. Sikwafunda nendlela yokubamba iimvakalelo zethu.*
   - *Sikwafunda nokuba inxalenye yokuba ngumhlobo olungileyo kukwazi indlela yokubona nokusabela iimvakalelo zabanye abantu. Sinceda abahlobo bethu xa benexesha elinzima.*
3. **Xoxa ngomfanekiso.**
   a. Sebenzisa umbuzo olandelayo ukuxoxa ngomfanekiso njengoku kulandelayo:
   - Buza umbuzo wokuqala.
   - Yalela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane labo.
   - Biza abafundi ngabanye babelane ngeempendulo zabo.
   - Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi ngokulungisa ukungaqondi kwabo kunye nokwabelana ngolwazi olunxulumene nomxholo.
   - Phinda le nkqubo ngemibuzo yonke.
4. **Imibuzo:**
   a. *Ucinga ukuba abantwana kulo mfanekiso baziva njani? Ukwazi njani oku?*
   b. *Yeyiphi imbonakalo yobuso nolwimi lomzimba olubonayo kulo mfanekiso?*
   c. *Kutheni ucinga ukuba abantwana baneemvakalelo ezahlukileyo?*

Izandi: Dlala umdlalo wolwazi lwezandi: Esi sandi ngu... Ndifuna...

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Zinzisa abafundi ukuze ufumane umgqalasela wabo.**
2. **Bonisa umdlalo ngolu hlobo:**
   a. Umntu owenzayo uthi: Isandi nguP, ndifuna AMAGAMA AMANTOMBAZANA.
   b. Abafundi baphakamisa izandla xa belicingile igama lentombazana elinoP.
   c. Umntu owenzayo ukhomba umntu ngamnye amvumele ukuba abize igama lakhe. Abavumelekanga ukuphinda igama eselibiziwe.
   d. Umntu wesihlanu obize igama elichanekileyo iba nguye owenzayo.
   e. Umntu omtsha owenzayo uthi: Isandi nguM, ndifuna IINDIDI ZOKUTYA.
   f. Umdlalo uqhuba ngolu hlobo.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesithathu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 67.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Yakha ukubhala ngesandla ngotyibiliko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala esi sivakalisi / ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:**
   - Uxhaxhe wade walala.
   - Umama naye unexhala.

   a. Njengoko ubhala, cacisa indawo apho uqala khona, icala oya ngakulo kunye nezikhewu phakathi kwamagama.
   b. Yalela abafundi babhale esi sivakalisi / ezi zivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   c. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye: ukubunjwa konobumba, ubungakanani bonobumba kunye nezikhewu.
   d. Xhasa abafundi abadinga uncedo.
3. **Yenza abafundi baqonde ngesantya sokubhala kunye nokuchaneka.**
   a. Xa uninzi lwabafundi lugqibile, yithi, 'yima'.
   b. Xelela abafundi baqaphele umgama abaselebewuhambile. Ingaba bagqibezele ngaphezu kokuba bebenzile ngosuku oludlulileyo?
   c. Ukuba abagqibanga, baxelele bazame ukubhala ngokukhawuleza ngengomso.
   d. Kananjalo yenza abafundi bathelekise imibhalo yabo kowakho ebhodini.
   e. Bacele baqaphele ukuba ziingaphi na iimpazamo abazenzileyo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 117

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *ULitha eqongeni*.
   d. Yithi: *Eli bali lingenkwenkwe egama linguLitha ophupha ngokuba ngumdlali weqonga. Uya kuphononongo lomdlalo wesikolo aze azive enemincili novalo ngaxesha linye. Emva kokusebenza ngokuzimisela ekwaziqhelanisa, ulinganisa phambi kwesikolo sonke. Nangona eziva esoyika kuqala, uba nokuzithemba kwaye ezingca ngesiqu sakhe akugqiba. Eli bali lisibonisa ukuba ukukhalipha nokuziqhelanisa kunganceda amaphupha ethu abe yimpumelelo.*

2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo.
      - Buza abafundi: Singaqikelela sithini ngokufanekileyo ngoku esingakuchazelwanga ngumbhali? Ungaqikelela ntoni ngeengcinga / iimvakalelo zomlinganiswa?

Ukubhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ndaziva ndisoyika xa...

Ndaziva ndisoyika kuba...

Ndayibonisa ngoku...

Ngoko ke, nda...

Oko kwandinceda kuba...

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukusebenzisa izenzi (amagama abonisa isenzeko) kwixesha elidlulileyo ukubhala ngento eyenzeke izolo okanye ngaphambili.
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Wabaleka wagoduka kuba wayeziva esoyika.
   c. Yalatha iGML: Isenzi (igama elibonisa isenzeko), sibonisa ukuba isenzo sesenzekile.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ubhale ubuncinane izivakalisi ezihlantu.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Ixesha owaziva ngalo usoyika.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Ndaziva ndisoyika xa...
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: Wena, ubonakala usoyika.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Isenzi (igama elibonisa isenzeko), sibonisa ukuba isenzo sesenzekile.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 5 no6

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 67.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 5 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 5 edesikeni yalo uze ubize iQela 6.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Dlala umdlalo wolwazi lwezandi: Esi sandi ngu... Ndifuna...

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Zinzisa abafundi ukuze ufumane umgqalasela wabo.**
2. **Bonisa umdlalo ngolu hlobo:**
   a. Umntu owenzayo uthi: Isandi nguP, ndifuna AMAGAMA AMANTOMBAZANA.
   b. Abafundi baphakamisa izandla xa belicingile igama lentombazana elinoP.
   c. Umntu owenzayo ukhomba umntu ngamnye amvumele ukuba abize igama lakhe. Abavumelekanga ukuphinda igama eselibiziwe.
   d. Umntu wesihlanu obize igama elichanekileyo iba nguye owenzayo.
   e. Umntu omtsha owenzayo uthi: Isandi nguM, ndifuna IINDIDI ZOKUTYA.
   f. Umdlalo uqhuba ngolu hlobo.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesine.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 68.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Yakha ukubhala ngesandla ngotyibiliko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala esi sivakalisi / ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:**
   - Usisi uqhele ukuhlala nomama.
   - Dlula apha ubone.

   a. Njengoko ubhala, cacisa indawo apho uqala khona, icala oya ngakulo kunye nezikhewu phakathi kwamagama.
   b. Yalela abafundi babhale esi sivakalisi / ezi zivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   c. Hambahamba ujonga ukubunjwa konobumba ngumfundi ngamnye: ukubunjwa konobumba, ubungakanani bonobumba kunye nezikhewu.
   d. Xhasa abafundi abadinga uncedo.
3. **Yenza abafundi baqonde ngesantya sokubhala kunye nokuchaneka.**
   a. Xa uninzi lwabafundi lugqibile, yithi, 'yima'.
   b. Xelela abafundi baqaphele umgama abaselebewuhambile. Ingaba bagqibezele ngaphezu kokuba bebenzile ngosuku oludlulileyo?
   c. Ukuba abagqibanga, baxelele bazame ukubhala ngokukhawuleza ngengomso.
   d. Kananjalo yenza abafundi bathelekise imibhalo yabo kowakho ebhodini.
   e. Bacele baqaphele ukuba ziingaphi na iimpazamo abazenzileyo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 117

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *ULitha eqongeni*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
   - Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
   - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo.
   - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Singaqikelela sithini ngokufanekileyo ngoku esingakuchazelwanga ngumbhali? Ungaqikelela ntoni ngeengcinga / iimvakalelo zomlinganiswa?

2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
   - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
   - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
   - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

Ukubhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ndaziva ndisoyika xa...

Ndaziva ndisoyika kuba...

Ndayibonisa ngoku...

Ngoko ke, nda...

Oko kwandinceda kuba...

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Ixesha owaziva ngalo usoyika.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. mnyama, wedwa, ubusuku, ingxolo.
3. **Yalela abafundi baqalise ukubhala kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Isenzi (igama elibonisa isenzeko), sibonisa ukuba isenzo sesenzekile.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 7 no8

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 68.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 7 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 7 edesikeni yalo uze ubize iQela 8.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndilithandile xa...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Ubizelo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Zinzisa abafundi neencwadi zabo zokubhala, iipensile neerula.**
   a. Xelela abafundi babhale isihloko, Ubizelo' baze babhale amanani u1–5 kumda wephepha.
   b. Biza la magama mahlanu alandelayo ukuze abafundi bawabhale ecaleni kwamanani u1–5: umlilo, ingwevu, mamela, iwele, thetha
   c. Emva koko, xelela abafundi babhale phantsi isivakalisi osibizayo, besebenzisa iimpawu zobhalo ezichanelekileyo.
   d. Biza esi sivakalisi silandelayo. Siphinde ngokucothayo, kabini ukuba kuyimfuneko: Ndingaziva izinto ezininzi.
2. **Xelela abafundi basebenzise iipensile eziyimibala ukukorekisha umsebenzi wabo.**
   a. Bhala la magama mahlanu nesivakalisi ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, biza igama ngalinye.
   c. Kwisivakalisi, yalatha iimpawu zobhalo ezisetyenzisiweyo.
   d. Xelela abafundi barhangqe iimpazamo zabo ngepensile enombala.
   e. Xelela abafundi babhale kwakhona iimpazamo zabo ngokuchanekileyo.
3. **Qaphela imingeni kunye nenkqubela phambili yabafundi.**
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesihlanu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 69.
   b. Funda itekisi ngokuvakalayo. Xelela abafundi balandele kwiincwadi zabo njengoko ufunda.
   c. Funda itekisi kwakhona, ngeli lixa, abafundi mabangenelele bafunde nawe.
   d. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi wengqiqo nokuqonda ebhodini.
   e. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi weMofoloji ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 117

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *ULitha eqongeni*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kuzoba ze sibhale ngeyona ndawo siyithandayo ebalini.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Cimela wenze ngathi uyacinga.
   b. Vula amehlo akho uthi: Eyona ndawo ndiyithandayo kweli bali kuxa…
   c. Zama ungakhethi indawo ecace kumntu wonke njengomzekelo wakho.
   d. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso ebhodini. Njengokuba uzoba cacisa le nto uyizobayo.
   e. Yongeza isivakalisi esi1–2 malunga nomzobo wakho: Ndiyithandile…
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Xelela abafundi bacimele baze bacinge ngeyona ndawo bayithandayo ebalini.
   b. Yithi: Cinga ngolwakho uluvo, musa ukukopa umzekelo wam.
   c. Okulandelayo, xelela abafundi bavule amehlo baze baxoxe ngeempendulo zabo neqabane.
   d. Emva koko, yalela abafundi ukuba bazobe le ndawo yebali kwiincwadi zabo zokubhala.
   e. Nceda abafundi bongeze isivakalisi esi1–2 kwimizobo yabo.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa yokubonisa umsebenzi wabo kwiqabane.
   b. Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

Ukubhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ndaziva ndisoyika xa...

Ndaziva ndisoyika kuba...

Ndayibonisa ngoku...

Ngoko ke, nda...

Oko kwandinceda kuba...

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula umsebenzi.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Yongeza enye ileyibhile kumfanekiso wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Isenzi (igama elibonisa isenzeko), sibonisa ukuba isenzo sesenzekile.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 9 no10

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 69.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 9 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 9 edesikeni yalo uze ubize iQela 10.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: INtetho yeOrali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. **Hlalisa abafundi bajonge abo afunda nabo besenza intetho yabo yeorali.**
2. **Khumbuza abafundi ngalo msebenzi ulandelayo: Wabelana ngeendaba zakho**
   a. Sichazele ukuba zingantoni iindaba zakho. Yithi:
   b. Namhlanje ndiza kunichazela nge...
   c. Emva koko, yabelana nabanye ngeendaba zakho.
   d. Sichazele okwenzekileyo ngendlela echanekileyo yokulandelelana kweziganeko.
   e. Sichazele amanqaku aphambili kwiindaba zakho.
   f. Gqibezela ngokusichazela ukuba zikwenze waziva njani iindaba zakho.
3. **Khumbuza abafundi ngezi zakhono zokwenza intetho:**
   a. Xa usabelana ngeendaba zakho, khumbula oku:
      - Sichazele ukuba zingantoni iindaba zakho
      - Sichazele ukuba kwenzeke nini.
      - Sichazele ukuba kwehlele bani oku
      - Biza izivakalisi zakho ngokuchanekileyo ngokulandelelana kwazo
      - Biza kube kanye – ungayiphindi into oyithethileyo
      - Thetha ngelizwi elivakalayo nelicacileyo
4. **Biza abafundi abakhethiweyo ngabanye ngexesha ukwenza intetho yabo.**
   a. Yakha ukuzithemba komfundi ngokumbulela ngentetho yakhe nangokumnika ingxelo eyakhayo.
   b. Ekupheleni kwesifundo, nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula intetho yabo. Umzekelo: Ndibe nobunzima ukuva abanye benu. Ncedani nizame ukugcina ilizwi lenu livakala – sifuna ukuva into oyithethayo.

Izandi: Fundisa isandi esitsha, emva koko ucazulule uze uhlanganise

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: ty

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha:** *ty*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa eso sandi.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa isandi.**
   a. Biza igama: ukutya
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: u-k-u-ty-a
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: uzityale
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoMvulo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 71.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokushwabanisa iphepha sibuye silolule.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *ty.*
   a. Bonisa abafundi ukubhala lo nobumba ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
   c. Okulandelayo, bhala umqolwana woonobumba, ubonisa indlela yokushiya isithuba esingangomnwe phakathi koonobumba.
   d. Phinda le nkqubo ubonisa indlela yokubhala: *Ty.*
3. **Yalela abafundi babhale kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omncinci *ty*
   b. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omkhulu *Ty*
   c. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 129

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *UBantu uziva elusizi.*
   b. Yithi: *Eli bali lingenkwenkwe egama linguKhaya nomhlobo wakhe uBantu. UBantu uziva ekhathazekile kuba umakhulu wakhe uswelekile. UKhaya ufuna ukunceda. Uzama ukwenza uBantu azive ngcono, kodwa akukho nto ilungayo. Ngoko, uKhaya ufunda ukuba xa umntu ekhathazekile, abadingi kulibala ukukhathazeka kwabo. Eli bali lisinceda siqonde indlela yokuba ngumhlobo onguye kumntu osentlungwini.*
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo.
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 1 no2

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 71.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 1 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 1 edesikeni yalo uze ubize iQela 2.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 62.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *ichukumisa umxhelo: Into ekwenza uthi "Wowu!" kuba incomeka kwaye imangalisa.*
      - *akekho: Ukungabikho apho bekumele ubekho.*
      - *ubalule: Uthethe okuthile.*
      - *intlungu:* Imvakalelo yokukhathazeka xa ushiywe ngulowo ubumthanda okanye kwenzeke into ekhathaza kakhulu.
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Yazisa amaqabane amatsha ahlanganisiweyo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha esihlanganisiweyo:** *nty*
   a. Bhala iifonimi ngazinye ebhodini uze uzifunde nganye.
   b. Okulandelayo, cela umfundi ahlanganise izandi ezo kunye.
   c. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye esisebenzisa esi sandi sihlanganisiweyo.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa baze bahlanganise amagama abandakanya isandi.**
   a. Biza igama: ziyantyiloza
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: z-i-y-a-n-ty-i-l-oz-a
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: ntyontya
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesibini.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 72.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Khuphela amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala:** *isitya, uzityale*
   a. Bonisa abafundi indlela yokubhalwa kwamagama ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
3. **Yalela abafundi bakhuphele amagama kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 131

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *UBantu uziva elusizi*
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 3 no4

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 72.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 3 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 3 edesikeni yalo uze ubize iQela 4.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Ukubalisa amabali ngobuchule

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukubalisa amabali ngobuchule.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 73.
2. **Khokela abafundi bajonge umfanekiso.**
   a. Buza: Ubona ntoni emfanekisweni?
3. **Xelela abafundi ukuba mabaqwebe ibali elifutshane malunga nomfanekiso.**
4. **Xelela abafundi indlela yokwakha ibali labo. Yithi:**
   a. Nika umlinganiswa ngamnye ebalini lakho igama.
   b. Xela apho ibali liqhubeka khona.
   c. Ibali lakho malibe nesiqalo, isiqu kunye nesiphelo.
   d. Lo mfanekiso ubonisa kuphela inxalenye yebali.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqalo sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqu sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiphelo sebali lakho.
   e. Ungaqala ibali lakho ngokuthi:
      - Xa unkosikazi ____ engena egumbini ngalo ntsasa…
      - Abafundi eklasini ____ babengenakuyilibala loo mini xa…
5. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa bacinge ngebali labo bethe cwaka.
   b. Emva koko, yalela abafundi batshintshiselane ukubalisa ibali labo kwiqela labo. Ungasebenzisa ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukwenza oku.
   c. Njengoko abafundi bethetha, hambahamba uze uphulaphule.
6. **Gqiba isifundo ngolu hlobo:**
   a. Biza umfundi abe mnye abelane ngebali lakhe neklasi okanye buza 1–2 yabafundi imibuzo ngamabali eqela labo.
   - Buza: Belingantoni ibali likaX?
   - Buza: Yintoni oyithandileyo ngebali likaX?
   b. Nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula amabali abo.
   Umzekelo: Ngamanye amaxesha, ekuqaleni kwebali sixela apho ibali liqhubeka khona kwaye ngoobani na abalinganiswa. Kwixesha elizayo, zamani ukufaka olu lwazi emabalini enu.

Izandi: Fundisa isandi esitsha, emva koko ucazulule uze uhlanganise

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: ts

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha:** *ts*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa eso sandi.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa isandi.**
   a. Biza igama: utsotsi.
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: u-ts-o-ts-i
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: utsibe
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesithathu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 74.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokushwabanisa iphepha sibuye silolule.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *ts.*
   a. Bonisa abafundi ukubhala lo nobumba ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
   c. Okulandelayo, bhala umqolwana woonobumba, ubonisa indlela yokushiya isithuba esingangomnwe phakathi koonobumba.
   d. Phinda le nkqubo ubonisa indlela yokubhala: *Ts.*
3. **Yalela abafundi babhale kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omncinci *ts*
   b. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omkhulu *Ts*
   c. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 131

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UBantu uziva elusizi*
   d. Yithi: *Eli bali lingenkwenkwe egama linguKhaya nomhlobo wakhe uBantu. UBantu uziva ekhathazekile kuba umakhulu wakhe uswelekile. UKhaya ufuna ukunceda. Uzama ukwenza uBantu azive ngcono, kodwa akukho nto ilungayo. Ngoko, uKhaya ufunda ukuba xa umntu ekhathazekile, abadingi kulibala ukukhathazeka kwabo. Eli bali lisinceda siqonde indlela yokuba ngumhlobo onguye kumntu osentlungwini.*
   e. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?

2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo.
      - Buza abafundi: Singaqikelela sithini ngokufanekileyo ngoku esingakuchazelwanga ngumbhali? Ungaqikelela ntoni ngeengcinga / iimvakalelo zomlinganiswa?

Ukubhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
KwiNcwadi yemiSebenzi yeDBE iphepha: 76

Isakhelo sokubhala:

Ibhasi iya...

Umntu omnye uziva...kuba...

Omnye umntu uziva...kuba...

Umntu wesithathu uziva...kuba...

Abantu ebhasini baziva..., ... kwaye....

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukusebenzisa iziphumlisi ukwahlula izinto kuludwe. Akukho siphumlisi phambi kwento yokugqibela. Endaweni yoko sifakela igama u'kunye'. Umzekelo: Ndithanda iilekese, iitshipsi, ikeyiki kunye neziselo ezibandayo.
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Sazi inqwaba yeemvakalelo, njengokonwaba, ukukhathazeka kunye nomsindo.
   c. Yalatha iGML: Iziphumlisi zisetyenziselwa ukwahlula izinto kuludwe.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ubhale ubuncinane izivakalisi ezihlantu.
   b. Yithi: Zoba ubuso kwiifestile zebhasi kunye nombala kwibhasi. Emva koko bhala isicatshulwa malunga nomfanekiso wakho.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Ndicinga ukuba ibhasi iya...kwaye abantu abangaphakathi baziva...
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba umfanekiso wobuso kwiifestile zebhasi.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Iziphumlisi zisetyenziselwa ukwahlula izinto kuludwe.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 5 no6

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 74.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 5 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 5 edesikeni yalo uze ubize iQela 6.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Yazisa amaqabane amatsha ahlanganisiweyo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha esihlanganisiweyo:** *nts*
   a. Bhala iifonimi ngazinye ebhodini uze uzifunde nganye.
   b. Okulandelayo, cela umfundi ahlanganise izandi ezo kunye.
   c. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye esisebenzisa esi sandi sihlanganisiweyo.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa baze bahlanganise amagama abandakanya isandi.**
   a. Biza igama: intsomi
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: i-n-ts-o-m-i
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: intsasa
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesine.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 75.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Khuphela amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala:** *tsala, utsotsi*
   a. Bonisa abafundi indlela yokubhalwa kwamagama ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
3. **Yalela abafundi bakhuphele amagama kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

Ukubhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
KwiNcwadi yemiSebenzi yeDBE iphepha: 76

Isakhelo sokubhala:

Ibhasi iya...

Umntu omnye uziva...kuba...

Omnye umntu uziva...kuba...

Umntu wesithathu uziva...kuba...

Abantu ebhasini baziva..., ... kwaye....

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Zoba ubuso kwiifestile zebhasi kunye nombala kwibhasi. Emva koko bhala isicatshulwa malunga nomfanekiso wakho.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. wonwabile, unemincili, unexhala, awonwabanga
3. **Yalela abafundi bavule iphepha elichanekileyo kwiincwadi zabo zeDBE zemisebenzi.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Iziphumlisi zisetyenziselwa ukwahlula izinto kuludwe.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 7 no8

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 75.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 7 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 7 edesikeni yalo uze ubize iQela 8.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndilithandile xa...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Ubizelo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Zinzisa abafundi neencwadi zabo zokubhala, iipensile neerula.**
   a. Xelela abafundi babhale isihloko, Ubizelo' baze babhale amanani u1–5 kumda wephepha.
   b. Biza la magama mahlanu alandelayo ukuze abafundi bawabhale ecaleni kwamanani u1–5: intsomi, tsiba, esintyontyisa, izityalo, ukutya
   c. Emva koko, xelela abafundi babhale phantsi isivakalisi osibizayo, besebenzisa iimpawu zobhalo ezichanelekileyo.
   d. Biza esi sivakalisi silandelayo. Siphinde ngokucothayo, kabini ukuba kuyimfuneko: ULizo ubona utsotsi xa evela evenkileni.
2. **Xelela abafundi basebenzise iipensile eziyimibala ukukorekisha umsebenzi wabo.**
   a. Bhala la magama mahlanu nesivakalisi ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, biza igama ngalinye.
   c. Kwisivakalisi, yalatha iimpawu zobhalo ezisetyenzisiweyo.
   d. Xelela abafundi barhangqe iimpazamo zabo ngepensile enombala.
   e. Xelela abafundi babhale kwakhona iimpazamo zabo ngokuchanekileyo.
3. **Qaphela imingeni kunye nenkqubela phambili yabafundi.**
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesihlanu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 76.
   b. Funda itekisi ngokuvakalayo. Xelela abafundi balandele kwiincwadi zabo njengoko ufunda.
   c. Funda itekisi kwakhona, ngeli lixa, abafundi mabangenelele bafunde nawe.
   d. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi wengqiqo nokuqonda ebhodini.
   e. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi weMofoloji ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 131

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UBantu uziva elusizi*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kulishwankathela ibali.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Yithi: Xa sishwankathela ibali, kufuneka sichaze:
      - Into elingayo ibali
      - Into endiyithandileyo ebalini
      - Into endiyifundileyo ebalini
   b. Yabelana ngokufutshane ngeempendulo zakho zale mibuzo.
   c. Zama ungakhethi ezona mpendulo zicace kumntu wonke njengomzekelo wakho.
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Xelela abafundi ukuba bacinge ngezishwankathelo zabo, mabangakopi umzekelo wakho.
   b. Xelela abafundi baqale izivakalisi zabo ngolu hlobo:
      - Ibali beling…
      - Ndithande…
      - Ndifunde…
   c. Okulandelayo, yalela abafundi babelane namaqabane abo ngezishwankathelo zabo.
   d. Njengokuba abafundi besabelana ngezishwankathelo, jikeleza phakathi kwabo unike inkxaso apho ifuneka khona.
   e. Ekupheleni kwesifundo, biza umfundi abe1–2 babelane neklasi ngezishwankathelo zabo.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa yokubonisa umsebenzi wabo kwiqabane.
   b. Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

Ukubhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
KwiNcwadi yemiSebenzi yeDBE iphepha: 76

Isakhelo sokubhala:

Ibhasi iya...

Umntu omnye uziva...kuba...

Omnye umntu uziva...kuba...

Umntu wesithathu uziva...kuba...

Abantu ebhasini baziva..., ... kwaye....

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula umsebenzi.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Yongeza iinkcukacha kumfanekiso wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Iziphumlisi zisetyenziselwa ukwahlula izinto kuludwe.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 9 no10

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 76.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 9 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 9 edesikeni yalo uze ubize iQela 10.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Yazisa umxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imifanekiso nezixhobo zokwenyani zomboniso womxholo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungisa umboniso womxholo:** *Sisebenzisa itekhnoloji*
2. **Buza umbuzo ovulekileyo ukuqalisa ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   - *Yintoni itekhnoloji?*
   - *Zeziphi iintlobo zetekhnoloji ozisebenzisa ekhaya okanye esikolweni?*
   - *Yahluke njani ikhompyutha encwadini?*
3. **Yenza imephu yengqondo usebenzisa imibuzo neempendulo zabafundi.**
4. **Yongeza ezakho iimpendulo kwimephu yengqondo ukwandisa ulwazi lwabafundi.**
5. **Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 78.**
6. **Xelela abafundi bakhombe kwindawo yokutyebisa ulwimi lomxholo.**
   a. Funda ngokutyetyiswa kolwimi ngokuvakalayo.
   b. Yalela abafundi bafunde kunye nawe, okanye bayiphinde emva kwakho: Ukunamathelisa amehlo entweni, umz. umabonakude, iselfowuni.
7. **Xoxa nabafundi ngokutyetyiswa kolwimi.**
   a. Buza: Ungandixelela ukuba kuthetha ukuthini oku? / Uyakwazi ukufumana impendulo?
   b. Khuthaza abafundi babelane ngezimvo.
   c. Cacisa intsingiselo okanye unike impendulo njengoku kulandelayo: Esi saci sibonisa ukuba nomdla ongaphaya kuloo nto uyibukeleyo. Abantwana kule mihla amehlo abo soloko enamathele kwiselfowuni okanye ukumabonakude.

Izandi: Fundisa isandi esitsha, emva koko ucazulule uze uhlanganise

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: kr

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha:** *kr*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa eso sandi.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa isandi.**
   a. Biza igama: ekrazukile
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: e-kr-a-z-u-k-i-l-e
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: okrazule
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoMvulo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 80.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokushwabanisa iphepha sibuye silolule.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *kr.*
   a. Bonisa abafundi ukubhala lo nobumba ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
   c. Okulandelayo, bhala umqolwana woonobumba, ubonisa indlela yokushiya isithuba esingangomnwe phakathi koonobumba.
   d. Phinda le nkqubo ubonisa indlela yokubhala: *Kr.*
3. **Yalela abafundi babhale kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omncinci *kr*
   b. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omkhulu *Kr*
   c. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 143

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *UZandile usebenzisa i-intanethi*.
   b. Yithi: *Eli bali lingoZandile, ofuna ukulima amaqunube akhe. Akwakwazi kulima amaqunube, ngoko ke ucela uncedo ebantwini, Akungafumani mntu unokumnceda, udadewabo ucebisa ukuba asebenzise i-intanethi. UZandile ukhangela kwi-intanethi ukubona ukuba angalufumana na ulwazi aludingayo. Eli bali lisibonisa indlela esinokusebenzisa ngayo itekhnoloji ukufunda izinto ezintsha.*
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Fumana uze ukhumbule iinkcukacha
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 1 no2

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 80.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 1 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 1 edesikeni yalo uze ubize iQela 2.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 78.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
   - *setsha: Ukufuna ulwazi kwi-intanethi ngokuchwetheza amagama efowunini, ithabhulethi okanye ikhompyutha.*
   - *iyabiza: Xa into ixabisa imali eninzi.*
   - *i-intanethi: Inkqubo yehlabathi jikelele enxulumanisa iifowuni neekhompyutha ukuze abantu bafumane ulwazi baze bathethe nabanye.*
   - *idata: Oko sikuthengayo ukuze sikwazi ukusebenzisa i-intanethi efowunini. Yenza ukwazi ukubukela iividiyo, uthumele imiyalezo, uze usetshe kwi-intanethi.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Yazisa amaqabane amatsha ahlanganisiweyo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha esihlanganisiweyo:** *krw*
   a. Bhala iifonimi ngazinye ebhodini uze uzifunde nganye.
   b. Okulandelayo, cela umfundi ahlanganise izandi ezo kunye.
   c. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye esisebenzisa esi sandi sihlanganisiweyo.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa baze bahlanganise amagama abandakanya isandi.**
   a. Biza igama: zikrwada
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: z-i-kr-w-a-d-a
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: krwela
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesibini.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 81.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Khuphela amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala:** *ikroti, ekrazukile*
   a. Bonisa abafundi indlela yokubhalwa kwamagama ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
3. **Yalela abafundi bakhuphele amagama kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 145

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *UZandile usebenzisa i-intanethi.*
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 3 no4

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 81.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 3 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 3 edesikeni yalo uze ubize iQela 4.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama uze uxoxe ngomfanekiso womxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *itekhnoloji: Itekhnoloji yinto esetyenziswa ngabantu ukubanceda benze izinto ngokulula, njengokufunda, ukuthetha nabanye, okanye ukusombulula iingxaki.*
      - *izixhobo: Isixhobo yinto esiyisebenzisayo ukusinceda senze umsebenzi othile. Umzekelo, ipensile sisixhobo sokubhala, ilaptop sisixhobo sokuchwetheza.*
      - *nqakra: ukunqakra kuthetha ukucofa iqhosha kwimawusi, iskrini, okanye isixhobo esithile ukwenza into ethile yenzeke, njengokuvula umdlalo okanye umyalezo.*
      - *inkohliso: Inkohliso kuxa umntu othile ekuqhatha ezama ukufumana imali yakho okanye ulwazi ngawe.*
   b. Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 82.
   b. Xelela abafundi ezi nkcukacha zilandelayo malunga nomfanekiso:
      - *Itekhnoloji siso nasiphi isixhobo esinceda abantu benze izinto ngokulula ngakumbi. Ayizofowuni neekhompyutha kuphela. Ipensile, unomathotholo, nebhodi nazo ziyitekhnoloji kuba ziyasinceda sibhale, siphulaphule, ze sabelane ngolwazi.*
      - *Itekhnoloji iyatshintsha ngkukuhamba kwexesha. Abantu basungula izixhobo ezitsha ukwenza izinto zikhawuleze okanye zithi chatha ngobulula. Umzekelo, ileta yindlela yokuthumela umyalezo emntwini. Uyibhala ephepheni ize ihanjiswe ngeposi. Ingathatha iintsuku ezininzi ukuze ifike. I-imeyile yenye indlela yokuthumela umyalezo. I-imeyile iingafika nje ngemizuzwana embalwa. Noxa sine-imeyile namhlanje, abanye abantu basakuthanda ukubhala iileta.*
      - *Kufuneka siqaphele xa sisebenzisa i-intanethi. Asiyonyani yonke into esiyibonayo kwi-intanethi. Eminye imiyalezo izama ukuqhatha abantu. Akufunekanga sicofe kumakhonkco onxibelelwano asuka kubantu esingabaziyo, kwaye kufuneka sisoloko sibuza umntu omdala othembakeleyo ukuba asiqinisekanga.*
3. **Xoxa ngomfanekiso.**
   a. Sebenzisa umbuzo olandelayo ukuxoxa ngomfanekiso njengoku kulandelayo:
      - Buza umbuzo wokuqala.
      - Yalela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane labo.
      - Biza abafundi ngabanye babelane ngeempendulo zabo.

- Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi ngokulungisa ukungaqondi kwabo kunye nokwabelana ngolwazi olunxulumene nomxholo.
- Phinda le nkqubo ngemibuzo yonke.

4. **Imibuzo:**
   a. *Zitshintsha njani izixhobo ukusuka phezulu kwiphepha ukuya ezantsi kwiphepha?*
   b. *Ucinga ukuba abantu babenxibelelana okanye bafunda njani ukusebenzisa izixhobo ezidala? Ingaba izixhobo ezitsha zizenza njani izinto zikhawuleze okanye zibe lula?*
   c. *Yeyiphi itekhnoloji ocinga ukuba abantu baya kuyisebenzisa kwixa elizayo?*

Izandi: Fundisa isandi esitsha, emva koko ucazulule uze uhlanganise

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: dz

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha:** *dz*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa eso sandi.

2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa isandi.**
   a. Biza igama: lidzedze.
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: l-i-dz-e-dz-e
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: dzulela

3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesithathu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 83.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokushwabanisa iphepha sibuye silolule.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *dz.*
   a. Bonisa abafundi ukubhala lo nobumba ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
   c. Okulandelayo, bhala umqolwana woonobumba, ubonisa indlela yokushiya isithuba esingangomnwe phakathi koonobumba.
   d. Phinda le nkqubo ubonisa indlela yokubhala: *Dz.*
3. **Yalela abafundi babhale kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omncinci *dz*
   b. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omkhulu *Dz*
   c. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 145

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UZandile usebenzisa i-intanethi.*
   d. Yithi: *Eli bali lingoZandile, ofuna ukulima amaqunube akhe. Akwakwazi kulima amaqunube, ngoko ke ucela uncedo ebantwini, Akungafumani mntu unokumnceda, udadewabo ucebisa ukuba asebenzise i-intanethi. UZandile ukhangela kwi-intanethi ukubona ukuba angalufumana na ulwazi aludingayo. Eli bali lisibonisa indlela esinokusebenzisa ngayo itekhnoloji ukufunda izinto ezintsha.*

2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Fumana uze ukhumbule iinkcukacha
      - Buza abafundi: Amabali aneenkcukacha ekufuneka sizikhumbule ukuze siwazi kakuhle onke! Wenza njani ukuze uzame ukuwakhumbula?

Ukubhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ngenye imini, ndandifuna uncedo...

Nda-sebenzisa...

Okokuqala, nda...

Emva koko...

Ndakwazi uku...

Ndaziva...

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Usebenzisa iziphawuli ukuchaza abantu, iindawo okanye izinto kumbhalo wethu. Iziphawuli zisinika ulwazi oluthe chatha ngobunjani bento.
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Inja. Inja efukufuku, emdaka ngombala.
   c. Yalatha iGML: Iziphawuli zisetyenziswa ukuchaza abantu, iindawo nezinto.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ubhale ubuncinane izivakalisi ezihlantu.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Ixesha apho itekhnoloji yakunceda khona.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba itekhnoloji siso nasiphi na isixhobo abantu abasisungulayo ukwenza ubomi lula. Ndisebenzisa...kuba...
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: Umfanekiso wakho usebenzisa itekhnoloji eyakuncedayo.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Iziphawuli zisetyenziswa ukuchaza abantu, iindawo nezinto.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 5 no6

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 83.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 5 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 5 edesikeni yalo uze ubize iQela 6.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Yazisa amaqabane amatsha ahlanganisiweyo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha esihlanganisiweyo:** *ndz*
   a. Bhala iifonimi ngazinye ebhodini uze uzifunde nganye.
   b. Okulandelayo, cela umfundi ahlanganise izandi ezo kunye.
   c. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye esisebenzisa esi sandi sihlanganisiweyo.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa baze bahlanganise amagama abandakanya isandi.**
   a. Biza igama: indzondzobila
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: i-n-dz-o-n-dz-o-b-i-l-a
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: endzondzobileni
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesine.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 84.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Khuphela amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala:** *amadzedze, inamadzedze*
   a. Bonisa abafundi indlela yokubhalwa kwamagama ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
3. **Yalela abafundi bakhuphele amagama kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 145

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UZandile usebenzisa i-intanethi*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Fumana uze ukhumbule iinkcukacha
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Amabali aneenkcukacha ekufuneka sizikhumbule ukuze siwazi kakuhle onke! Wenza njani ukuze uzame ukuwakhumbula?
2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

Ukubhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ngenye imini, ndandifuna uncedo...

Nda-sebenzisa...

Okokuqala, nda...

Emva koko...

Ndakwazi uku...

Ndaziva...

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Ixesha apho itekhnoloji yakunceda khona.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. ikhamera, ifowuni, isixhobo sokubala, iprinta
3. **Yalela abafundi baqalise ukubhala kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Iziphawuli zisetyenziswa ukuchaza abantu, iindawo nezinto.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 7 no8

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 84.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 7 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 7 edesikeni yalo uze ubize iQela 8.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndithande umlinganiswa u... kuba...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Ubizelo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Zinzisa abafundi neencwadi zabo zokubhala, iipensile neerula.**
   a. Xelela abafundi babhale isihloko, Ubizelo' baze babhale amanani u1–5 kumda wephepha.
   b. Biza la magama mahlanu alandelayo ukuze abafundi bawabhale ecaleni kwamanani u1–5: indzondzobila, wadzulela, lizikrwempa, ikroti, okrazule
   c. Emva koko, xelela abafundi babhale phantsi isivakalisi osibizayo, besebenzisa iimpawu zobhalo ezichanelekileyo.
   d. Biza esi sivakalisi silandelayo. Siphinde ngokucothayo, kabini ukuba kuyimfuneko: Ikrwala lizikrwempa umzimba.
2. **Xelela abafundi basebenzise iipensile eziyimibala ukukorekisha umsebenzi wabo.**
   a. Bhala la magama mahlanu nesivakalisi ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, biza igama ngalinye.
   c. Kwisivakalisi, yalatha iimpawu zobhalo ezisetyenzisiweyo.
   d. Xelela abafundi barhangqe iimpazamo zabo ngepensile enombala.
   e. Xelela abafundi babhale kwakhona iimpazamo zabo ngokuchanekileyo.
3. **Qaphela imingeni kunye nenkqubela phambili yabafundi.**
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesihlanu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 85.
   b. Funda itekisi ngokuvakalayo. Xelela abafundi balandele kwiincwadi zabo njengoko ufunda.
   c. Funda itekisi kwakhona, ngeli lixa, abafundi mabangenelele bafunde nawe.
   d. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi wengqiqo nokuqonda ebhodini.
   e. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi weMofoloji ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 145

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UZandile usebenzisa i-intanethi*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kubhala uvavanyo lweNgqiqo nokuQonda ngebali.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Imibuzo yakho mayibhalwe ebhodini.
   b. Funda umbuzo ngamnye ngokuvakalayo.
   c. Cacisa uhlobo lwempendulo efunwa ngumbuzo ngamnye.
   d. Umzekelo: Wayenxibe ntoni uAnna? Impendulo kufuneka isichazele ngeempahla zika-Anna.
   e. Umzekelo: Ucinga ukuba wayefanele ukwenzantoni uAnna? Impendulo ayikho kwitekisi – abafundi kufuneka bazicingele izimvo zabo.
   f. Bonisa abafundi ukuba ngezantsi kombuzo ngamnye kukho isiqalisivakalisi. Bacacisele ukuba kufuneka basisebenzise sibancede ekubhaleni impendulo yabo.
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Xelela abafundi bavule iincwadi zabo zokubhala babhale umhla nesihloko: INgqiqo nokuQonda.
   b. Xelela abafundi basebenzise 'iziqalisivakalisi' ezingezantsi kombuzo ngamnye baze babhale impendulo ezincwadini zabo.
   c. Yalela abafundi basebenzise ulwazi lwabo lwezandi xa bebhala amagama abangawaziyo. Mabalibize igama ngokucotha baze babhale izandi abazivayo.

Ingqiqo nokuqonda ebhalwayo

1. **Luhlobo luni lwembewu awayefuna ukuluthenga uZandile?**
   a. Imbewu yethanga
   b. Imbewu yamaqunube (ichanekile)
   c. Imbewu yeminqathe
2. **Umama kaZandile wamxelela ntoni uZandile malunga nezityalo?**
   a. Zonke izityalo ziidnga amanzi amaninzi
   b. Zonke izityalo zidinga into efanayo
   c. Zonke izityala zidinga izinto ezahlukileyo (ichanekile)
3. **Wangena njani uZandile kwi-intanethi?**
   a. Ngefowuni nedatha (ichanekile)
   b. Ngekhompyutha
   c. Ngefowuni neWiFi

Ukubhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ngenye imini, ndandifuna uncedo...

Nda-sebenzisa...

Okokuqala, nda...

Emva koko...

Ndakwazi uku...

Ndaziva...

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula umsebenzi.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Yongeza isichazi kwisivakalisi ngasinye sakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Iziphawuli zisetyenziswa ukuchaza abantu, iindawo nezinto.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.t

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 9 no10

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 85.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.**
   a. Yalela abafundi balathe imisebenzi eyahlukeneyo.
   b. Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 9 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 9 edesikeni yalo uze ubize iQela 10.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: INtetho yeOrali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abafundi abakhethiweyo mabeze nesixhobo okanye umfanekiso woku 'Bonisa uze uchaze'

1. **Hlalisa abafundi bajonge abo afunda nabo besenza intetho yabo yeorali.**
2. **Khumbuza abafundi ngalo msebenzi ulandelayo: Bonisa uze uchaze**
   a. Bamba uze uphakamise isixhobo okanye umfanekiso oza kusibonisa wona / sona.
   b. Sichazele ngesixhobo / ngomfanekiso. Yithi:
      - Namhlanje ndiza kunichazela nge...
      - I... (ubungakanani, umbala, ubunzima, ivakala njani xa uyiphatha, njl. njl.)
      - Isetyenziselwa...
      - Ndiyithanda kuba...
   c. Emva koko, buza iklasi: Ingaba ninemibuzo?
   d. Xa kukho umntu onombuzo, zama ukunika eyona mpendulo ingcono.
3. **Khumbuza abafundi ngezi zakhono zokwenza intetho:**
   a. Xa unikezela, khumbula oku:
      - Bamba isixhobo okanye umfanekiso wakho ngendlela ebonisa wonke umntu.
      - Biza izivakalisi zakho ngokuchanekileyo ngokulandelelana kwazo
      - Biza kube kanye – ungayiphindi into oyithethileyo
      - Thetha ngelizwi elivakalayo nelicacileyo
4. **Biza abafundi abakhethiweyo ngabanye ngexesha ukwenza intetho yabo.**
   a. Yakha ukuzithemba komfundi ngokumbulela ngentetho yakhe nangokumnika ingxelo eyakhayo.
   b. Ekupheleni kwesifundo, nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula intetho yabo. Umzekelo: Ndibe nobunzima ukuva abanye benu. Ncedani nizame ukugcina ilizwi lenu livakala – sifuna ukuva into oyithethayo.

Izandi: Fundisa isandi esitsha, emva koko ucazulule uze uhlanganise

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: tyh

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha:** *tyh*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa eso sandi.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa isandi.**
   a. Biza igama: ityholo
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: i-tyh-o-l-o
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: etyhafile
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoMvulo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 87.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokushwabanisa iphepha sibuye silolule.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *tyh.*
   a. Bonisa abafundi ukubhala lo nobumba ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
   c. Okulandelayo, bhala umqolwana woonobumba, ubonisa indlela yokushiya isithuba esingangomnwe phakathi koonobumba.
   d. Phinda le nkqubo ubonisa indlela yokubhala: *Tyh.*
3. **Yalela abafundi babhale kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omncinci *tyh*
   b. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omkhulu *Tyh*
   c. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 157

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *UBuhle usebenzisa izikrini.*
   b. Yithi: *Eli bali lingentombi egama linguBuhle othanda ukusebenzisa ifowuni ukubukela iividiyo, ukudlala imidlalo nokuncokola. Imini yonke, usapho lwakhe lwenza izinto kunye, luncokola ngezaloo mini, ludlala phandle, kwaye lusenza neebhiskithi, kodwa uBuhle usebenzisa ifowuni imini yonke aze aphoswe. Ekupheleni kwebali, uBuhle ucinga ngezigqibo azithathileyo. Eli bali lisinceda sicinge ngexesha esilichitha kwizkrini endaweni yokulichitha nabantu.*
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Qwalasela ukuqonda.
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 1 no2

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 87.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 1 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 1 edesikeni yalo uze ubize iQela 2.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 78.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *iskrini: Le ndawo isicaba ingumphambili efowunini, ikhompyutha okanye umabonakude apho ubona khona imifanekiso namagama.*
      - *ntshoo: Ujonge into ixesha elide ngaphandle kokususa amehlo kuyo.*
      - *ukungenelela: Ukuthatha inxaxheba entweni kunye nabanye.*
      - *umzuzu: I*xeshana elibalulekileyo okanye elinentsingiselo.
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Yazisa amaqabane amatsha ahlanganisiweyo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha esihlanganisiweyo:** *tyhw*
   a. Bhala iifonimi ngazinye ebhodini uze uzifunde nganye.
   b. Okulandelayo, cela umfundi ahlanganise izandi ezo kunye.
   c. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye esisebenzisa esi sandi sihlanganisiweyo.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa baze bahlanganise amagama abandakanya isandi.**
   a. Biza igama: isityhwentywe
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: i-s-i-tyh-w-e-n-ty-w-e
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: etyhwatyhwa
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesibini.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 88.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Khuphela amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala:** *tyhala, engatyhilekanga*
   a. Bonisa abafundi indlela yokubhalwa kwamagama ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
3. **Yalela abafundi bakhuphele amagama kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 159

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *UBuhle usebenzisa izikrini*
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 3 no4

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 88.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 3 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 3 edesikeni yalo uze ubize iQela 4.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Ukubalisa amabali ngobuchule

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukubalisa amabali ngobuchule.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 89.
2. **Khokela abafundi bajonge umfanekiso.**
   a. Buza: Ubona ntoni emfanekisweni?
3. **Xelela abafundi ukuba mabaqwebe ibali elifutshane malunga nomfanekiso.**
4. **Xelela abafundi indlela yokwakha ibali labo. Yithi:**
   a. Nika umlinganiswa ngamnye ebalini lakho igama.
   b. Xela apho ibali liqhubeka khona.
   c. Ibali lakho malibe nesiqalo, isiqu kunye nesiphelo.
   d. Lo mfanekiso ubonisa kuphela inxalenye yebali.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqalo sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqu sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiphelo sebali lakho.
   e. Ungaqala ibali lakho ngokuthi:
      - ____ no ____ babejonge efowunini xa ngequbuliso...
      - Konke kwaqala xa...
5. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa bacinge ngebali labo bethe cwaka.
   b. Emva koko, yalela abafundi batshintshiselane ukubalisa ibali labo kwiqela labo. Ungasebenzisa 'uswazi / ilityе lokuthetha' ukwenza oku.
   c. Njengoko abafundi bethetha, hambahamba uze uphulaphule.
6. **Gqiba isifundo ngolu hlobo:**
   a. Biza umfundi abe mnye abelane ngebali lakhe neklasi okanye buza 1–2 yabafundi imibuzo ngamabali eqela labo.
      - Buza: Belingantoni ibali likaX?
      - Buza: Yintoni oyithandileyo ngebali likaX?
   b. Nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula amabali abo.
      Umzekelo: Ngamanye amaxesha, ekuqaleni kwebali sixela apho ibali liqhubeka khona kwaye ngoobani na abalinganiswa. Kwixesha elizayo, zamani ukufaka olu lwazi emabalini enu.

Izandi: Fundisa isandi esitsha, emva koko ucazulule uze uhlanganise

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: ths

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha:** *ths*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa eso sandi.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa isandi.**
   a. Biza igama: isithsaba.
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: i-s-i-ths-a-b-a
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: ngesithsaba
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesithathu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 90.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokushwabanisa iphepha sibuye silolule.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *ths.*
   a. Bonisa abafundi ukubhala lo nobumba ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
   c. Okulandelayo, bhala umqolwana woonobumba, ubonisa indlela yokushiya isithuba esingangomnwe phakathi koonobumba.
   d. Phinda le nkqubo ubonisa indlela yokubhala: *Ths.*
3. **Yalela abafundi babhale kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omncinci *ths*
   b. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omkhulu *Ths*
   c. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 159

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UBuhle usebenzisa izikrini*
   d. Yithi: *Eli bali lingentombi egama linguBuhle othanda ukusebenzisa ifowuni ukubukela iividiyo, ukudlala imidlalo nokuncokola. Imini yonke, usapho lwakhe lwenza izinto kunye, luncokola ngezaloo mini, ludlala phandle, kwaye lusenza neebhiskithi, kodwa uBuhle usebenzisa ifowuni imini yonke aze aphoswe. Ekupheleni kwebali, uBuhle ucinga ngezigqibo azithathileyo. Eli bali lisinceda sicinge ngexesha esilichitha kwizkrini endaweni yokulichitha nabantu.*
   e. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?

2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Qwalasela ukuqonda.
      - Buza abafundi: Wakhe waziva ngathi ulahlekile xa ufunda ibali kuba ulahlekwe ngumkhondo wento eqhubekayo? Kwakwenza waziva njani oku?

Ukubhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
KwiNcwadi yemiSebenzi yeDBE iphepha: 88

Isakhelo sokubhala:

____ endim-thandayo

Ndiye elwandle no...

Elwandle, ndi...

Ndabona / fumana...

Ndaziva...

Ndaluthanda / andizange ndiluthande ulwandle kuba...

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukuqinisekisa ukuba igama lokwenza (isenzi) lihambelana nomntu owenzayo (umenzi).
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Ndiziva ndonwabile. Uziva ekhathazekile.
   c. Yalatha iGML: Igama lokwenza (isenzi) livumelana nomenzi (umenzi).
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Bhala ileta enezivakalisi ezi-5 ubuncinane kumhlobo.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Yenza ngathi wawuye elwandle. Bhala ikhadi uxelele umhlobo wakho ngento owayibonayo elwandle.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Xa ndandiselwandle, ndabona....
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   b. Yalatha iGML: Igama lokwenza (isenzi) livumelana nomenzi (umenzi).

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 5 no6

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 90.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 5 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 5 edesikeni yalo uze ubize iQela 6.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Yazisa amaqabane amatsha ahlanganisiweyo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha esihlanganisiweyo:** *tsw*
   a. Bhala iifonimi ngazinye ebhodini uze uzifunde nganye.
   b. Okulandelayo, cela umfundi ahlanganise izandi ezo kunye.
   c. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye esisebenzisa esi sandi sihlanganisiweyo.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa baze bahlanganise amagama abandakanya isandi.**
   a. Biza igama: iyatswina
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: i-y-a-ts-w-i-n-a
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: itswele
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesine.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 91.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Khuphela amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala:** *isithsaba, ngesithsaba*
   a. Bonisa abafundi indlela yokubhalwa kwamagama ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
3. **Yalela abafundi bakhuphele amagama kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 159

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UBuhle usebenzisa izikrini*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Qwalasela ukuqonda.
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Wakhe waziva ngathi ulahlekile xa ufunda ibali kuba ulahlekwe ngumkhondo wento eqhubekayo? Kwakwenza waziva njani oku?
2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

Ukubhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
KwiNcwadi yemiSebenzi yeDBE iphepha: 88

Isakhelo sokubhala:

____ endim-thandayo

Ndiye elwandle no...

Elwandle, ndi...

Ndabona / fumana...

Ndaziva...

Ndaluthanda / andizange ndiluthande ulwandle kuba...

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Yenza ngathi wawuye elwandle. Bhala ikhadi uxelele umhlobo wakho ngento owayibonayo elwandle.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. intlanzi, unonkala, oonokrwece, idolfin.
3. **Yalela abafundi bavule iphepha elichanekileyo kwiincwadi zabo zeDBE zemisebenzi.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Igama lokwenza (isenzi) livumelana nomenzi (umenzi).
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 7 no8

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 91.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 7 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 7 edesikeni yalo uze ubize iQela 8.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndilithandile xa...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Ubizelo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Zinzisa abafundi neencwadi zabo zokubhala, iipensile neerula.**
   a. Xelela abafundi babhale isihloko, Ubizelo' baze babhale amanani u1–5 kumda wephepha.
   b. Biza la magama mahlanu alandelayo ukuze abafundi bawabhale ecaleni kwamanani u1–5: itswele, isithsaba, watyhwatyhwa, ityholo, etyhafile
   c. Emva koko, xelela abafundi babhale phantsi isivakalisi osibizayo, besebenzisa iimpawu zobhalo ezichanelekileyo.
   d. Biza esi sivakalisi silandelayo. Siphinde ngokucothayo, kabini ukuba kuyimfuneko: Ikati iyatswina xa ibona utsotsi.
2. **Xelela abafundi basebenzise iipensile eziyimibala ukukorekisha umsebenzi wabo.**
   a. Bhala la magama mahlanu nesivakalisi ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, biza igama ngalinye.
   c. Kwisivakalisi, yalatha iimpawu zobhalo ezisetyenzisiweyo.
   d. Xelela abafundi barhangqe iimpazamo zabo ngepensile enombala.
   e. Xelela abafundi babhale kwakhona iimpazamo zabo ngokuchanekileyo.
3. **Qaphela imingeni kunye nenkqubela phambili yabafundi.**
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesihlanu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 92.
   b. Funda itekisi ngokuvakalayo. Xelela abafundi balandele kwiincwadi zabo njengoko ufunda.
   c. Funda itekisi kwakhona, ngeli lixa, abafundi mabangenelele bafunde nawe.
   d. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi wengqiqo nokuqonda ebhodini.
   e. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi weMofoloji ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 159

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UBuhle usebenzisa izikrini*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kulinganisa ibali lethu singamaqela.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Yithi: Xa silinganisa ibali, kufuneka sizame ukuba:
      - Sikhumbule okwenziwa nokuthethwa ngumlinganiswa wethu
      - Sithethe kwaye silinganise njengomlinganiswa wethu
      - Sisebenzise amanye amagama afana nathethwe ngumlinganiswa wethu
   b. Ngokufutshane bonisa abafundi indlela onokulinganisa ngayo omnye wabalinganiswa.
   c. Zama ukungakhethi umlinganiswa oyintloko kumzekelo wakho.
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Bala ukuba bangaphi abalinganiswa ebalini.
   b. Yahlula abafundi babe ngamaqela alingana nelo nani. Umzekelo, ukuba abalinganiswa ba5 ebalini, yohlula iklasi ibe ngamaqela ama5.
   c. Nika umfundi ngamnye umlinganiswa.
   d. Hamba neklasi niye phandle okanye kwindawo ethe gabalala.
   e. Xelela amaqela ukuba alinganise ibali. Kufuneka:
      - Bakhumbule okuthethwa nokwenziwa ngumlinganiswa wabo
      - Bathethe baze benze ngokomlinganiswa wabo
      - Basebenzise amanye kumagama asetyenziswe ngumlinganiswa wabo
   f. Njengokuba abafundi belinganisa ibali, jikeleza phakathi kwabo unike inkxaso apho ifuneka khona.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa yokubonisa umsebenzi wabo kwiqabane.
   b. Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

Ukubhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
KwiNcwadi yemiSebenzi yeDBE iphepha: 88

Isakhelo sokubhala:

____ endim-thandayo

Ndiye elwandle no...

Elwandle, ndi...

Ndabona / fumana...

Ndaziva...

Ndaluthanda / andizange ndiluthande ulwandle kuba...

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula umsebenzi.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Yongeza isichazi kwisivakalisi ngasinye sakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Igama lokwenza (isenzi) livumelana nomenzi (umenzi).
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 9 no10

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 92.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 9 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 9 edesikeni yalo uze ubize iQela 10.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Yazisa umxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imifanekiso nezixhobo zokwenyani zomboniso womxholo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungisa umboniso womxholo:** *Silandela imiyalelo*
2. **Buza umbuzo ovulekileyo ukuqalisa ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   - *Kutheni kubalulekile ukuphulaphula ngononophelo kwimiyalelo?*
   - *Yintoni ekunceda ukhumbule amanyathelo xa kukho imiyalelo emininzi?*
   - *Kungenzeka ntoni ukuba asiyilandeli imiyalelo?*
3. **Yenza imephu yengqondo usebenzisa imibuzo neempendulo zabafundi.**
4. **Yongeza ezakho iimpendulo kwimephu yengqondo ukwandisa ulwazi lwabafundi.**
5. **Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 94.**
6. **Xelela abafundi bakhombe kwindawo yokutyebisa ulwimi lomxholo.**
   a. Funda ngokutyetyiswa kolwimi ngokuvakalayo.
   b. Yalela abafundi bafunde kunye nawe, okanye bayiphinde emva kwakho: Umzingisi akanashwa.
7. **Xoxa nabafundi ngokutyetyiswa kolwimi.**
   a. Buza: Ungandixelela ukuba kuthetha ukuthini oku? / Uyakwazi ukufumana impendulo?
   b. Khuthaza abafundi babelane ngezimvo.
   c. Cacisa intsingiselo okanye unike impendulo njengoku kulandelayo: Eli qhalo lithetha ukuba umntu ozama anganikezeli, aphindaphinde ukwenza into enye kuba efuna ukuphumelela, ude ayizuze impumelelo.

Izandi: Fundisa isandi esitsha, emva koko ucazulule uze uhlanganise

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: tsh

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha:** *tsh*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa eso sandi.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa isandi.**
   a. Biza igama: utshone
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: u-tsh-o-n-e
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: tshisa
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoMvulo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 96.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokushwabanisa iphepha sibuye silolule.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *tsh.*
   a. Bonisa abafundi ukubhala lo nobumba ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
   c. Okulandelayo, bhala umqolwana woonobumba, ubonisa indlela yokushiya isithuba esingangomnwe phakathi koonobumba.
   d. Phinda le nkqubo ubonisa indlela yokubhala: *Tsh.*
3. **Yalela abafundi babhale kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omncinci *tsh*
   b. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omkhulu *Tsh*
   c. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 173

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *Ukhuselekile Bongiwe!*.
   b. Yithi: *Eli bali lingentombazana egama linguBongiwe omama wakhe umxelela ukuba makahlale ekhuselekile kwaye aziphephe iindawo ezithile. Ekuhambeni kwexesha ummelwane ucela uBongiwe ukuba aye evenkileni esecaleni kweshibhini. UBongiwe uya evenkileni, kodwa akayilandeli imithetho kamama wakhe. Endleleni, uziva esoyika aze aqale ukuqonda ukuba kutheni umama wakhe wenza loo mithetho yokhuseleko. Eli bali sisinceda siqonde ukuba kutheni imithetho ibalulekile.*
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Buza imibuzo / zibuze
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 1 no2

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 96.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 1 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 1 edesikeni yalo uze ubize iQela 2.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 94.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *ipaseji: Indledlana okanye indlela yeenyawo.*
      - *mxinwa: Engekho banzi, incinci macala.*
      - *ulumkisiwe: Waxelela umntu ngengozi ukuze aqaphele.*
      - *ingozi: Into enokukulimaza.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Yazisa amaqabane amatsha ahlanganisiweyo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha esihlanganisiweyo:** *ntsh*
   a. Bhala iifonimi ngazinye ebhodini uze uzifunde nganye.
   b. Okulandelayo, cela umfundi ahlanganise izandi ezo kunye.
   c. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye esisebenzisa esi sandi sihlanganisiweyo.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa baze bahlanganise amagama abandakanya isandi.**
   a. Biza igama: intshontsho
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: i-n-tsh-o-n-tsh-o
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: ngentsholo
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesibini.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 97.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Khuphela amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala:** *tshatisa, wayitsho*
   a. Bonisa abafundi indlela yokubhalwa kwamagama ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
3. **Yalela abafundi bakhuphele amagama kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 175

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *Ukhuselekile Bongiwe!*.
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 3 no4

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 97.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 3 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 3 edesikeni yalo uze ubize iQela 4.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama uze uxoxe ngomfanekiso womxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *imiyalelo: Imithetho okanye izalathisi ezikuxelela omawukwenze okanye indlela yokwenza into ethile.*
      - *khuselekileyo: Ukukhuseleka engozini okanye ekulimaleni.*
      - *lingekile: Ukuziva ngathi ufuna ukwenza into ethile noxa usazi ukuba awufanele kuyenza.*
      - *uloyiko: Imvakalelo oba nayo xa ucinga ukuba into ethile ingakulimaza okanye iyoyikisa.*
   b. Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 98.
   b. Xelela abafundi ezi nkcukacha zilandelayo malunga nomfanekiso:
      - *Imiyalelo ikholise ukunikwa ukuze incede, ikhokele, okanye isikhusele. Imiyalelo ingasuka kubazali, ootitshala, abagcini, okanye abantu abadala abathembakeleyo. Nangona abantwana basenokungasoloko beqonda ukuba kutheni beyalelwa ukwenza into ethile, kubalulekile ukuqaphela ukuba imiyalelyo inikelwa isizathu.*
      - *Xa silandela imiyalelo, sisoloko siziphepha iimpazamo, ukulimala okanye iingxaki ezingeyomfuneko. Xa singayihoyi, singajongana neziphumo zezenzo zethu engesiziphephile.*
      - *Ukulandela imiyalelo akusoloko kulula. Kufuneka siziqhelanise nokuzilawula nokuthatha isigqibo. Oku kunganzima ngamanye amaxesha - njengaxa siziva singxamile okanye siphantsi koxinezelelo ngabahlobo.*
3. **Xoxa ngomfanekiso.**
   a. Sebenzisa umbuzo olandelayo ukuxoxa ngomfanekiso njengoku kulandelayo:
      - Buza umbuzo wokuqala.
      - Yalela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane labo.
      - Biza abafundi ngabanye babelane ngeempendulo zabo.
      - Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi ngokulungisa ukungaqondi kwabo kunye nokwabelana ngolwazi olunxulumene nomxholo.
      - Phinda le nkqubo ngemibuzo yonke.
4. **Imibuzo:**
   a. *Yeyiphi eminye imithetho okanye imiyalelo oyilandela yonke imihla?*
   b. *Kungenzekani xa singayilandeli imithetho okanye imiyalelo?*
   c. *Ungacinga ngexesha apho wophula umthetho okanye akwalandela miyalelo? Kwenzeka ntoni?*

Izandi: Fundisa isandi esitsha, emva koko ucazulule uze uhlanganise

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: ny

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha:** *ny*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa eso sandi.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa isandi.**
   a. Biza igama: unyola.
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: u-ny-o-l-a
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: kunyamezela
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesithathu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 99.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokushwabanisa iphepha sibuye silolule.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *ny.*
   a. Bonisa abafundi ukubhala lo nobumba ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
   c. Okulandelayo, bhala umqolwana woonobumba, ubonisa indlela yokushiya isithuba esingangomnwe phakathi koonobumba.
   d. Phinda le nkqubo ubonisa indlela yokubhala: *Ny.*
3. **Yalela abafundi babhale kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omncinci *ny*
   b. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omkhulu *Ny*
   c. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 175

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Ukhuselekile Bongiwe!*
   d. Yithi: *Eli bali lingentombazana egama linguBongiwe omama wakhe umxelela ukuba makahlale ekhuselekile kwaye aziphephe iindawo ezithile. Ekuhambeni kwexesha ummelwane ucela uBongiwe ukuba aye evenkileni esecaleni kweshibhini. UBongiwe uya evenkileni, kodwa akayilandeli imithetho kamama wakhe. Endleleni, uziva esoyika aze aqale ukuqonda ukuba kutheni umama wakhe wenza loo mithetho yokhuseleko. Eli bali sisinceda siqonde ukuba kutheni imithetho ibalulekile.*

2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Buza imibuzo / zibuze
      - Buza abafundi: Kumnandi ukuzibuza ngebali size sibuze imibuzo. Ithini imibuzo onayo ngeli bali?

Ukubhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ndithanda ukudlala...

Ndidlala no...

Injongo yomdlalo kuku...

Omnye umthetho ku...

Omnye umthetho ku...

Imithetho iwenza kube mnandi kuba...

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukuqinisisekisa ukuba sibhala imihlathi egxile kwingcamango enye. Zonke izivakalisi kwimihlathi mazibe ngengcamango enye.
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Izivakalisi kwimhlathi zigxile kwingcamango ephambili enye.
   c. Yalatha iGML: Umhlathi malunga nekhompyutha. Ndinekhompyutha ekhaya. Iphezu kwedesika yam. Ndisebenzisa ikhompyutha yam ukusebenza nokudlala imidlalo.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ubhale ubuncinane izivakalisi ezithathu.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Umdlalo owudlalayo apho ulandela imithetho.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Ndithanda ukudlala....
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: Wena, udlala umdlalo.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Izivakalisi kwimhlathi zigxile kwingcamango ephambili enye.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 5 no6

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 99.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 5 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 5 edesikeni yalo uze ubize iQela 6.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Yazisa amaqabane amatsha ahlanganisiweyo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha esihlanganisiweyo:** *nyh*
   a. Bhala iifonimi ngazinye ebhodini uze uzifunde nganye.
   b. Okulandelayo, cela umfundi ahlanganise izandi ezo kunye.
   c. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye esisebenzisa esi sandi sihlanganisiweyo.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa baze bahlanganise amagama abandakanya isandi.**
   a. Biza igama: ngenyheke
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: ng-e-nyh-e-k-e
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: ulunyhibhele
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesine.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 100.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Khuphela amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala:** *nyusa, unyola*
   a. Bonisa abafundi indlela yokubhalwa kwamagama ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
3. **Yalela abafundi bakhuphele amagama kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 175

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Ukhuselekile Bongiwe!*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Buza imibuzo / zibuze
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Kumnandi ukuzibuza ngebali size sibuze imibuzo. Ithini imibuzo onayo ngeli bali?
2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

Ukubhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ndithanda ukudlala...

Ndidlala no...

Injongo yomdlalo kuku...

Omnye umthetho ku...

Omnye umthetho ku...

Imithetho iwenza kube mnandi kuba...

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Umdlalo owudlalayo apho ulandela imithetho.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. ibhola ekhatywayo, icekwa, undize, abahlobo.
3. **Yalela abafundi baqalise ukubhala kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Izivakalisi kwimhlathi zigxile kwingcamango ephambili enye.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 7 no8

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 100.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 7 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 7 edesikeni yalo uze ubize iQela 8.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndithande umlinganiswa u... kuba...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Ubizelo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Zinzisa abafundi neencwadi zabo zokubhala, iipensile neerula.**
   a. Xelela abafundi babhale isihloko, Ubizelo' baze babhale amanani u1–5 kumda wephepha.
   b. Biza la magama mahlanu alandelayo ukuze abafundi bawabhale ecaleni kwamanani u1–5: ngomtshayelo, umtshayelo, ngamantshontsho, tshayela, unyana
   c. Emva koko, xelela abafundi babhale phantsi isivakalisi osibizayo, besebenzisa iimpawu zobhalo ezichanelekileyo.
   d. Biza esi sivakalisi silandelayo. Siphinde ngokucothayo, kabini ukuba kuyimfuneko: Utata uve ngosana lukhala, kanti lubetheke ngenyheke elityeni.
2. **Xelela abafundi basebenzise iipensile eziyimibala ukukorekisha umsebenzi wabo.**
   a. Bhala la magama mahlanu nesivakalisi ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, biza igama ngalinye.
   c. Kwisivakalisi, yalatha iimpawu zobhalo ezisetyenzisiweyo.
   d. Xelela abafundi barhangqe iimpazamo zabo ngepensile enombala.
   e. Xelela abafundi babhale kwakhona iimpazamo zabo ngokuchanekileyo.
3. **Qaphela imingeni kunye nenkqubela phambili yabafundi.**
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesihlanu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 101.
   b. Funda itekisi ngokuvakalayo. Xelela abafundi balandele kwiincwadi zabo njengoko ufunda.
   c. Funda itekisi kwakhona, ngeli lixa, abafundi mabangenelele bafunde nawe.
   d. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi wengqiqo nokuqonda ebhodini.
   e. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi weMofoloji ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 175

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Ukhuselekile Bongiwe!*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kuzoba ze sibhale ngeyona ndawo siyithandayo ebalini.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Cimela wenze ngathi uyacinga.
   b. Vula amehlo akho uthi: Eyona ndawo ndiyithandayo kweli bali kuxa…
   c. Zama ungakhethi indawo ecace kumntu wonke njengomzekelo wakho.
   d. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso ebhodini. Njengokuba uzoba cacisa le nto uyizobayo.
   e. Yongeza isivakalisi esi1–2 malunga nomzobo wakho: Ndiyithandile…
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Xelela abafundi bacimele baze bacinge ngeyona ndawo bayithandayo ebalini.
   b. Yithi: Cinga ngolwakho uluvo, musa ukukopa umzekelo wam.
   c. Okulandelayo, xelela abafundi bavule amehlo baze baxoxe ngeempendulo zabo neqabane.
   d. Emva koko, yalela abafundi ukuba bazobe le ndawo yebali kwiincwadi zabo zokubhala.
   e. Nceda abafundi bongeze isivakalisi esi1–2 kwimizobo yabo.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa yokubonisa umsebenzi wabo kwiqabane.
   b. Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

Ukubhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ndithanda ukudlala...

Ndidlala no...

Injongo yomdlalo kuku...

Omnye umthetho ku...

Omnye umthetho ku...

Imithetho iwenza kube mnandi kuba...

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula umsebenzi.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Yongeza esinye isivakalisi kumbhalo wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Izivakalisi kwimhlathi zigxile kwingcamango ephambili enye.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 9 no10

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 101.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 9 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 9 edesikeni yalo uze ubize iQela 10.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: INtetho yeOrali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abafundi abakhethiweyo mabeze nesixhobo okanye umfanekiso woku 'Bonisa uze uchaze'

1. **Hlalisa abafundi bajonge abo afunda nabo besenza intetho yabo yeorali.**
2. **Khumbuza abafundi ngalo msebenzi ulandelayo: Bonisa uze uchaze**
   a. Bamba uze uphakamise isixhobo okanye umfanekiso oza kusibonisa wona / sona.
   b. Sichazele ngesixhobo / ngomfanekiso. Yithi:
      - Namhlanje ndiza kunichazela nge...
      - I... (ubungakanani, umbala, ubunzima, ivakala njani xa uyiphatha, njl. njl.)
      - Isetyenziselwa...
      - Ndiyithanda kuba...
   c. Emva koko, buza iklasi: Ingaba ninemibuzo?
   d. Xa kukho umntu onombuzo, zama ukunika eyona mpendulo ingcono.
3. **Khumbuza abafundi ngezi zakhono zokwenza intetho:**
   a. Xa unikezela, khumbula oku:
      - Bamba isixhobo okanye umfanekiso wakho ngendlela ebonisa wonke umntu.
      - Biza izivakalisi zakho ngokuchanekileyo ngokulandelelana kwazo
      - Biza kube kanye – ungayiphindi into oyithethileyo
      - Thetha ngelizwi elivakalayo nelicacileyo
4. **Biza abafundi abakhethiweyo ngabanye ngexesha ukwenza intetho yabo.**
   a. Yakha ukuzithemba komfundi ngokumbulela ngentetho yakhe nangokumnika ingxelo eyakhayo.
   b. Ekupheleni kwesifundo, nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula intetho yabo. Umzekelo: Ndibe nobunzima ukuva abanye benu. Ncedani nizame ukugcina ilizwi lenu livakala – sifuna ukuva into oyithethayo.

Izandi: Fundisa isandi esitsha, emva koko ucazulule uze uhlanganise

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: h

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha:** *h*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa eso sandi.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa isandi.**
   a. Biza igama: uhambisa
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: u-h-a-m-b-i-s-a
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: iholo
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoMvulo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 103.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokushwabanisa iphepha sibuye silolule.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *h.*
   a. Bonisa abafundi ukubhala lo nobumba ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
   c. Okulandelayo, bhala umqolwana woonobumba, ubonisa indlela yokushiya isithuba esingangomnwe phakathi koonobumba.
   d. Phinda le nkqubo ubonisa indlela yokubhala: *H.*
3. **Yalela abafundi babhale kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omncinci *h*
   b. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omkhulu *H*
   c. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 187

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *UVusi nomandlalo womlambo*.
   b. Yithi: *Eli bali lingenkwenkwe egama linguVusi othanda ukubonisa ukuba ukhaliphile kwaye akoyiki nanye into. Abahlobo bakhe bamntyontyela ukuba awele kumandlalo womlambo owomileyo baze emva kwexesha bathi makawele umfula omncinane. Emva kwemvula etsho ngamandla, umlambo uzele kwaye unamandla. UVusi akuzama ukuwela kwakhona, uyatyibilika aze emke namanzi. Ekupheleni kwebali siyeva ngokwehlele uVusi, nento athe wayifunda kwesi sehlo.*
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo.
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 1 no2

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 103.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 1 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 1 edesikeni yalo uze ubize iQela 2.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 94.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *umandlalo womlambo: Umhlaba ophantsi emlanjeni.*
      - *onesibindi: Ukukhalipha ungoyiki ukwenza into enendawana eyoyikisayo.*
      - *ukuntyontyela: Xa umntu ekucela umngeni wokwenza isenzo sobukhalipha, sentlonti okanye esinendawana eyokoyikisayo.*
      - *nkcenkcez*ayo: Amanzi ehla kancinane enza umfula.
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Yazisa amaqabane amatsha ahlanganisiweyo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha esihlanganisiweyo:** *nd*
   a. Bhala iifonimi ngazinye ebhodini uze uzifunde nganye.
   b. Okulandelayo, cela umfundi ahlanganise izandi ezo kunye.
   c. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye esisebenzisa esi sandi sihlanganisiweyo.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa baze bahlanganise amagama abandakanya isandi.**
   a. Biza igama: ndisoloko
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: nd-i-s-o-l-o-k-o
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: ndibona
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesibini.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 104.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Khuphela amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala:** *ihoko, ihagu*
   a. Bonisa abafundi indlela yokubhalwa kwamagama ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
3. **Yalela abafundi bakhuphele amagama kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 189

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *UVusi nomandlalo womlambo*.
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 3 no4

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 104.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 3 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 3 edesikeni yalo uze ubize iQela 4.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Ukubalisa amabali ngobuchule

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukubalisa amabali ngobuchule.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 105.
2. **Khokela abafundi bajonge umfanekiso.**
   a. Buza: Ubona ntoni emfanekisweni?
3. **Xelela abafundi ukuba mabaqwebe ibali elifutshane malunga nomfanekiso.**
4. **Xelela abafundi indlela yokwakha ibali labo. Yithi:**
   a. Nika umlinganiswa ngamnye ebalini lakho igama.
   b. Xela apho ibali liqhubeka khona.
   c. Ibali lakho malibe nesiqalo, isiqu kunye nesiphelo.
   d. Lo mfanekiso ubonisa kuphela inxalenye yebali.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqalo sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqu sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiphelo sebali lakho.
   e. Ungaqala ibali lakho ngokuthi:
      - Ekuqaleni, abantwana balandela izalathiso ngononophelo. Kodwa xa...
      - Abantwana bema apho, beqwalasele kwezo ndledlana zimbini, bengazi...
5. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa bacinge ngebali labo bethe cwaka.
   b. Emva koko, yalela abafundi batshintshiselane ukubalisa ibali labo kwiqela labo. Ungasebenzisa 'uswazi / ilitye lokuthetha' ukwenza oku.
   c. Njengoko abafundi bethetha, hambahamba uze uphulaphule.
6. **Gqiba isifundo ngolu hlobo:**
   a. Biza umfundi abe mnye abelane ngebali lakhe neklasi okanye buza 1–2 yabafundi imibuzo ngamabali eqela labo.
      - Buza: Belingantoni ibali likaX?
      - Buza: Yintoni oyithandileyo ngebali likaX?
   b. Nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula amabali abo. Umzekelo: Ngamanye amaxesha, ekuqaleni kwebali sixela apho ibali liqhubeka khona kwaye ngoobani na abalinganiswa. Kwixesha elizayo, zamani ukufaka olu lwazi emabalini enu.

Izandi: Fundisa isandi esitsha, emva koko ucazulule uze uhlanganise

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Ikhadi lesandi: r

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha:** *r*
   a. Biza isandi x3.
   b. Bonisa abafundi iKhadi lesandi uze ufunde isandi x3.
   c. Xelela abafundi baphulaphule baze baphinde isandi.
   d. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye asebenzisa eso sandi.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa isandi.**
   a. Biza igama: nerabha.
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: n-e-r-a-bh-a
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: yirula
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesithathu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 106.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Fundisa ukwakhiwa konobumba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokushwabanisa iphepha sibuye silolule.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bonisa abafundi indlela yokubumba:** *r.*
   a. Bonisa abafundi ukubhala lo nobumba ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
   c. Okulandelayo, bhala umqolwana woonobumba, ubonisa indlela yokushiya isithuba esingangomnwe phakathi koonobumba.
   d. Phinda le nkqubo ubonisa indlela yokubhala: *R.*
3. **Yalela abafundi babhale kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omncinci *r*
   b. Yalela abafundi babhale: umqolo wonobumba omkhulu *R*
   c. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 189

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UVusi nomandlalo womlambo*
   d. Yithi: *Eli bali lingenkwenkwe egama linguVusi othanda ukubonisa ukuba ukhaliphile kwaye akoyiki nanye into. Abahlobo bakhe bamntyontyela ukuba awele kumandlalo womlambo owomileyo baze emva kwexesha bathi makawele umfula omncinane. Emva kwemvula etsho ngamandla, umlambo uzele kwaye unamandla. UVusi akuzama ukuwela kwakhona, uyatyibilika aze emke namanzi. Ekupheleni kwebali siyeva ngokwehlele uVusi, nento athe wayifunda kwesi sehlo.*
   e. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?

2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo.
      - Buza abafundi: Singaqikelela sithini ngokufanekileyo ngoku esingakuchazelwanga ngumbhali? Ungaqikelela ntoni ngeengcinga / iimvakalelo zomlinganiswa?

Ukubhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
KwiNcwadi yemiSebenzi yeDBE iphepha: 80

Isakhelo sokubhala:

Ngenye imini...

Kuqala...

Oku-landelayo...

Emva koko...

Oko-kugqibela...

Eku-gqibeleni...

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukuqinisekisa ukuba igama lokwenza (isenzi) lihambelana nomntu owenzayo (umenzi).
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Uleqa inja. Baleqa inja.
   c. Yalatha iGML: Igama lokwenza (isenzi) livumelana nomenzi (umenzi).
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Bhala umhlathi wezivakalisi ezithandathu ubuncinane.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Nombola le mifanekiso ngokulandelelana okuchanekileyo. Bhala ibali malunga nemifanekiso.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Ndiza kuqweba ibali malunga nento eyenzeka emfanekisweni, njenge: Ngenye imini....
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   b. Yalatha iGML: Igama lokwenza (isenzi) livumelana nomenzi (umenzi).

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 5 no6

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 106.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 5 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 5 edesikeni yalo uze ubize iQela 6.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Yazisa amaqabane amatsha ahlanganisiweyo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Yazisa isandi esitsha esihlanganisiweyo:** *nt*
   a. Bhala iifonimi ngazinye ebhodini uze uzifunde nganye.
   b. Okulandelayo, cela umfundi ahlanganise izandi ezo kunye.
   c. Cela abafundi babize amagama aqala nge okanye esisebenzisa esi sandi sihlanganisiweyo.
2. **Bonisa abafundi indlela yokucazulula nokuhlanganisa baze bahlanganise amagama abandakanya isandi.**
   a. Biza igama: intambo
   b. Cela umfundi ngamnye aphulaphule ngononophelo aze acazulule igama elo libe zizandi: i-nt-a-m-b-o
   c. Njengoko umfundi ebiza isandi ngasinye, libhale ebhodini.
   d. Okulandelayo, biza umfundi owahlukileyo ahlanganise izandi kunye ukufunda igama elo.
   e. Lungisa abafundi ukuba benza iimpazamo.
   f. Phinda ngegama: yantoni
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesine.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 107.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Khuphela amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokubhala:** *irandi, nerula*
   a. Bonisa abafundi indlela yokubhalwa kwamagama ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa indawo oqala kuyo, icala oya ngakulo kunye nesiphelo sonobumba ngamnye.
3. **Yalela abafundi bakhuphele amagama kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Hambahamba ujonga umfundi ngamnye: ukwakhiwa konobumba nokushiywa kwesikhewu.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 189

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UVusi nomandlalo womlambo*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Singaqikelela sithini ngokufanekileyo ngoku esingakuchazelwanga ngumbhali? Ungaqikelela ntoni ngeengcinga / iimvakalelo zomlinganiswa?
2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

Ukubhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
KwiNcwadi yemiSebenzi yeDBE
iphepha: 80

Isakhelo sokubhala:

Ngenye imini...

Kuqala...

Oku-landelayo...

Emva koko...

Oko-kugqibela...

Eku-gqibeleni...

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Nombola le mifanekiso ngokulandelelana okuchanekileyo. Bhala ibali malunga nemifanekiso.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. inja, leqa, baleka, banjwa.
3. **Yalela abafundi bavule iphepha elichanekileyo kwiincwadi zabo zeDBE zemisebenzi.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Igama lokwenza (isenzi) livumelana nomenzi (umenzi).
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 7 no8

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 107.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 7 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 7 edesikeni yalo uze ubize iQela 8.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndilithandile xa...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Ubizelo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Zinzisa abafundi neencwadi zabo zokubhala, iipensile neerula.**
   a. Xelela abafundi babhale isihloko, Ubizelo' baze babhale amanani u1–5 kumda wephepha.
   b. Biza la magama mahlanu alandelayo ukuze abafundi bawabhale ecaleni kwamanani u1–5: kwiholo, uthe, asindi, nerula, yintambo
   c. Emva koko, xelela abafundi babhale phantsi isivakalisi osibizayo, besebenzisa iimpawu zobhalo ezichanelekileyo.
   d. Biza esi sivakalisi silandelayo. Siphinde ngokucothayo, kabini ukuba kuyimfuneko: UThabo ubona intambo ijinga emthini.
2. **Xelela abafundi basebenzise iipensile eziyimibala ukukorekisha umsebenzi wabo.**
   a. Bhala la magama mahlanu nesivakalisi ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, biza igama ngalinye.
   c. Kwisivakalisi, yalatha iimpawu zobhalo ezisetyenzisiweyo.
   d. Xelela abafundi barhangqe iimpazamo zabo ngepensile enombala.
   e. Xelela abafundi babhale kwakhona iimpazamo zabo ngokuchanekileyo.
3. **Qaphela imingeni kunye nenkqubela phambili yabafundi.**
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesihlanu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 108.
   b. Funda itekisi ngokuvakalayo. Xelela abafundi balandele kwiincwadi zabo njengoko ufunda.
   c. Funda itekisi kwakhona, ngeli lixa, abafundi mabangenelele bafunde nawe.
   d. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi wengqiqo nokuqonda ebhodini.
   e. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi weMofoloji ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 189

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *UVusi nomandlalo womlambo*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kuzenzela esethu isiphelo sebali esahlukileyo.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Cimela wenze ngathi uyacinga.
   b. Vula amehlo akho uthi: Mhhh, ndicinge isiphelo esahlukileyo sebali.
   c. Xelela abafundi uluvo lwakho ngesiphelo esahlukileyo.
   d. Zama ukucinga isiphelo esingaqhelekanga – abangenakusicinga abafundi.
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngesiphelo esahlukileyo sebali. Musa ukukopa uluvo lwam, nceda uzicingele olwakho.
   b. Yithi: Vula amehlo uze wabelane neqabane lakho ngesiphelo sakho.
   c. Njengoko abafundi bethetha ngezimvo zabo, jikeleza phakathi kwabo unike inkxaso apho ifuneka khona.
   d. Ekupheleni kwesifundo, biza abafundi abambalwa babelane neklasi ngeziphelo zabo.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa yokubonisa umsebenzi wabo kwiqabane.
   b. Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

Ukubhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
KwiNcwadi yemiSebenzi yeDBE iphepha: 80

Isakhelo sokubhala:

Ngenye imini...

Kuqala...

Oku-landelayo...

Emva koko...

Oko-kugqibela...

Eku-gqibeleni...

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula umsebenzi.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Yongeza esinye isivakalisi kumbhalo wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Igama lokwenza (isenzi) livumelana nomenzi (umenzi).
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 9 no10

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 108.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 9 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 9 edesikeni yalo uze ubize iQela 10.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Yazisa umxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imifanekiso nezixhobo zokwenyani zomboniso womxholo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungisa umboniso womxholo:** *Sinobugcisa*
2. **Buza umbuzo ovulekileyo ukuqalisa ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   - *Kuthetha ukuthini ukuba nobuchule?*
   - *Kwenzeka ntoni xa uzama into entsha neyahlukileyo?*
   - *Kuxa kutheni apho uziva unobuchule ngakumbi?*
3. **Yenza imephu yengqondo usebenzisa imibuzo neempendulo zabafundi.**
4. **Yongeza ezakho iimpendulo kwimephu yengqondo ukwandisa ulwazi lwabafundi.**
5. **Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 110.**
6. **Xelela abafundi bakhombe kwindawo yokutyebisa ulwimi lomxholo.**
   a. Funda ngokutyetyiswa kolwimi ngokuvakalayo.
   b. Yalela abafundi bafunde kunye nawe, okanye bayiphinde emva kwakho:
   Ndiyayila nam
   Ndiyayila nam, ndiyacinga,
   Ingqondo yam iyakhanya,
   Ndizoba ndibhale,
   Ndicule ngovuyo!
7. **Xoxa nabafundi ngokutyetyiswa kolwimi.**
   a. Buza: Ungandixelela ukuba kuthetha ukuthini oku? / Uyakwazi ukufumana impendulo?
   b. Khuthaza abafundi babelane ngezimvo.
   c. Cacisa intsingiselo okanye unike impendulo njengoku kulandelayo:
   Le ngoma ongokubaluleka kobuchule bokuyila. Igxininisa ukuba wonke umntwana unengqondo ephangaleleyo kwaye unako ukucinga, ukuzoba, ukubhala nokucula. Ikhuthaza abantwana ukuba bangoyiki ukuveza izimvo zabo kuba zibalulekile.

Izandi: Hlaziya usapho lwesandi

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Amakhadi ezandi

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Xelela abafundi ukuba namhlanje siza kuhlaziya izandi ezizalana no:** *m*
   a. Bonisa abafundi ikhadi lesandi ngasinye lezi fonimi zilandelayo: *m, p, ph*
   b. Cela abafundi ngabanye bafunde isandi ngasinye.
   c. Xelela abafundi babhale isihloko ezincwadini zabo. Usapho lwesandi: *m*
2. **Cela abafundi bahlanganise izandi:** *m + p*
   a. Xelela abafundi babhale phantsi isandi esihlanganisiweyo kunye nawo onke amagama abawaziyo asebenzisa esi sandi sihlanganisiweyo.
   b. Emva kwemizuzu embalwa, biza abafundi abohlukileyo baze kwabelana ngamagama abo.
   c. Okulandelayo, bhala la magama alandelayo ebhodini, uwabiza ngezandi njengoko uwabhala: *mphathe, phola*
   d. Xelela abafundi bakhuphele la magama ezincwadini zabo baze bakrwelele umgca isandi esihlanganisiweyo.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoMvulo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 112.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Yakha isakhono sokubhala ngotyibiliko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Xelela abafundi ukuba kubalulekile kubo ukwakha ukubhala ngesandla ngotyibiliko.**
   a. Cacisa ukuba oku kuthetha ukuba kufuneka babhale:
      - Ngokuchanekileyo, ngaphandle kweempazamo
      - Ngesantya esifanelekileyo, bangacothi kakhulu
      - Kakuhle nangokucocekileyo, ukuze umbhalo wabo ufundeke.
2. **Xelela abafundi bawakhumbule la manqaku kwaye bazame ukuphucula ukubhala ngesandla kwabo kwisifundo ngasinye.**
3. **Bonisa indlela echanekileyo yokubhala izivakalisi.**
   a. Bhala izivakalisi ozinikiweyo ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa amanqaku aphambili ngokubunjwa konobumba, uphawu lokubhala, izithuba phakathi kwamagama kunye nobungakanani bombhalo wakho.
   c. Xelela abafundi bakhuphele izivakalisi ezisebhodini.
   d. Njengoko abafundi bebhala, hambahamba unike inkxaso apho kuyimfuneko.
   e. Izivakalisi:
      - Umama ucinge yimpatho entle leyo.
      - Umama uxelele uMiso ukuba apheke umphokoqo.
      - Mphatheni kakuhle akanampilo.

UkuFunda noTitshala: Yazisa ibali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 203

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *Ibrashi yokuzoba ngepeyinti*.
   b. Yithi: *Eli bali lingoChulekazi, obona ipowusta eklasini yakhe aze amangaliseke. Akufika ekhaya, ufuna ukupeyinta kodwa akafumani bhrashi yokupeyinta. Uphuma phandle ukuyokudlala aze afumane ilitye, igqabi, kunye nesiciko sebhotile. Emva kwesidlo sasemini unengcamango - usebenzisa izinto azifumene phandle ukupeyinta. Ngengomso, uya nomfanekiso wakhe awuthandayo esikolweni aze awunike utitshala wakhe. Eli bali lisibonisa into eyenzekayo xa sisebenzisa ubuchule bethu.*
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo.
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 1 no2

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 112.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 1 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 1 edesikeni yalo uze ubize iQela 2.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 110.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *ibhrashi yokupeyinta: Isixhobo sokupeyinta.*
      - *umzobi: Igcisa, lokuzoba okanye ukuzoba ngepeyinti.*
      - *umfanekiso opeyintiweyo: Umzobo owenziwe ngepeyinti.*
      - *ipowusta:* Umfanekiso omkhulu oprintiweyo okanye uphawu oluxhonywe edongeni ukwabelana ngolwazi.
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Hlaziya usapho lwesandi

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Amakhadi ezandi

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Xelela abafundi ukuba namhlanje siza kuqhuba sihlaziye izandi ezizalana no:** *mp*
   a. Xelela abafundi batyhile kwisihloko ezincwadini zabo: Usapho lwesandi mp
2. **Cela abafundi bahlanganise izandi:** *mp + h*
   a. Xelela abafundi babhale phantsi isandi esihlanganisiweyo kunye nawo onke amagama abawaziyo asebenzisa esi sandi sihlanganisiweyo.
   b. Emva kwemizuzu embalwa, biza abafundi abohlukileyo baze kwabelana ngamagama abo.
   c. Okulandelayo, bhala la magama alandelayo ebhodini, uwabiza ngezandi njengoko uwabhala: *akanampilo, uphumelele*
   d. Xelela abafundi bakhuphele la magama ezincwadini zabo baze bakrwelele umgca isandi esihlanganisiweyo.
3. **Phinda ngokuhlanganisa izandi.** *iphepha, umphako*
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesibini.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 113.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Yakha isakhono sokubhala ngotyibiliko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Xelela abafundi ukuba kubalulekile kubo ukwakha ukubhala ngesandla ngotyibiliko.**
   a. Cacisa ukuba oku kuthetha ukuba kufuneka babhale:
      - Ngokuchanekileyo, ngaphandle kweempazamo
      - Ngesantya esifanelekileyo, bangacothi kakhulu
      - Kakuhle nangokucocekileyo, ukuze umbhalo wabo ufundeke.
2. **Xelela abafundi bawakhumbule la manqaku kwaye bazame ukuphucula ukubhala ngesandla kwabo kwisifundo ngasinye.**
3. **Bonisa indlela echanekileyo yokubhala izivakalisi.**
   a. Bhala izivakalisi ozinikiweyo ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa amanqaku aphambili ngokubunjwa konobumba, uphawu lokubhala, izithuba phakathi kwamagama kunye nobungakanani bombhalo wakho.
   c. Xelela abafundi bakhuphele izivakalisi ezisebhodini.
   d. Njengoko abafundi bebhala, hambahamba unike inkxaso apho kuyimfuneko.
   e. Izivakalisi:
      - Umama uthe impumelelo iyasetyenzelwa.
      - Ukuze uphumelele kufuneka umntu asebenze nzima.
      - ULakhe uthe uza kusebenzela ukuba umama amphe isipho sempumelelo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 205

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *Ibrashi yokuzoba ngepeyinti*.
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 3 no4

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 113.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 3 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 3 edesikeni yalo uze ubize iQela 4.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama uze uxoxe ngomfanekiso womxholo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *unobugcisa: Ukusebenzisa umfanekiso-ngqondweni wakho ukwenza into entsha okanye wenze into ngendlela yakho ekhethekileyo.*
      - *ubugcisa: Ukuba nobuchule bokucinga izimvo ezintsha ubumbe okanye wenze izinto ngendlela yakho.*
      - *zenzise: Ukwenza okanye uzicingele ukuba into iyinyani noxa ingeyiyo.*
      - *ukwenza sikholwe: Ukusebenzisa umfanekiso-ngqondweni wakho ukudlala okanye ukucinga ngezinto ezingeyonyani.*
   b. Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 114.
   b. Xelela abafundi ezi nkcukacha zilandelayo malunga nomfanekiso:
      - *Ubugcisa bungokucinga ngokwahlukileyo. Ubugcisa ingakukusebenzisa imifanekiso-ngqondweni, ukucinga iimbono ezintsha, nokusombulula iingxaki ngendlela eyahlukileyo.*
      - *Xa usenza imizobo, abantu bangakhetha ngokwahlukileyo. Akukho ndlela ilungileyo nengalunganga yokwenza umzobo. Ukuba nobugcisa kuthetha ukwenza izinto ngendlela yakho ekhethekileyo.*
      - *Singanobugcisa naxa sidlala. Umzekelo, ukwenza ngathi kuthetha ukucingela ukuba into ethile injalo noxa ingenjalo. Singanobugcisa ngokwenza ngathi ibhokisi yimoto okanye ikhawunta yevenkile.*
3. **Xoxa ngomfanekiso.**
   a. Sebenzisa umbuzo olandelayo ukuxoxa ngomfanekiso njengoku kulandelayo:
      - Buza umbuzo wokuqala.
      - Yalela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane labo.
      - Biza abafundi ngabanye babelane ngeempendulo zabo.
      - Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi ngokulungisa ukungaqondi kwabo kunye nokwabelana ngolwazi olunxulumene nomxholo.
      - Phinda le nkqubo ngemibuzo yonke.
4. **Imibuzo:**
   a. *Yatshintsha njani le pleyiti yephepha inye yazizinto ezahlukileyo?*
   b. *Kutheni ucinga ukuba umntwana ngamnye wakhetha ingcamango eyahlukileyo?*
   c. *Ungayitshintsha ibe yintoni ipleyiti yakho yephepha, kwaye ngokuba kutheni?*

Izandi: Hlaziya usapho lwesandi

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Amakhadi ezandi

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Xelela abafundi ukuba namhlanje siza kuhlaziya izandi ezizalana no:** *m*
   a. Bonisa abafundi ikhadi lesandi ngasinye lezi fonimi zilandelayo: *m, f, v*
   b. Cela abafundi ngabanye bafunde isandi ngasinye.
   c. Xelela abafundi babhale isihloko ezincwadini zabo. Usapho lwesandi: *m*
2. **Cela abafundi bahlanganise izandi:** *m + f*
   a. Xelela abafundi babhale phantsi isandi esihlanganisiweyo kunye nawo onke amagama abawaziyo asebenzisa esi sandi sihlanganisiweyo.
   b. Emva kwemizuzu embalwa, biza abafundi abohlukileyo baze kwabelana ngamagama abo.
   c. Okulandelayo, bhala la magama alandelayo ebhodini, uwabiza ngezandi njengoko uwabhala: *imfusi, imvano*
   d. Xelela abafundi bakhuphele la magama ezincwadini zabo baze bakrwelele umgca isandi esihlanganisiweyo.
3. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesithathu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 115.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Yakha isakhono sokubhala ngotyibiliko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Xelela abafundi ukuba kubalulekile kubo ukwakha ukubhala ngesandla ngotyibiliko.**
   a. Cacisa ukuba oku kuthetha ukuba kufuneka babhale:
      - Ngokuchanekileyo, ngaphandle kweempazamo
      - Ngesantya esifanelekileyo, bangacothi kakhulu
      - Kakuhle nangokucocekileyo, ukuze umbhalo wabo ufundeke.
2. **Xelela abafundi bawakhumbule la manqaku kwaye bazame ukuphucula ukubhala ngesandla kwabo kwisifundo ngasinye.**
3. **Bonisa indlela echanekileyo yokubhala izivakalisi.**
   a. Bhala izivakalisi ozinikiweyo ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa amanqaku aphambili ngokubunjwa konobumba, uphawu lokubhala, izithuba phakathi kwamagama kunye nobungakanani bombhalo wakho.
   c. Xelela abafundi bakhuphele izivakalisi ezisebhodini.
   d. Njengoko abafundi bebhala, hambahamba unike inkxaso apho kuyimfuneko.
   e. Izivakalisi:
      - Ufika endlini akhulule ashiye emva kocango.
      - Umama uvela edolophini, unethwe yimvula enesichotho.
      - Imvula ayiyeki ukunetha.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 205

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Ibrashi yokuzoba ngepeyinti*
   d. Yithi: *Eli bali lingoChulekazi, obona ipowusta eklasini yakhe aze amangaliseke. Akufika ekhaya, ufuna ukupeyinta kodwa akafumani bhrashi yokupeyinta. Uphuma phandle ukuyokudlala aze afumane ilitye, igqabi, kunye nesiciko sebhotile. Emva kwesidlo sasemini unengcamango - usebenzisa izinto azifumene phandle ukupeyinta. Ngengomso, uya nomfanekiso wakhe awuthandayo esikolweni aze awunike utitshala wakhe. Eli bali lisibonisa into eyenzekayo xa sisebenzisa ubuchule bethu.*

2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo
      - Buza abafundi: Singaqikelela sithini ngokufanekileyo ngoku esingakuchazelwanga ngumbhali? Ungaqikelela ntoni ngeengcinga / iimvakalelo zomlinganiswa?

Ukubhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ndandine-ngcamango yoku...

Nda-sebenzisa...

Ndaba nobuchule kuba...

Okokuqala, nda...

Emva koko nda...

Eku-gqibeleni....

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukuqinisisekisa ukuba sibhala imihlathi egxile kwingcamango enye. Zonke izivakalisi kwimihlathi mazibe ngengcamango enye.
   b. Isicatshulwa malunga nokupeyinta: Ndiyakuthanda ukupeyinta. Ndiyakuthanda ukupeyinta izinto kwindalo, ezinjengemithi neentyatyambo. Ndiyathanda ukupeyinta kusasa naphambi kokulala.
   c. Yalatha iGML: Izivakalisi kwimhlathi zigxile kwingcamango ephambili enye.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Zoba umfanekiso uze ubhale ubuncinane izivakalisi ezithathu.
   b. Yithi: Siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Ixesha apho waba nobuchule. Ungabhala malunga nokusombulula ingxaki ngendlela enobuchule, okanye ngokwenza into yobuchule.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Ndaba nobuchule xa nda...
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Zoba ngokukhawuleza umfanekiso obonakalisa: Wena, usenza into yobuchule.
   b. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   c. Yalatha iGML: Izivakalisi kwimhlathi zigxile kwingcamango ephambili enye.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 5 no6

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 115.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 5 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 5 edesikeni yalo uze ubize iQela 6.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Hlaziya usapho lwesandi

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Amakhadi ezandi

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Xelela abafundi ukuba namhlanje siza kuqhuba sihlaziye izandi ezizalana no:** *m*
   a. Xelela abafundi batyhile kwisihloko ezincwadini zabo: Usapho lwesandi m
2. **Cela abafundi bahlanganise izandi:** *m + v*
   a. Xelela abafundi babhale phantsi isandi esihlanganisiweyo kunye nawo onke amagama abawaziyo asebenzisa esi sandi sihlanganisiweyo.
   b. Emva kwemizuzu embalwa, biza abafundi abohlukileyo baze kwabelana ngamagama abo.
   c. Okulandelayo, bhala la magama alandelayo ebhodini, uwabiza ngezandi njengoko uwabhala: *yimvula, uvela*
   d. Xelela abafundi bakhuphele la magama ezincwadini zabo baze bakrwelele umgca isandi esihlanganisiweyo.
3. **Phinda ngokuhlanganisa izandi.** *imvubu, vela*
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesine.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 116.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Yakha isakhono sokubhala ngotyibiliko

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshati yokubhala ngesandla

1. **Xelela abafundi ukuba kubalulekile kubo ukwakha ukubhala ngesandla ngotyibiliko.**
   a. Cacisa ukuba oku kuthetha ukuba kufuneka babhale:
      - Ngokuchanekileyo, ngaphandle kweempazamo
      - Ngesantya esifanelekileyo, bangacothi kakhulu
      - Kakuhle nangokucocekileyo, ukuze umbhalo wabo ufundeke
2. **Xelela abafundi bawakhumbule la manqaku kwaye bazame ukuphucula ukubhala ngesandla kwabo kwisifundo ngasinye.**
3. **Bonisa indlela echanekileyo yokubhala izivakalisi.**
   a. Bhala izivakalisi ozinikiweyo ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, cacisa amanqaku aphambili ngokubunjwa konobumba, uphawu lokubhala, izithuba phakathi kwamagama kunye nobungakanani bombhalo wakho.
   c. Xelela abafundi bakhuphele izivakalisi ezisebhodini.
   d. Njengoko abafundi bebhala, hambahamba unike inkxaso apho kuyimfuneko.
   e. Izivakalisi:
      - Imvula inethe izolo.
      - ULilitha yimvumi ephume izandla.
      - ULilitha yimfama, akaboni ngamehlo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 205

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Ibrashi yokuzoba ngepeyinti*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Thatha izigqibo ezisekelwe kulwazi olunikiweyo
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Singaqikelela sithini ngokufanekileyo ngoku esingakuchazelwanga ngumbhali? Ungaqikelela ntoni ngeengcinga / iimvakalelo zomlinganiswa?

2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

Ukubhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ndandine-ngcamango yoku...

Nda-sebenzisa...

Ndaba nobuchule kuba...

Okokuqala, nda...

Emva koko nda...

Eku-gqibeleni....

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Khumbula ukuba kule veki siza kuzoba ze sibhale ngesihloko: Ixesha apho waba nobuchule. Ungabhala malunga nokusombulula ingxaki ngendlela enobuchule, okanye ngokwenza into yobuchule.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. ndapeyinta, ndazoba, ndasungula, ndenza.
3. **Yalela abafundi baqalise ukubhala kwiincwadi zabo zokubhala.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Izivakalisi kwimihlathi zigxile kwingcamango ephambili enye.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 7 no8

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 116.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 7 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 7 edesikeni yalo uze ubize iQela 8.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Eli bali belinge...

Ndithande umlinganiswa u... kuba...

Ndifunde ukuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Ubizelo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Zinzisa abafundi neencwadi zabo zokubhala, iipensile neerula.**
   a. Xelela abafundi babhale isihloko, Ubizelo' baze babhale amanani u1–5 kumda wephepha.
   b. Biza la magama mahlanu alandelayo ukuze abafundi bawabhale ecaleni kwamanani u1–5: phola, umemile, akanampilo, pela, fakela
   c. Emva koko, xelela abafundi babhale phantsi isivakalisi osibizayo, besebenzisa iimpawu zobhalo ezichanelekileyo.
   d. Biza esi sivakalisi silandelayo. Siphinde ngokucothayo, kabini ukuba kuyimfuneko: Ufika endlini akhulule ashiye emva kocango.
2. **Xelela abafundi basebenzise iipensile eziyimibala ukukorekisha umsebenzi wabo.**
   a. Bhala la magama mahlanu nesivakalisi ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, biza igama ngalinye.
   c. Kwisivakalisi, yalatha iimpawu zobhalo ezisetyenzisiweyo.
   d. Xelela abafundi barhangqe iimpazamo zabo ngepensile enombala.
   e. Xelela abafundi babhale kwakhona iimpazamo zabo ngokuchanekileyo.
3. **Qaphela imingeni kunye nenkqubela phambili yabafundi.**
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesihlanu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 117.
   b. Funda itekisi ngokuvakalayo. Xelela abafundi balandele kwiincwadi zabo njengoko ufunda.
   c. Funda itekisi kwakhona, ngeli lixa, abafundi mabangenelele bafunde nawe.
   d. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi wengqiqo nokuqonda ebhodini.
   e. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi weMofoloji ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 205

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Ibrashi yokuzoba ngepeyinti*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kuchaza kwakhona indawo esiyithandayo kwibali lethu.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Vula amehlo akho uchazele abafundi eyona ndawo uyithandayo ebalini.
   b. Zama ungakhethi indawo ecace kumntu wonke njengomzekelo wakho.
   c. Phinda uyichaze le ndawo yebali ngokulandelelana kweziganeko.
   d. Bandakanya imiba ebalulekileyo, njengamagama abalinganiswa.
   e. Cacisa ukuba kutheni uyithanda nje le ndawo ebalini.
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Xelela abafundi bacimele baze bacinge ngeyona ndawo bayithandayo ebalini.
   b. Yithi: Cinga ngolwakho uluvo, musa ukukopa umzekelo wam.
   c. Okulandelayo, xelela abafundi bavule amehlo baguquke banikane amathuba bexelela amaqabane abo indawo umntu ayithandayo ebalini.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa yokubonisa umsebenzi wabo kwiqabane.
   b. Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

Ukubhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Isakhelo sokubhala:

Ndandine-ngcamango yoku...

Nda-sebenzisa...

Ndaba nobuchule kuba...

Okokuqala, nda...

Emva koko nda...

Eku-gqibeleni....

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula umsebenzi.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Yongeza isichazi kwisivakalisi ngasinye sakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Izivakalisi kwimihlathi zigxile kwingcamango ephambili enye.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 9 no10

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 117.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 9 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 9 edesikeni yalo uze ubize iQela 10.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: INtetho yeOrali

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. **Hlalisa abafundi bajonge abo afunda nabo besenza intetho yabo yeorali.**
2. **Khumbuza abafundi ngalo msebenzi ulandelayo: Wabelana ngeendaba zakho**
   a. Sichazele ukuba zingantoni iindaba zakho. Yithi:
      - Namhlanje ndiza kunichazela nge...
      - Emva koko, yabelana nabanye ngeendaba zakho.
      - Sichazele okwenzekileyo ngendlela echanekileyo yokulandelelana kweziganeko.
      - Sichazele amanqaku aphambili kwiindaba zakho.
      - Gqibezela ngokusichazela ukuba zikwenze waziva njani iindaba zakho.
3. **Khumbuza abafundi ngezi zakhono zokwenza intetho:**
   a. Xa usabelana ngeendaba zakho, khumbula oku:
      - Sichazele ukuba zingantoni iindaba zakho
      - Sichazele ukuba kwenzeke nini.
      - Sichazele ukuba kwehlele bani oku
      - Biza izivakalisi zakho ngokuchanekileyo ngokulandelelana kwazo
      - Biza kube kanye – ungayiphindi into oyithethileyo
      - Thetha ngelizwi elivakalayo nelicacileyo
4. **Biza abafundi abakhethiweyo ngabanye ngexesha ukwenza intetho yabo.**
   a. Yakha ukuzithemba komfundi ngokumbulela ngentetho yakhe nangokumnika ingxelo eyakhayo.
   b. Ekupheleni kwesifundo, nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula intetho yabo. Umzekelo: Ndibe nobunzima ukuva abanye benu. Ncedani nizame ukugcina ilizwi lenu livakala – sifuna ukuva into oyithethayo.

Izandi: Hlaziya zonke izandi ezifundiswe kwiKota 2

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
IKota 2 Amakhadi ezandi

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Zinzisa abafundi emethini okanye phantsi, phambi kwakho.**
   a. Xelela abafundi baphulaphule amagama abo.
   b. Njengoko ubiza igama lomfundi, mabafunde isandi sekhadi lezandi oliphakamisileyo.
   c. Biza igama lomnye umfundi. Lo mfundi makabize igama eliqala okanye elisebenzisa isandi eso.
   d. Yenza oku ngokukhawuleza okukhulu. Yenze ivakale njengomdlalo owonwabisayo kodwa qaphela abafundi abatsala nzima.
   e. Ukuba umfundi wenza impazamo, yithi, 'mamelisisa', uze ubize isandi eso.
2. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoMvulo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 119.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Hlaziya bonke oonobumba abafundiswe kwiKota 2

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokungcangcazelisa izandla zethu.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokwakhiwa kwabo bonke oonobumba abancinci abebefundiswe kwiKota 2.**
   a. Bhala unobumba ngamnye omncinci ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, chaza indawo apho uqala khona, icala oya kulo kunye nalapho aphela khona unombumba ngamnye.
   c. Xelela abafundi babhale umqolo wenani ngalinye, beshiya isikhewu esingangomnwe phakathi kwenani ngalinye.
   d. Xelela abafundi baqinisekise ukuba banokwakha inani ngalinye ngokuchanekileyo.
3. **Jonga ukwakheka koonobumba abancinci babafundi.**
   a. Njengoko abafundi bebhala, hambahamba ujonga ukwakha kwabo oonobumba.
   b. Nika inkxaso apho idingekayo.
   c. Qaphela abafundi abatsala nzima ukwakha oonobumba ngokuchanekileyo.

UkuFunda noTitshala:

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha lentshayelelo 217

1. **Yazisa ibali.**
   a. Yithi: Kule veki siza kufunda ibali elisihloko sithi, *Unyana osisilumko*.
   b. Yithi: *Ngabusuku buthile, umalume kaMpumi ubalisa ibali ngexhego lomfama ekufuneka akhethe ukuba ngowuphi na koonyana bakhe abathathu oza kufumana ifama njengelifa. Ubanika umngeni: kufuneka bazalise idladla ngeentsuku ezintlanu. Oonyana ababini abadala basebenza nzima kakhulu, bezama ukuzalisa idladla ngomhlaba nombona, kodwa ababi nako ukulizalisa ngokupheleleyo. Unyana wamagqibelo uchitha ixesha ecinga kwaye ecwangcisa. Usebenzisa ubuchule nokucinga ngenyameko ukusombulula ingxaki. Ungaqashela ukuba uyisombulula njani ingxaki?*
   c. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?
   d. Bonisa ngokufutshane abafundi imifanekiso esebalini.
2. **Yakha ulwazi lwemvelaphi lwabafundi.**
   a. Yabelana uze ucacise iinkcukacha ezinikiweyo ngemvelaphi ebalini.
   b. Bonisa abafundi apho ibali liqhubeka khona usebenzisa imephu yeNgqokelela yamaBali.
   c. Buza: Ingaba unemibuzo malunga neli bali?
3. **Cacisa indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.**
   a. Yithi, kule veki siza kufunda indlela: Yenza uhlolo
   b. Cacisa le ndlela kubafundi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 1 no2

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 119.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 1 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 1 edesikeni yalo uze ubize iQela 2.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Fundisa isigama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Oonotsheluza besigama, imifanekiso, izixhobo

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Khumbuza abafundi ngomxholo.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 110.
   b. Funda okanye ubize indawo yokutyetyiswa kolwimi kwakhona.
   c. Bonisa abafundi uluhlu lwesigama somxholo.
   d. Cacisa ukuba la magama aza kusinceda siqonde kwaye sithethe ngomxholo.
   e. Bafundele uluhlu lwamagama.
2. **Sebenzisa iYLXY ukufundisa isigama.**
   a. Fundisa esi sigama silandelayo:
      - *lumka: Ukubonakalisa ukucinga nokukhetha ngendlela eyiyo.*
      - *ngokuqaphela: Ukucinga ngokucacileyo ungangxami phambi kokuthatha isigqibo.*
      - *ukungakhathali: Ukungathatheli ingqalelo nokwenza iimpazamo okanye ubange iingxaki.*
      - *fezekisa: Ukwenza into ngempumelelo.*
3. **Sebenzisa indlela yobuchule iYLXY elungele igama ngalinye:**
   Y: Yalatha emfanekisweni okanye kwisixhobo sokwenyani
   L: Linganisa igama
   X: Xelela abafundi intsingiselo yegama
   Y: Yitsho igama kwisivakalisi

Izandi: Hlaziya zonke izandi ezifundiswe kwiKota 2

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
IKota 2 Amakhadi ezandi

INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Zinzisa abafundi emethini okanye phantsi, phambi kwakho.**
   a. Xelela abafundi baphulaphule amagama abo.
   b. Njengoko ubiza igama lomfundi, mabafunde isandi sekhadi lezandi oliphakamisileyo.
   c. Biza igama lomnye umfundi. Lo mfundi makabize igama eliqala okanye elisebenzisa isandi eso.
   d. Yenza oku ngokukhawuleza okukhulu. Yenze ivakale njengomdlalo owonwabisayo kodwa qaphela abafundi abatsala nzima.
   e. Ukuba umfundi wenza impazamo, yithi, 'mamelisisa', uze ubize isandi eso.
2. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesibini.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 120.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Hlaziya bonke oonobumba abafundiswe kwiKota 2

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokujikelezisa izihlahla zenze izangqa ziye ngasekhohlo zibuye ziye ekunene.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Yenza umzekelo wokwakhiwa kwabo bonke oonobumba abakhulu abebefundiswe kwiKota 2.**
   a. Bhala unobumba ngamnye omkhulu ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, chaza indawo apho uqala khona, icala oya kulo kunye nalapho aphela khona unombumba ngamnye.
   c. Xelela abafundi babhale umqolo wenani ngalinye, beshiya isikhewu esingangomnwe phakathi kwenani ngalinye.
   d. Xelela abafundi baqinisekise ukuba banokwakha inani ngalinye ngokuchanekileyo.
3. **Jonga ukwakheka koonobumba abakhulu babafundi.**
   a. Njengoko abafundi bebhala, hambahamba ujonga ukwakha kwabo oonobumba.
   b. Nika inkxaso apho idingekayo.
   c. Qaphela abafundi abatsala nzima ukwakha oonobumba ngokuchanekileyo.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwangaphambili

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 219

1. **Hlalisela abafundi uFundo lwangaPhambili.**
   a. Biza abafundi bahlale emethini okanye phantsi.
   b. Hlala phambi kwabafundi neNgqokelela yamaBali.
   c. Qinisekisa ukuba bonke abafundi bayayibona incwadi.
   d. Khumbuza abafundi ngendlela yokuziphatha oyilindeleyo ngexesha lokuFunda noTitshala, umz. ukwakha isathanga; ukubeka izandla emathangeni, ukuphulaphula ngononophelo, ukuphendula xa ebuzwa, ukuphakamisa isandla ukubuza umbuzo.
2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngoluhlobo:**
   a. Biza isihloko sebali: *Unyana osisilumko*
   b. Cacisa isakhono soqikelelo. Yithi: Xa sisenza uqikelelo, sisebenzisa isihloko kunye nemifanekiso ukuzama ukufumana ukuba ibali lingantoni na.
   c. Bonisa abafundi imifanekiso kwiphepha ngalinye.
   d. Buza: Ucinga ukuba kwenzeka ntoni apha?
   e. Buza: Ucinga ukuba le mifanekiso inxulumana njani?

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 3 no4

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 120.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 3 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 3 edesikeni yalo uze ubize iQela 4.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Ukubalisa amabali ngobuchule

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

1. **Lungiselela abafundi ukubalisa amabali ngobuchule.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 121.
2. **Khokela abafundi bajonge umfanekiso.**
   a. Buza: Ubona ntoni emfanekisweni?
3. **Xelela abafundi ukuba mabaqwebe ibali elifutshane malunga nomfanekiso.**
4. **Xelela abafundi indlela yokwakha ibali labo. Yithi:**
   a. Nika umlinganiswa ngamnye ebalini lakho igama.
   b. Xela apho ibali liqhubeka khona.
   c. Ibali lakho malibe nesiqalo, isiqu kunye nesiphelo.
   d. Lo mfanekiso ubonisa kuphela inxalenye yebali.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqalo sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiqu sebali lakho.
      - Lo mfanekiso usenokubonisa isiphelo sebali lakho.
   e. Ungaqala ibali lakho ngokuthi:
      - Abantwana bafumana… yaze yabanika ingcamango!
      - Kha ri tambe zwa kholekhole hu amba ____.
5. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa bacinge ngebali labo bethe cwaka.
   b. Emva koko, yalela abafundi batshintshiselane ukubalisa ibali labo kwiqela labo. Ungasebenzisa ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukwenza oku.
   c. Njengoko abafundi bethetha, hambahamba uze uphulaphule.
6. **Gqiba isifundo ngolu hlobo:**
   a. Biza umfundi abe mnye abelane ngebali lakhe neklasi okanye buza 1–2 yabafundi imibuzo ngamabali eqela labo.
      - Buza: Belingantoni ibali likaX?
      - Buza: Yintoni oyithandileyo ngebali likaX?
   b. Nika iklasi ingxelo ebanzi ukuphucula amabali abo. Umzekelo: Ngamanye amaxesha, ekuqaleni kwebali sixela apho ibali liqhubeka khona kwaye ngoobani na abalinganiswa. Kwixesha elizayo, zamani ukufaka olu lwazi emabalini enu.

Izandi: Dlala umdlalo wezandi: Ikhonkco lamagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Amaphepha anguA4 abafundi

1. **Zinzisa abafundi ukuze ufumane umgqalasela wabo.**
2. **Bonisa abafundi ngokuwenza lo mdlalo ebhodini.**
   a. Bhala isandi ebhodini.
   b. Xelela abafundi badlale ngababini.
   c. Iqabane 1 malisebenzise isandi esisebhodini libhale igama.
   d. Iqabane 2 malithathe oonobumba aba2 bokugqibela beli gama ze liqale igama elitsha.
   e. Amaqabane ayaqhuba edlala de iphepha labo lizale likhonkco lamagama.
3. **Nika isibini ngasinye iphetshana uze ubhale isandi sokuqala ebhodini: b**
4. **Hambahamba uxhase abafundi apho kuyimfuneko.**
   a. Emva kwemizuzu e10, biza bajonge kuwe.
   b. Buza izibini ezimbalwa zifunde amagama azo. Njengoko befunda, bhala amagama ebhodini uze ujonge ukuba ikhonkco labo lakhiwe ngendlela eyiyo na.
   c. Ncoma abafundi ngemizamo yabo.

Qaphela: Lo msebenzi kulula ukuwenza ngeepensele ezinemibalal

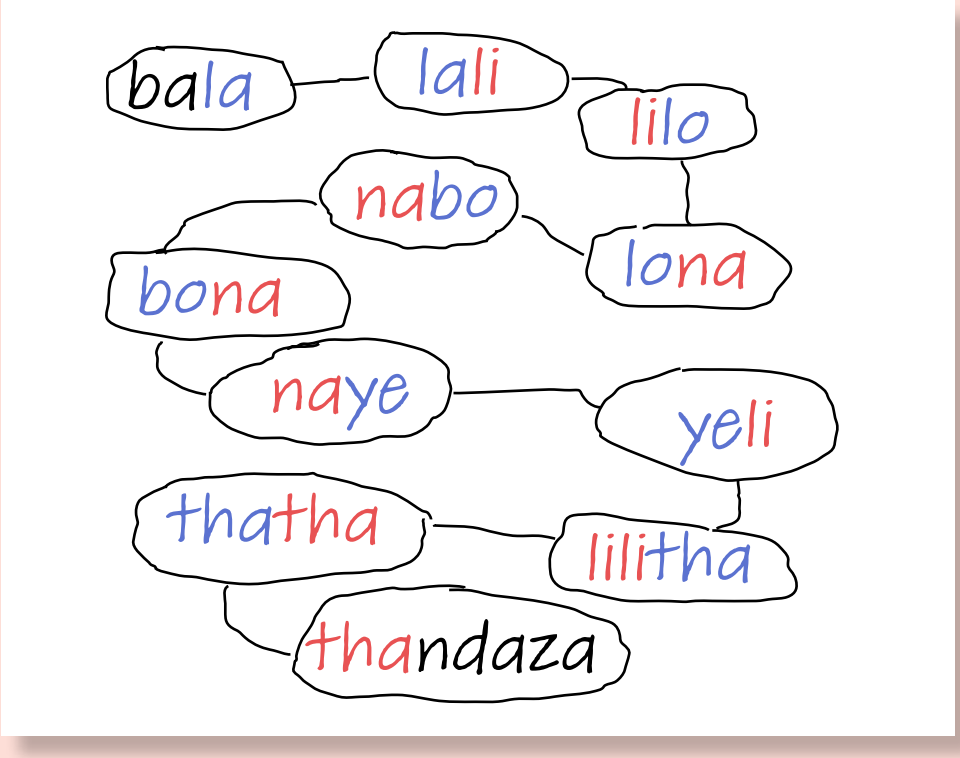

5. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesithathu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 120.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Khuphela izivakalisi

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe ngokujikelezisa izihlahla zenze izangqa ziye ngasekhohlo zibuye ziye ekunene.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bhala ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:**
   - Utata ucela ukutya kumama.
   - UTyhileka uziva etyhafile.
   - Umama wakhe ukhathazekile.

   a. Yalela abafundi bakhuphele izivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   b. Kufuneka bakhuphele ngokucocekileyo nangokuchanekileyo kangangoko banako.
3. **Jonga ubuchule babafundi bokukhuphela izivakalisi.**
   a. abafundi bebhala, hambahamba uqaphela abafundi abatsala nzima:
      - Ukukhuphela izivakalisi ngokuchanekileyo
      - Ukwakha oonobumba namagama ngokuchanekileyo nangokucocekileyo
      - Ukugqiba izivakalisi ngexesha elimiselweyo

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lokuQala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 219

1. **Lungiselela abafundi uFundo lokuQala.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Unyana osisilumko*
   d. Yithi: *Ngabusuku buthile, umalume kaMpumi ubalisa ibali ngexhego lomfama ekufuneka akhethe ukuba ngowuphi na koonyana bakhe abathathu oza kufumana ifama njengelifa. Ubanika umngeni: kufuneka bazalise idladla ngeentsuku ezintlanu. Oonyana ababini abadala basebenza nzima kakhulu, bezama ukuzalisa idladla ngomhlaba nombona, kodwa ababi nako ukulizalisa ngokupheleleyo. Unyana wamagqibelo uchitha ixesha ecinga kwaye ecwangcisa. Usebenzisa ubuchule nokucinga ngenyameko ukusombulula ingxaki. Ungaqashela ukuba uyisombulula njani ingxaki?*.
   e. Buza: Ikhona into oyaziyo malunga noku?

2. **Yenza uFundo lwangaPhambili ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi imifanekiso.
   c. Apho kuyimfuneko, yima uze ucacise kubafundi.
   d. Yalatha isigama njengoko sibonakala.
   e. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 1 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.
   f. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Yenza uhlolo
      - Buza abafundi: Ngokwesiqhelo sifunda into ethile ebalini. Ngamanye amaxesha kufuneka sithathe isigqibo sokuba into ethile ibilungile okanye ibingalunganga. Ngamanye amaxesha kufuneka sithathe isigqibo sokuba into ethile ibifanelekile okanye ibingafanelekanga. Ufunde ntoni kweli bali?

Ukubhala: Yenza umzekelo weGML nomsebenzi

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
KwiNcwadi yemiSebenzi yeDBE iphepha: 100

Isakhelo sokubhala:

Kanye ngelo xesha...

Ndaziva...

Ndagqiba kwelokuba...

Emva koko...

Eku-gqibeleni...

Ndafunda ukuba...

1. **Yazisa ukugxila kwiGML (imiGaqo neMimiselo yoLwimi).**
   a. Yithi: Kule veki siza kugxila kwi: Ukusebenzisa izenzi (amagama abonisa isenzeko) kwixesha elidlulileyo ukubhala ngento eyenzeke izolo okanye ngaphambili.
   b. Bhala isivakalisi ebhodini: Ngexesha ndisemncinci, ndandithanda ukupeyinta.
   c. Yalatha iGML: Isenzi (igama elibonisa isenzeko), sibonisa ukuba isenzo sesenzekile.
2. **Yazisa umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Kule veki siza: Bhala umhlathi wezivakalisi ezithandathu ubuncinane.
   b. Yithi: Yiba nobuchule uze uqwebe isiphelo kwibali.
3. **Cacisa impendulo yakho kumsebenzi wokubhala phambi kokuba ubhale.**
   a. Yithi: Ndiya kuqweba isiphelo sobuchule sam kwibali, njengoku: Kanye ngelo xesha...
4. **Yenza umzekelo womsebenzi ebhodini.**
   a. Bonisa abafundi indlela yokugqibezela isakhelo sokubhala.
   b. Yalatha iGML: Isenzi (igama elibonisa isenzeko), sibonisa ukuba isenzo sesenzekile.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 5 no6

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 122.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 5 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 5 edesikeni yalo uze ubize iQela 6.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Dlala umdlalo wezandi: Ikhonkco lamagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Amaphepha anguA4 abafundi

1. **Zinzisa abafundi ukuze ufumane umgqalasela wabo.**
2. **Bonisa abafundi ngokuwenza lo mdlalo ebhodini.**
   a. Bhala isandi ebhodini.
   b. Xelela abafundi badlale ngababini.
   c. Iqabane 1 malisebenzise isandi esisebhodini libhale igama.
   d. Iqabane 2 malithathe oonobumba aba2 bokugqibela beli gama ze liqale igama elitsha.
   e. Amaqabane ayaqhuba edlala de iphepha labo lizale likhonkco lamagama.
3. **Nika isibini ngasinye iphetshana uze ubhale isandi sokuqala ebhodini: b**
4. **Hambahamba uxhase abafundi apho kuyimfuneko.**
   a. Emva kwemizuzu e10, biza bajonge kuwe.
   b. Buza izibini ezimbalwa zifunde amagama azo. Njengoko befunda, bhala amagama ebhodini uze ujonge ukuba ikhonkco labo lakhiwe ngendlela eyiyo na.
   c. Ncoma abafundi ngemizamo yabo.

Qaphela: Lo msebenzi kulula ukuwenza ngeepensele ezinemibalal

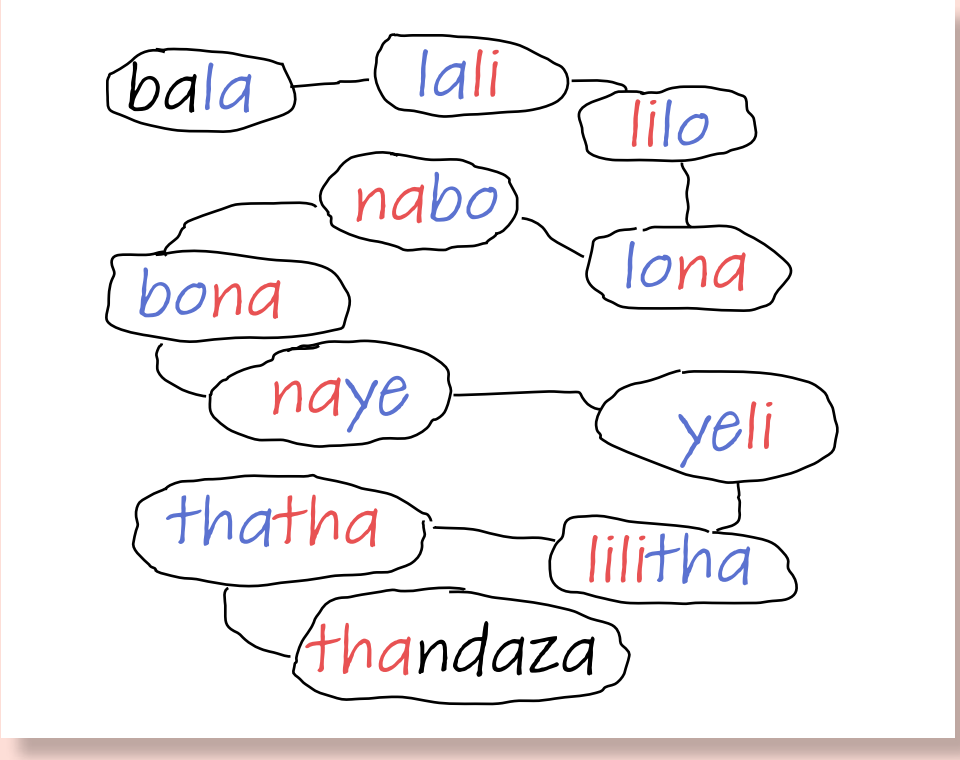

5. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesine.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 121.
   b. Biza abafundi ngabanye bakuncedise wenze umzekelo womsebenzi ngamnye.
   c. Bonisa indlela yokugqibezela nawuphi na umsebenzi obhaliweyo ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

Ukubhala ngesandla: Khuphela izivakalisi

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yoHlolo

1. **Lungiselela abafundi ukubhala ngesandla.**
   a. Yithi: Masifudumeze iminwe yethu ngokucudisa izandla zenze amanqindi sibale ka5, ze siyekelele.
   b. Jonga uze ulungise indlela yokuhlala yabafundi kunye nendlela yokubamba ipensile.
2. **Bhala ezi zivakalisi zilandelayo ebhodini:**
   - Ugxekwe kakhulu ngabahlali.
   - UMiso akawazi umphokoqo.
   - Imvula ayiyeki ukunetha.

   a. Yalela abafundi bakhuphele izivakalisi kwiincwadi zabo zokubhala.
   b. Kufuneka bakhuphele ngokucocekileyo nangokuchanekileyo kangangoko banako.
3. **Jonga ubuchule babafundi bokukhuphela izivakalisi.**
   a. abafundi bebhala, hambahamba uqaphela abafundi abatsala nzima:
      - Ukukhuphela izivakalisi ngokuchanekileyo
      - Ukwakha oonobumba namagama ngokuchanekileyo nangokucocekileyo
      - Ukugqiba izivakalisi ngexesha elimiselweyo

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwesiBini

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 219

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwesiBini.**
   a. Hlalisa abafundi emethini.
   b. Bakhumbuze ngendlela yokuziphatha elindelekileyo.
   c. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Unyana osisilumko*
   d. Khumbuza abafundi indlela yobuchule bengqiqo nokuqonda.
      - Yithi, kule veki sifunda indlela yoku: Yenza uhlolo
      - Yithi, khumbula sithethile ngale nto izolo, xa ndikubuza: Ngokwesiqhelo sifunda into ethile ebalini. Ngamanye amaxesha kufuneka sithathe isigqibo sokuba into ethile ibilungile okanye ibingalunganga. Ngamanye amaxesha kufuneka sithathe isigqibo sokuba into ethile ibifanelekile okanye ibingafanelekanga. Ufunde ntoni kweli bali?

2. **Yenza uFundo lwesiBini ngolu hlobo:**
   a. Funda iphepha ngalinye lebali ngokuvakalayo, ngotyibiliko nangokucacileyo.
   b. Bonisa abafundi umfanekiso.
   c. Sebenzisa imizekelo ekwiphepha lentshayelelo ukwenza umzekelo wobuchule bengqiqo nokuqonda.
   d. Ekupheleni kwebali, buza imibuzo yoFundo 2 ngolu hlobo:
      - Bhekisa Umbuzo 1 no2 kubafundi ngabanye.
      - Bhekisa Umbuzo 3 no4 kwiklasi yonke. Cela abafundi baxoxe ngombuzo neqabane.
      - Biza abafundi abambalwa babelane ngeempendulo.

Ukubhala: Cwangisa uze uyile

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
KwiNcwadi yemiSebenzi yeDBE
iphepha: 100

Isakhelo sokubhala:

Kanye ngelo xesha...

Ndaziva...

Ndagqiba kwelokuba...

Emva koko...

Eku-gqibeleni...

Ndafunda ukuba...

1. **Yazisa kwakhona umsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Yiba nobuchule uze uqwebe isiphelo kwibali.
2. **Yalela abafundi bacinge ngokubhala kwabo.**
   a. Yithi: Cimela uze ucinge ngendlela oza kuphendula ngayo isakhelo sokubhala.
   b. Yithi: Yabelana ngoluvo lwakho neqabane.
   c. Xoxa uze ubhale amagama aluncedo ebhodini, umz. isambreli, idyasi yemvula, umthi, wabaleka.
3. **Yalela abafundi bavule iphepha elichanekileyo kwiincwadi zabo zeDBE zemisebenzi.**
   a. Yithi: Ngoku, zoba uze ubhale ezakho iimbono.
   b. Khumbuza abafundi ngeGML: Isenzi (igama elibonisa isenzeko), sibonisa ukuba isenzo sesenzekile.
4. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Cela abafundi bakuxelele ngeembono zabo.
   b. Nceda abafundi abasokolayo ukuqala umsebenzi wabo wokubhala.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 7 no8

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 123.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 7 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 7 edesikeni yalo uze ubize iQela 8.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Xoxa ngebali eliFundwa noTitshala

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Isicwangciso sengxoxo:

Uluvo oluphambili kweli bali ibi...

Ndithande umlinganiswa u... kuba...

Ndifunde ukuba...

Ndicinga ukuba ibiyi nto elungileyo / enga-lunganga... kuba...

1. **Lungiselela abafundi ingxoxo yamaqela.**
   a. Cwangcisa abafundi ngokwamaqela amalungu ama4.
   b. Nika iqela ngalinye ‘uswazi okanye ilityе lokuthetha’.
   c. Yithi: Ungathetha kuphela xa uphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’.
2. **Funda imibuzo yengxoxo.**
   a. Khumbuza abafundi ibali elifundwa notitshala laloo veki.
   b. Bhala isicwangciso sengxoxo ebhodini.
   c. Funda uze ucacise umbuzo ngamnye (isiqali sivakalisi).
   d. Xelela abafundi ukuba ilungu ngalinye leqela malibe nethuba lokuphendula umbuzo.
   e. Khuthaza abafundi bacinge ngeempendulo ezahlukileyo.
3. **Yalela abafundi baqale ingxoxo.**
   a. Yalela abafundi abaphethe ‘uswazi / ilityе lokuthetha’ ukuba mabaqale.
   b. Hambahamba unika inkxaso apho ifunekayo.
   c. Kwimizuzu embalwa yokugqibela, biza iqela lizokwabelana ngeempendulo zalo.
4. **Ukulungisa abafundi**
   a. Chonga 3–4 yabafundi abaza kwenza iNtetho yeOrali ngoMvulo.
   b. Xelela aba bafundi amabakulungiselele uMvulo. (Jonga isicwangciso sesifundo soPT sangoMvulo)

Izandi: Ubizelo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo.

1. **Zinzisa abafundi neencwadi zabo zokubhala, iipensile neerula.**
   a. Xelela abafundi babhale isihloko, Ubizelo' baze babhale amanani u1–5 kumda wephepha.
   b. Biza la magama mahlanu alandelayo ukuze abafundi bawabhale ecaleni kwamanani u1–5: esityeni, amaphepha, wakhe, nendawo, unombono
   c. Emva koko, xelela abafundi babhale phantsi isivakalisi osibizayo, besebenzisa iimpawu zobhalo ezichanelekileyo.
   d. Biza esi sivakalisi silandelayo. Siphinde ngokucothayo, kabini ukuba kuyimfuneko: Imvula ayiyeki ukunetha.
2. **Xelela abafundi basebenzise iipensile eziyimibala ukukorekisha umsebenzi wabo.**
   a. Bhala la magama mahlanu nesivakalisi ebhodini.
   b. Njengoko ubhala, biza igama ngalinye.
   c. Kwisivakalisi, yalatha iimpawu zobhalo ezisetyenzisiweyo.
   d. Xelela abafundi barhangqe iimpazamo zabo ngepensile enombala.
   e. Xelela abafundi babhale kwakhona iimpazamo zabo ngokuchanekileyo.
3. **Qaphela imingeni kunye nenkqubela phambili yabafundi.**
4. **Qhelanisa abafundi nemisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yangoLwesihlanu.**
   a. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 124.
   b. Funda itekisi ngokuvakalayo. Xelela abafundi balandele kwiincwadi zabo njengoko ufunda.
   c. Funda itekisi kwakhona, ngeli lixa, abafundi mabangenelele bafunde nawe.
   d. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi wengqiqo nokuqonda ebhodini.
   e. Yenza umzekelo wokugqibezela umsebenzi weMofoloji ebhodini.

Qaphela: Xelela abafundi ukuba baza kwenza le misebenzi namaqabane abo ngexesha lokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.

UkuFunda noTitshala: Yenza uFundo lwaMva

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
INgqokelela yamaBali, iphepha 219

1. **Lungiselela abafundi uFundo lwaMva.**
   a. Khumbuza abafundi ngesihloko sebali: *Unyana osisilumko*
   b. Cacisa umsebenzi. Yithi: Namhlanje siza kulinganisa ibali lethu singamaqela.
2. **Yenza umzekelo walo msebenzi njengoku kulandelayo:**
   a. Yithi: Xa silinganisa ibali, kufuneka sizame ukuba:
      - Sikhumbule okwenziwa nokuthethwa ngumlinganiswa wethu
      - Sithethe kwaye silinganise njengomlinganiswa wethu
      - Sisebenzise amanye amagama afana nathethwe ngumlinganiswa wethu
   b. Ngokufutshane bonisa abafundi indlela onokulinganisa ngayo omnye wabalinganiswa.
   c. Zama ukungakhethi umlinganiswa oyintloko kumzekelo wakho.
3. **Yalela abafundi bagqibezele umsebenzi.**
   a. Bala ukuba bangaphi abalinganiswa ebalini.
   b. Yahlula abafundi babe ngamaqela alingana nelo nani. Umzekelo, ukuba abalinganiswa ba5 ebalini, yohlula iklasi ibe ngamaqela ama5.
   c. Nika umfundi ngamnye umlinganiswa.
   d. Hamba neklasi niye phandle okanye kwindawo ethe gabalala.
   e. Xelela amaqela ukuba alinganise ibali. Kufuneka:
      - Bakhumbule okuthethwa nokwenziwa ngumlinganiswa wabo
      - Bathethe baze benze ngokomlinganiswa wabo
      - Basebenzise amanye kumagama asetyenziswe ngumlinganiswa wabo
   f. Njengokuba abafundi belinganisa ibali, jikeleza phakathi kwabo unike inkxaso apho ifuneka khona.
4. **Vumela abafundi babelane ngomsebenzi wabo.**
   a. Nika abafundi imizuzu embalwa yokubonisa umsebenzi wabo kwiqabane.
   b. Biza umfundi abelane ngomsebenzi wakhe neklasi.

Ukubhala: Yila uze uhlele

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
KwiNcwadi yemiSebenzi yeDBE iphepha: 100

Isakhelo sokubhala:

Kanye ngelo xesha...

Ndaziva...

Ndagqiba kwelokuba...

Emva koko...

Eku-gqibeleni...

Ndafunda ukuba...

1. **Khumbuza abafundi ngomsebenzi wokubhala.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela umsebenzi wethu wokubhala.
2. **Yazisa ukwahlula umsebenzi.**
   a. Hambahamba eklasini uze uncede abafundi abasokolayo.
   b. Nika abafundi abaphambili ngolwazi umyalelo owongezelelweyo: Yongeza esinye isivakalisi kumbhalo wakho.
3. **Yalela abafundi bafunde baze bahlele umbhalo wabo.**
   a. Yithi: Ngoku lixesha lokuba nifunde ze nihlele imibhalo yenu.
   b. Yithi, khumbula ukukhangela ukuba: Isenzi (igama elibonisa isenzeko), sibonisa ukuba isenzo sesenzekile.
4. **Ukuba ixesha liyavuma, cela abafundi babelane ngemibhalo yabo.**
   a. Abafundi bangabelana ngemibhalo yabo neqabane.
   b. Abafundi abambalwa bangabelana nemibhalo yabo neklasi.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Sebenza namaQela 9 no10

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

Iincwadi zokuFunda ngokwa-Manqanaba (ezingani-kezwanga yiNHLRP)

1. **Lungiselela abafundi ukuFunda ngokwamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Qinisekisa abafundi bayalazi iqela labo lokufunda.
   b. Hlalisa abafundi ngababini neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo, iincwadi zokubhala neepensile.
   c. Yalela abafundi ukuba bavule iiNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo kwiphepha 124.
2. **Hlola imisebenzi yeNcwadi yokuFunda enguNdoqo yosuku nabafundi.** Khumbuza abafundi amabakwenze ukugqibezela umsebenzi ngamnye.
3. **Bizela iQela 9 kwindawo yakho yokuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala.**
   a. Hlalisa iqela neeNcwadi zokuFunda ezinguNdoqo zabo.
   b. Biza abafundi ngabanye bafunde izandi.
   c. Biza abafundi ngabanye bagqibezele imisebenzi yokudikhowuda.
   d. Biza umfundi ngamnye afunde amagama okanye isicatshulwa seveki edlulilleyo.
   e. Qaphela abafundi abadinga inkxaso.
   f. Qaphela izandi ezidinga ukuhlanganiswa.
4. **Ukusebenzisa iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba**
   a. Nika iqela iincwadi zokufunda ezifumanekayo. (ezamaBanga / ezamaNqanaba)
   b. Phulaphula umfundi ngamnye efunda encwadini ngokuvakalayo.
   c. Ukuba kungqamene nomgaqonkqubo wesikolo, nika abafundi iiNcwadi zokuFunda ngokwamaNqanaba bagoduke nazo.
5. **Buyisela iQela 9 edesikeni yalo uze ubize iQela 10.**

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: IiNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Linganisa okanye Zoba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshokhwe nebhodi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi uza kuhlaziya amagama esigama abawafunde kule Kota.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'Linganisa okanye Zoba'.
   b. Ndiza kukhetha umfundi 'oza kwenza'.
   c. Lo mfundi uza ngaphambili eklasini ndize ndisebeze endlebeni yakhe igama.
   d. Lo mfundi kufuneka alinganise igama OKANYE azobe umfanekiso wegama ebhodini.
   e. Abanye eklasini mabaphakamise izandla zabo ze baqikelele igama.
   f. Lo mfundi 'uzokwenza' ubiza umfundi aphendule.
   g. Umntu ophendule ngokuchanekileyo nguye oza kwenza. Uza ngaphambili ndize kusebeza igama kuye endlebeni.
4. **Biza umfundi wokuqala azokwenza uqale umdlalo.**

Izandi: Bhala iitekisi ezinokudikhowudwa

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. Bhala ebhodini iifonimi ezi7 ezifundwe okanye ezihlaziywe ngabafundi.
2. Cacisela abafundi ukuba baza kudlala umdlalo wezandi bazonwabise.
3. Bacacisele ukuba baza kubhala amagama, izivakalisi kanti ingalillo nebali besebenzisa ezo zandi KUPHELA.
4. Yenza isivakalisi esinye esifutshane njengomzekelo usibhale ebhodini (Okanye ubhale amagama ukuba awunakho ukubhala isivakalisi.)
5. Cela abafundi bajonge ukuba amagama okanye isivakalisi sakho sichanekile na:
   a. Ingaba siqala ngonobumba omkhulu?
   b. Ingaba siphela ngesingxi, uphawu lombuzo okanye uphawu lokhuzo?
   c. Ingaba usebenzise kuphela iifonimi ezi7 ezisebhodini?
6. Okulandelayo, nika abafundi imizuzu embalwa babhale amagama okanye isi/izivakalisi sabo/zabo.
7. Xelela abafundi batshintshiselane ngeencwadi omnye ajonge umsebenzi womnye.
8. Biza abafundi abanawona magama maninzi okanye ezona zivakalisi zininzi zichanekileyo, bafunde umsebenzi wabo ngokuvakalayo.
9. Njengokuba befunda, bhala amagama okanye izivakalisi ebhodini.
10. Jongisisa uqiniseke ukuba basebenzise ezi fonimi zi7 kuphela.
11. Ncoma bonke abafundi ngemizamo yabo.

Ukubhala ngesandla: Yenza umzekelo wendlela yokupapasha umbhalo wakho

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Umzekelo kaTitshala: umsebenzi wokubhala

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Phambi kokuqala kwezifundo, lungisa ibhodi yakho ilungele esi sifundo.**
   a. Khetha umsebenzi wokubhala ube mnye kweyale kota. Zoba uze ubhale umzekelo wakho womsebenzi ebhodini.
   b. Quka impazamo kwiGML yekota, efana noku: Unobumba wokuqala wesivakalisi akangonobumba omkhulu.
2. **Yazisa ukupapasha kubafundi.**
   a. Yithi: Kule veki siza kupapasha inqaku lethu lokubhala ukusuka kule kota.
   b. Yithi: Xa sipapasha umbhalo wethu, siwulungiselela ukwabelana ngawo nabanye abantu. Sikhetha owona msebenzi wethu ungcono, siwenza ucoceke ubukeke kwaye ucace, size sabelane ngawo nabanye bawufunde bawonwabele.
   c. Khomba idrafti yakho esebhodini. Cacisa ukuba lo ngumsebenzi wobhalo owukhethele ukuwupapasha.
3. **Yenza umzekelo wokupapasha ebhodini.**
   a. Phinda uzobe uze ubhale umbhalo wakho ebhodini. Yenza oku ngokucocekileyo kwaye ubandakanye iinkcukacha ezithe chatha.
   b. Funda umbhalo wakho okwidrafti ngokuvakalayo.
   c. Khomba impazamo oyenzileyo kwiGML. Yithi: Ndenze impazamo. Unobumba wokuqala wesivakalisi akanguye unobumba omkhulu. Ndingakulungisa oku xa ndipapasha.
   d. Bhala isivakalisi kwakhona ngendlela ecocekileyo nebukekayo.
   e. Khomba iGML elungisiweyo: Unobumba wokuqala wesivakalisi ngunobumba omkhulu.

UkuFunda noTitshala: Yenza umzekelo wendlela yokupapasha umbhalo wakho

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Umzekelo kaTitshala: umsebenzi wokubhala

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

Kuyaqhutywa kususelwa kwisifundo esidlulileyo.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Linganisa okanye Zoba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshokhwe nebhodi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi uza kuhlaziya amagama esigama abawafunde kule Kota.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'Linganisa okanye Zoba'.
   b. Ndiza kukhetha umfundi 'oza kwenza'.
   c. Lo mfundi uza ngaphambili eklasini ndize ndisebeze endlebeni yakhe igama.
   d. Lo mfundi kufuneka alinganise igama OKANYE azobe umfanekiso wegama ebhodini.
   e. Abanye eklasini mabaphakamise izandla zabo ze baqikelele igama.
   f. Lo mfundi 'uzokwenza' ubiza umfundi aphendule.
   g. Umntu ophendule ngokuchanekileyo nguye oza kwenza. Uza ngaphambili ndize kusebeza igama kuye endlebeni.
4. **Biza umfundi wokuqala azokwenza uqale umdlalo.**

Izandi: Bhala iitekisi ezinokudikhowudwa

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. Bhala ebhodini iifonimi ezi8 ezifundwe okanye ezihlaziywe ngabafundi.
2. Cacisela abafundi ukuba baza kudlala umdlalo wezandi bazonwabise.
3. Bacacisele ukuba baza kubhala amagama, izivakalisi kanti ingalillo nebali besebenzisa ezo zandi KUPHELA.
4. Yenza isivakalisi esinye esifutshane njengomzekelo usibhale ebhodini (Okanye ubhale amagama ukuba awunakho ukubhala isivakalisi.)
5. Cela abafundi bajonge ukuba amagama okanye isivakalisi sakho sichanekile na:
   a. Ingaba siqala ngonobumba omkhulu?
   b. Ingaba siphela ngesingxi, uphawu lombuzo okanye uphawu lokhuzo?
   c. Ingaba usebenzise kuphela iifonimi ezi8 ezisebhodini?
6. Okulandelayo, nika abafundi imizuzu embalwa babhale amagama okanye isi/izivakalisi sabo/zabo.
7. Xelela abafundi batshintshiselane ngeencwadi omnye ajonge umsebenzi womnye.
8. Biza abafundi abanawona magama maninzi okanye ezona zivakalisi zininzi zichanekileyo, bafunde umsebenzi wabo ngokuvakalayo.
9. Njengokuba befunda, bhala amagama okanye izivakalisi ebhodini.
10. Jongisisa uqiniseke ukuba basebenzise ezi fonimi zi8 kuphela.
11. Ncoma bonke abafundi ngemizamo yabo.

Ukubhala ngesandla: Abafundi bacamngca baze bakhethe

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Iincwadi zabafundi zokubhala

Amaphepha anguA4 azihambelayo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Phambi kokuqala kwezifundo, lungisa idrafti epapashiweyo kwiphepha elizihambelayo.**
   a. Khuphela kwiphepha elizihambelayo umzobo nombhalo wakho opapashiweyo uzokubonisa abafundi.
   b. Qinisekisa ukuba uyayigcina idrafti yakho epapashiweyo uzokuyisebenzisa kwisifundo sokunikezela.
2. **Yalela abafundi bacingisise ngemibhalo yabo yekota.**
   a. Nika abafundi ixesha lokufunda umbhalo wabo wekota.
   b. Buza: Ngowuphi owona mbhalo wakho uwuthandileyo kule kota?
   c. Biza abafundi abambalwa babelane ngeyona mibhalo yabo bayithandileyo yekota.
3. **Yalela abafundi bakhethe umbhalo abaza kuwupapasha.**
   a. Buza: Ngowuphi umbhalo oza kuwupapasha uze wabelane ngawo kule kota?
   b. Nika abafundi ixesha lokukhetha umsebenzi wokubhala abaza kuwupapasha.
   c. Yalela abafundi baxelele iqabane ukuba ngowuphi umsebenzi wokubhala abaza kuwupapasha.
4. **Yalela abafundi bapapashe kwiphepha elizihambelayo, ukuze umsebenzi wabo uxhonywe.**
   a. Yithi: Xa sipapasha, asibhali ezincwadini zethu njengesiqhelo. Sibhala ephepheni elizihambelayo ukuze sabelane ngomsebenzi wethu ngokulula.
   b. Bonisa abafundi umzekelo wakho womsebenzi opapashiweyo ephepheni elizihambelayo.
   c. Nika abafundi amaphepha azihambelayo ulungiselele ukupapasha.
5. **Yalela abafundi ukuba baqalise ukupapasha.**
   a. Yithi: Qalisani ngoku ukupapasha umsebenzi wenu. Khumbulani ukuwenza ubukeke, ucoceke kwaye ucace, ukuze ulungele ukwabelana nabanye.

UkuFunda noTitshala: Abafundi bacamngca baze bakhethe

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
lincwadi zabafundi zokubhala

Amaphepha anguA4 azihambelayo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

Kuyaqhutywa kususelwa kwisifundo esidlulileyo.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Linganisa okanye Zoba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshokhwe nebhodi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi uza kuhlaziya amagama esigama abawafunde kule Kota.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'Linganisa okanye Zoba'.
   b. Ndiza kukhetha umfundi 'oza kwenza'.
   c. Lo mfundi uza ngaphambili eklasini ndize ndisebeze endlebeni yakhe igama.
   d. Lo mfundi kufuneka alinganise igama OKANYE azobe umfanekiso wegama ebhodini.
   e. Abanye eklasini mabaphakamise izandla zabo ze baqikelele igama.
   f. Lo mfundi 'uzokwenza' ubiza umfundi aphendule.
   g. Umntu ophendule ngokuchanekileyo nguye oza kwenza. Uza ngaphambili ndize kusebeza igama kuye endlebeni.
4. **Biza umfundi wokuqala azokwenza uqale umdlalo.**

Izandi: Bhala iitekisi ezinokudikhowudwa

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. Bhala ebhodini iifonimi ezi9 ezifundwe okanye ezihlaziywe ngabafundi.
2. Cacisela abafundi ukuba baza kudlala umdlalo wezandi bazonwabise.
3. Bacacisele ukuba baza kubhala amagama, izivakalisi kanti ingalillo nebali besebenzisa ezo zandi KUPHELA.
4. Yenza isivakalisi esinye esifutshane njengomzekelo usibhale ebhodini (Okanye ubhale amagama ukuba awunakho ukubhala isivakalisi.)
5. Cela abafundi bajonge ukuba amagama okanye isivakalisi sakho sichanekile na:
   a. Ingaba siqala ngonobumba omkhulu?
   b. Ingaba siphela ngesingxi, uphawu lombuzo okanye uphawu lokhuzo?
   c. Ingaba ebhodini usebenzise ezi fonimi zi9 kuphela?
6. Okulandelayo, nika abafundi imizuzu embalwa babhale amagama okanye isi/izivakalisi sabo/zabo.
7. Xelela abafundi batshintshiselane ngeencwadi omnye ajonge umsebenzi womnye.
8. Biza abafundi abanawona magama maninzi okanye ezona zivakalisi zininzi zichanekileyo, bafunde umsebenzi wabo ngokuvakalayo.
9. Njengokuba befunda, bhala amagama okanye izivakalisi ebhodini.
10. Jongisisa uqiniseke ukuba basebenzise ezi fonimi zi9 kuphela.
11. Ncoma bonke abafundi ngemizamo yabo.

Ukubhala ngesandla: Abafundi bapapasha umsebenzi wabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Iincwadi zabafundi zokubhala

Amaphepha anguA4 azihambelayo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Yazisa kwakhona ukupapasha kubafundi.**
   a. Yithi: Namhlanje siza kugqibezela ukupapasha umbhalo wethu.
   b. Yithi: Xa sipapasha umbhalo wethu, siyilungiselela ukwabelana ngayo nabanye. Sikhetha owona msebenzi wethu ungcono, siwenza ubukeke ucoceke kwaye ucace, ze sabelane ngawo nabanye bawufunde bawonwabele.
2. **Yalela abafundi baqhube nokupapasha.**
   a. Yithi: Ngoku qhubeka upapashe umsebenzi wakho wayizolo. Khumbula ukuwenza ucoceke kwaye ucace, ukuze ulungele ukwabelana nabanye.
3. **Hambahamba egumbini uncede abafundi ngabanye.**
   a. Nceda abafundi abatsala nzima chonga uze upapashe imibhalo yabo.

UkuFunda noTitshala: Abafundi bapapasha umsebenzi wabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
lincwadi zabafundi zokubhala
Amaphepha anguA4 azihambelayo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

Kuyaqhutywa kususelwa kwisifundo esidlulileyo.

Ukubhala: Abafundi bapapasha umsebenzi wabo

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
lincwadi zabafundi zokubhala

Amaphepha anguA4 azihambelayo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

Kuyaqhutywa kususelwa kwisifundo esidlulileyo.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Bhala iitekisi ezinokudikhowudwa

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. Bhala ebhodini iifonimi ezi10 ezifundwe okanye ezihlaziywe ngabafundi.
2. Cacisela abafundi ukuba baza kudlala umdlalo wezandi bazonwabise.
3. Bacacisele ukuba baza kubhala amagama, izivakalisi kanti ingalillo nebali besebenzisa ezo zandi KUPHELA.
4. Yenza isivakalisi esinye esifutshane njengomzekelo usibhale ebhodini (Okanye ubhale amagama ukuba awunakho ukubhala isivakalisi.)
5. Cela abafundi bajonge ukuba amagama okanye isivakalisi sakho sichanekile na:
   a. Ingaba siqala ngonobumba omkhulu?
   b. Ingaba siphela ngesingxi, uphawu lombuzo okanye uphawu lokhuzo?
   c. Ingaba usebenzise kuphela iifonimi ezi10 ezisebhodini?
6. Okulandelayo, nika abafundi imizuzu embalwa babhale amagama okanye isi/izivakalisi sabo/zabo.
7. Xelela abafundi batshintshiselane ngeencwadi omnye ajonge umsebenzi womnye.
8. Biza abafundi abanawona magama maninzi okanye ezona zivakalisi zininzi zichanekileyo, bafunde umsebenzi wabo ngokuvakalayo.
9. Njengokuba befunda, bhala amagama okanye izivakalisi ebhodini.
10. Jongisisa uqiniseke ukuba basebenzise ezi fonimi zi10 kuphela.
11. Ncoma bonke abafundi ngemizamo yabo.

Ukubhala ngesandla: Yenza umzekelo wendlela yokwenza intetho ngomsebenzi wakho

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Yazisa ukunikezela kubafundi.**
   a. Yithi: Kule veki siza kunikezela umbhalo wethu opapashiweyo.
   b. Yithi: Xa sinikezela umbhalo wethu, sabelana nabanye ngawo. Sichaza umzobo wethu ze sifunde umbhalo wethu. Sithetha ngokuvakalayo nangokucacileyo ukuze siviwe ngabanye.
   c. Yithi: Sakugqiba ukuthetha, singahambahamba egumbini sibonise abanye umzobo wethu.
   d. Yithi: Xa abanye besenza unikezela, siphulaphula ngenyameko. Sisoloko sibonisa ububele siqhwabe bakugqiba.
2. **Linganisela iklasi ukunikezela.**
   a. Bamba idrafti yakho epapashiweyo ibonakale kumntu wonke.
   b. Chaza umzobo wakho ukhawulezisa uze ufunde umbhalo wakho. Linganisa ukuthetha ngokuvakalayo nangokucacileyo uviwe ngumntu wonke.
   c. Yalela abafundi bakuqhwabele wakuba ugqibile.
3. **Hambahamba egumbini ubonise umntu wonke lo mzobo wakho.**
4. **Yalela abafundi balungiselele ukunikezela.**
   a. Yithi: Cinga ngesivakalisi esichaza umzobo wakho uze uziqhelanise nokufunda umbhalo wakho.
5. **Nika abafundi imizuzu embalwa bacinge ze bafunde.**
6. **Yalela abafundi benzele iqabane unikezelo.**
   a. Yalela abafundi bachaze umzobo wabo baze bafundele iqabane umbhalo wabo.

-

UkuFunda noTitshala: Yenza umzekelo wendlela yokwenza intetho ngomsebenzi wakho

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

Kuqhubeka isifundo sangaphambili.

Ukubhala: Yenza umzekelo wendlela yokwenza intetho ngomsebenzi wakho

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

Kuqhubeka isifundo sangaphambili.

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Linganisa okanye Zoba

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Itshokhwe nebhodi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi uza kuhlaziya amagama esigama abawafunde kule Kota.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'Linganisa okanye Zoba'.
   b. Ndiza kukhetha umfundi 'oza kwenza'.
   c. Lo mfundi uza ngaphambili eklasini ndize ndisebeze endlebeni yakhe igama.
   d. Lo mfundi kufuneka alinganise igama OKANYE azobe umfanekiso wegama ebhodini.
   e. Abanye eklasini mabaphakamise izandla zabo ze baqikelele igama.
   f. Lo mfundi 'uzokwenza' ubiza umfundi aphendule.
   g. Umntu ophendule ngokuchanekileyo nguye oza kwenza. Uza ngaphambili ndize kusebeza igama kuye endlebeni.
4. **Biza umfundi wokuqala azokwenza uqale umdlalo.**

Izandi: Bhala iitekisi ezinokudikhowudwa

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. Bhala ebhodini iifonimi ezi11 ezifundwe okanye ezihlaziywe ngabafundi.
2. Cacisela abafundi ukuba baza kudlala umdlalo wezandi bazonwabise.
3. Bacacisele ukuba baza kubhala amagama, izivakalisi kanti ingalillo nebali besebenzisa ezo zandi KUPHELA.
4. Yenza isivakalisi esinye esifutshane njengomzekelo usibhale ebhodini (Okanye ubhale amagama ukuba awunakho ukubhala isivakalisi.)
5. Cela abafundi bajonge ukuba amagama okanye isivakalisi sakho sichanekile na:
   a. Ingaba siqala ngonobumba omkhulu?
   b. Ingaba siphela ngesingxi, uphawu lombuzo okanye uphawu lokhuzo?
   c. Ingaba usebenzise kuphela iifonimi ezi11 ezisebhodini?
6. Okulandelayo, nika abafundi imizuzu embalwa babhale amagama okanye isi/izivakalisi sabo/zabo.
7. Xelela abafundi batshintshiselane ngeencwadi omnye ajonge umsebenzi womnye.
8. Biza abafundi abanawona magama maninzi okanye ezona zivakalisi zininzi zichanekileyo, bafunde umsebenzi wabo ngokuvakalayo.
9. Njengokuba befunda, bhala amagama okanye izivakalisi ebhodini.
10. Jongisisa uqiniseke ukuba basebenzise ezi fonimi zi11 kuphela.
11. Ncoma bonke abafundi ngemizamo yabo.

UkuFunda noTitshala: Abafundi benza intetho ngomsebenzi wabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Yazisa kwakhona ukunikezela kubafundi.**
   a. Yithi: Khumbulani ukuba namhlanje siza kunikezela imibhalo yethu epapashiweyo.
   b. Yithi: Xa sinikezela imibhalo yethu, sabelana ngayo nabanye. Sichaza umzobo wethu sifunde umbhalo wethu. Sithetha ngokuvakalayo nangokucacileyo ukuze kuve wonke umntu.
   c. Yithi: Sakugqiba ukuthetha, singahambamba egumbini sibonise wonke umntu umzobo wethu.
2. **Yithi: Xa abanye besenza unikezela, siphulaphula ngenyameko. Sisoloko sibonisa ububele siqhwabe bakugqiba.**
3. **Biza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
   d. Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.

Ukubhala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Isibizo okanye isenzi?

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi ukuba izibizo ngamagama athiyayo zize izenzi zibe ngamagama enzayo.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'isibizo okanye isenzi'.
   b. Ndiza kubiza igama.
   c. Ukuba sisibizo, kufuneka uphakamise umnwe omnye.
   d. Ukuba sisenzi phakamisa iminwe emibini.
   e. Niya kuthi, nisebenze ngababini nenze isivakalisi ngelo gama nibonise intsingiselo yalo.
   f. Ndiza kubiza izibini ezahlukileyo zinike izivakalisi zazo.
4. **Biza igama lokuqala uqale umdlalo.**

Izandi: Yakha uze uxhome amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Intlama yokudlala, udongwe lokudlala, iziciko zebhotile, iwulu, ipasta, njl.njl.

1. Yiya kwindawo evulekileyo.
2. Bonisa abafundi indawo yabo yokusebenzela.
3. Bonisa abafundi indawo yabo yokuxhoma.
4. Bahlule abafundi babe ngamaqela ama2–4.
5. Hambisa izixhobo ezikhoyo kwiqela ngalinye.
6. Xelela iqela ngalinye ukuba malicinge ngegama abanokulibhala.
7. Okulandelayo, xelela amaqela asebenzise izixhobo ukwakha elo gama.
8. Akugqiba ukwakha igama amaqela, mabalixhome kwindawo yokuxhoma.
9. Bavumele abafundi bahambahambe bafunde amagama omntu wonke.
10. Babulele abafundi ubacele baqoqoshe.

Ukubhala ngesandla: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda noTitshala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Isibizo okanye isenzi?

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi ukuba izibizo ngamagama athiyayo zize izenzi zibe ngamagama enzayo.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'isibizo okanye isenzi'.
   b. Ndiza kubiza igama.
   c. Ukuba sisibizo, kufuneka uphakamise umnwe omnye.
   d. Ukuba sisenzi phakamisa iminwe emibini.
   e. Niya kuthi, nisebenze ngababini nenze isivakalisi ngelo gama nibonise intsingiselo yalo.
   f. Ndiza kubiza izibini ezahlukileyo zinike izivakalisi zazo.
4. **Biza igama lokuqala uqale umdlalo.**

Izandi: Yakha uze uxhome amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Intlama yokudlala, udongwe lokudlala, iziciko zebhotile, iwulu, ipasta, njl.njl.

1. Yiya kwindawo evulekileyo.
2. Bonisa abafundi indawo yabo yokusebenzela.
3. Bonisa abafundi indawo yabo yokuxhoma.
4. Bahlule abafundi babe ngamaqela ama2–4.
5. Hambisa izixhobo ezikhoyo kwiqela ngalinye.
6. Xelela iqela ngalinye ukuba malicinge ngegama abanokulibhala.
7. Okulandelayo, xelela amaqela asebenzise izixhobo ukwakha elo gama.
8. Akugqiba ukwakha igama amaqela, mabalixhome kwindawo yokuxhoma.
9. Bavumele abafundi bahambahambe bafunde amagama omntu wonke.
10. Babulele abafundi ubacele baqoqoshe.

Ukubhala ngesandla: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda noTitshala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Isibizo okanye isenzi?

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi ukuba izibizo ngamagama athiyayo zize izenzi zibe ngamagama enzayo.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'isibizo okanye isenzi'.
   b. Ndiza kubiza igama.
   c. Ukuba sisibizo, kufuneka uphakamise umnwe omnye.
   d. Ukuba sisenzi phakamisa iminwe emibini.
   e. Niya kuthi, nisebenze ngababini nenze isivakalisi ngelo gama nibonise intsingiselo yalo.
   f. Ndiza kubiza izibini ezahlukileyo zinike izivakalisi zazo.
4. **Biza igama lokuqala uqale umdlalo.**

Izandi: Yakha uze uxhome amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Intlama yokudlala, udongwe lokudlala, iziciko zebhotile, iwulu, ipasta, njl.njl.

1. Yiya kwindawo evulekileyo.
2. Bonisa abafundi indawo yabo yokusebenzela.
3. Bonisa abafundi indawo yabo yokuxhoma.
4. Bahlule abafundi babe ngamaqela ama2–4.
5. Hambisa izixhobo ezikhoyo kwiqela ngalinye.
6. Xelela iqela ngalinye ukuba malicinge ngegama abanokulibhala.
7. Okulandelayo, xelela amaqela asebenzise izixhobo ukwakha elo gama.
8. Akugqiba ukwakha igama amaqela, mabalixhome kwindawo yokuxhoma.
9. Bavumele abafundi bahambahambe bafunde amagama omntu wonke.
10. Babulele abafundi ubacele baqoqoshe.

Ukubhala ngesandla: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda noTitshala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

Ukubhala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Izandi: Yakha uze uxhome amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Intlama yokudlala, udongwe lokudlala, iziciko zebhotile, iwulu, ipasta, njl.njl.

1. Yiya kwindawo evulekileyo.
2. Bonisa abafundi indawo yabo yokusebenzela.
3. Bonisa abafundi indawo yabo yokuxhoma.
4. Bahlule abafundi babe ngamaqela ama2–4.
5. Hambisa izixhobo ezikhoyo kwiqela ngalinye.
6. Xelela iqela ngalinye ukuba malicinge ngegama abanokulibhala.
7. Okulandelayo, xelela amaqela asebenzise izixhobo ukwakha elo gama.
8. Akugqiba ukwakha igama amaqela, mabalixhome kwindawo yokuxhoma.
9. Bavumele abafundi bahambahambe bafunde amagama omntu wonke.
10. Babulele abafundi ubacele baqoqoshe.

Ukubhala ngesandla: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda noTitshala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

Ukubhala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

Ukuphulaphula nokuthetha: Dlala imidlalo yesigama: Isibizo okanye isenzi?

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Abadingeki oovimba bolwazi

1. **Yenza uluhlu lwawo onke amagama esigama seKota 1 azizenzi okanye izibizo.**
2. **Xelela abafundi ukuba izibizo ngamagama athiyayo zize izenzi zibe ngamagama enzayo.**
3. **Nika abafundi le miyalelo ilandelayo:**
   a. Siza kudlala u'isibizo okanye isenzi'.
   b. Ndiza kubiza igama.
   c. Ukuba sisibizo, kufuneka uphakamise umnwe omnye.
   d. Ukuba sisenzi phakamisa iminwe emibini.
   e. Niya kuthi, nisebenze ngababini nenze isivakalisi ngelo gama nibonise intsingiselo yalo.
   f. Ndiza kubiza izibini ezahlukileyo zinike izivakalisi zazo.
4. **Biza igama lokuqala uqale umdlalo.**

Izandi: Yakha uze uxhome amagama

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Intlama yokudlala, udongwe lokudlala, iziciko zebhotile, iwulu, ipasta, njl.njl.

1. Yiya kwindawo evulekileyo.
2. Bonisa abafundi indawo yabo yokusebenzela.
3. Bonisa abafundi indawo yabo yokuxhoma.
4. Bahlule abafundi babe ngamaqela ama2–4.
5. Hambisa izixhobo ezikhoyo kwiqela ngalinye.
6. Xelela iqela ngalinye ukuba malicinge ngegama abanokulibhala.
7. Okulandelayo, xelela amaqela asebenzise izixhobo ukwakha elo gama.
8. Akugqiba ukwakha igama amaqela, mabalixhome kwindawo yokuxhoma.
9. Bavumele abafundi bahambahambe bafunde amagama omntu wonke.
10. Babulele abafundi ubacele baqoqoshe.

UkuFunda noTitshala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

Ukubhala: Abafundi bayaqhuba nokunikezela imibhalo yabo

IXESHA:
20 imizuzu

IZIXHOBO:
Imibhalo yabafundi epapa-shiweyo

Sebenzisa eli xesha ukuze abafundi ukupapasha nokunikezela umbhalo wabo.

1. **Qhuba ubiza abafundi bazokunikezela phambi kweklasi.**
   a. Biza abafundi ngabanye ngabanye beze ngaphambili ukuzokwenza intetho.
   b. Banike imizuzu e1–2 bachaze imizobo yabo baze bafunde imibhalo yabo.
   c. Bakugqiba, mabahambahambe babonise imizobo yabo.
2. **Ngethuba abafundi benikezela, qinisekisa ukuba iklasi iphulaphule ngenyameko. Bakhumbuze ukuqhwabela umfundi ngamnye onikezelayo.**
3. **Xhoma encwadini yeklasi okanye ebhodini yezaziso yonke imisebenzi yabafundi epapashiweyo.**

UkuFunda ngamaQela aNcediswa nguTitshala: Yenza uVavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko

IXESHA:
30 imizuzu

IZIXHOBO:
INcwadi yokuFunda enguNdoqo

INcwadana yoHlolo

1. **Zinzisa abafundi neeNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo.**
   a. Xelela abafundi bavule iiNcwadi zabo zokuFunda ezinguNdoqo kwiphepha lokuqala.
   b. Xelela abafundi ukuba umntu makasebenze neqabane lakhe.
   c. Xelela abafundi bajonge ukuba bayakwazi na ukuzifunda zonke izandi.
   d. Xelela abafundi banikane amathuba okufunda kwakhona onke amagama neetekisi.
2. **Biza abafundi ngabanye ukuzokwenza iimvavanyo lokuFunda ngokuVakalayo ngoTyibiliko.**
   a. Sebenzisa iimvavanyo zeKota 1 zoFVT ezifakwe kwiNcwadana yoHlolo.
   b. Landela imiyalelo yovavanyo lokuFVT ekwiNcwadana yoHlolo.
   c. Rekhoda iziphumo zomfundi ngamnye.
   d. Sebenzisa ezi ziphumo ukuhlengahlengisa amaqela akho emigangatho elinganayo.
   e. Kwakhona, sebenzisa ezi ziphumo ukuqaphela imiba yokulungisa kwikota elandelayo.

Ekupheleni kosuku: Funda ngokuVakalayo

IXESHA:
15 imizuzu

IZIXHOBO:
Izixhobo ezizezi-kaTitshala

- Sebenzisa izixhobo zakho: liNcwadi eziNkulu, iNgqokelela yamaBali, neeNcwadi zamabali zonke zifanelekile.
- Sebenzisa eli xesha ukubonisa ukufunda ngotyibiliko nangemvakalelo.
- Lo msebenzi unceda abafundi bakhulise uthando lwamabali nokufunda.
- Yakha kwanesigama sabo, ulwazi lwangaphambili nenkumbulo yokusebenza. Zonke ezi zizakhono ezibalulekileyo zengqiqo nokuqonda.

NHLRP | National Home Language Reading Programme